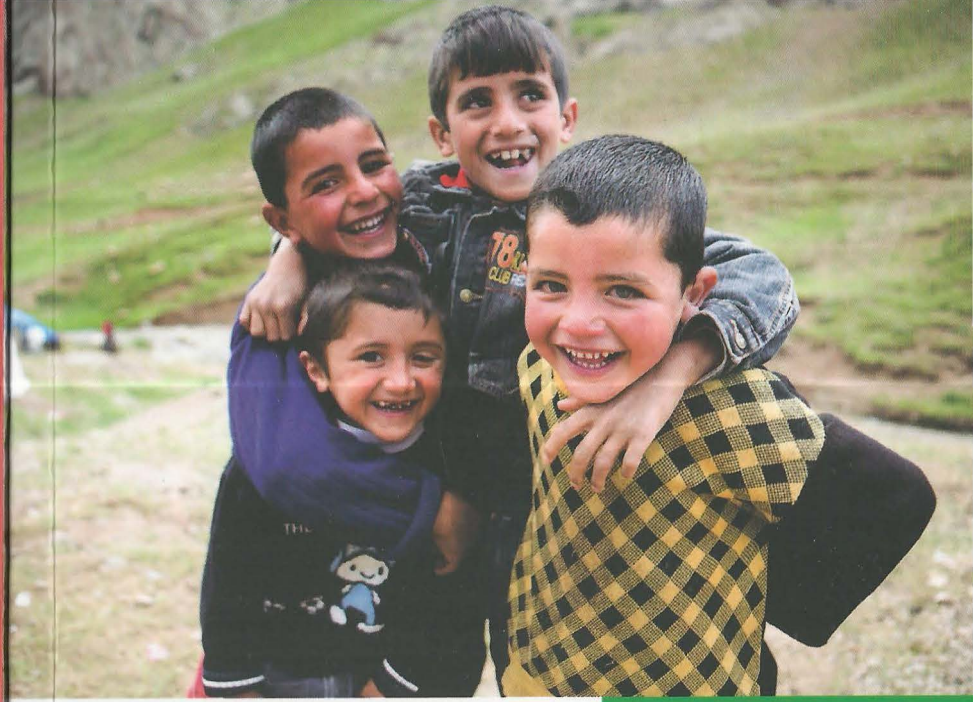


Özgürlük İçin Kürt Yazıları 2

Vedat Türkali

BÜTÜN ESERLERİ 2

AYRINTI

ÖZGÜRLÜK İÇİN KÜRT YAZILARI 2 • Vedat Türkali

781

VEDAT TÜRKALİ

Asıl adı Abdülkadir Pirhasan. 1919 yılında Samsun'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nü bitirdi. Maltepe ve Kuleli Askeri Lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. 1951'de siyasal eylemlerde bulunmakla suçlanarak tutuklandı. Askeri mahkeme tarafından dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yedi yıl sonra koşullu olarak serbest bırakıldı.

Vedat Türkali 1944-1950 ağır baskı döneminde devrimci sanat çevrelerinde ilk kez el altında dolaştırılan gizli şiirleriyle (özellikle "İstanbul" şiiri ile) tanındı. Şiir uğraşlarını gizlilik döneminden sonra düştüğü hapishanede mahpusluk süresince de sürdürdü.

1958 yılında cezaevinden çıktıktan sonra sinema alanında çalıştı. 40'ın üzerinde senaryo yazdı ve üç filmin yönetmenliğini yaptı. Senaryolarını Vedat Türkali takma adı ile yazıyordu. Film alanındaki emekleri günümüz Türk Sineması'nda seçkin bir yer tutar. Geniş izleyici yığınlarını da saran bu çalışmalarının genç Türk Sineması'nın oluşum ve gelişiminde etkin bir yeri olduğu bilinen bir gerçektir.

Yazdığı dört tiyatro oyunu, ulusal gelenek ve değerlere dayanan oyunlar olarak (ikisi türkülerle işlenmiş epik yapıda) özgün öncü nitelikler taşır. *141. Basamak* 1970'de Ankara'da sergilendi. *Bu Ölü Kalkacak* 1976 yılında İstanbul Belediye Şehir Tiyatrosu'nda sergilenirken yasaklandı. *Dallar Yeşil Olmalı* 1985'de yayımlandı. Yazdığı son tiyatro oyunu olan "Şeytanın Kaşık Oyunları" (2000) deprem konusunu işlemektedir.

Vedat Türkali, Türkiye Yazarlar Sendikası ve Barış Derneği yöneticilik ve üyeliklerinde bulundu. Aydınlar Dilekçesi ve Barış Derneği davalarından yargılandı.

İlk romanı *Bir Gün Tek Başına* 1974 yılında yayımlandı. Bu roman sanatsal ve yazınsal görüşlerinden ödün vermeden sinematografik özelliklerin romana aktarıldığı üstün başarılı bir yapıt olarak heyecanla karşılandı. Türkali, *Bir Gün Tek Başına*'da 27 Mayıs askeri darbesi öncesindeki Türkiye aydınlarının bunalımlı çıkmazını sergiler.

İkinci romanı *Mavi Karanlık* ağır koşullarda aydınlar arası hesaplaşmaya dayanan acı umutsuz bir sevi romanı olarak 1983'te yayımlandı. Üçüncü romanı *Yeşilçam Dedikleri Türkiye*, Türk romanında bir dönüm noktasıdır denilebilir. Bu yapıtında da Türkali, bir tarih parçasının karmaşasındaki Türkiye'nin çelişkilerle yüklü acı tatlı serüvenini bölüşen tanıklarıyla yüzyüze getiriyor okuyanları. *Bu Gemi Nereye* (1985) adlı düz yazıları, söyleşileri, soruşturmalarından oluşan kitabı, Türk Sineması üzerine araştırma yapacaklar için kaynakça niteliğindedir.

Önsözlerinde Türk Sineması'nın yapısı ile ilgili önemli açıklamaları içeren iki senaryo kitabı var: 1. *Üç Film Birden* -1979 (*Bedrana, Kara Çarşaflı Gelin, Analık Davası*) 2. *Eski Filmler* - 1984 (*Otobüs Yolcuları, Karanlıkta Uyananlar, Güneşli Bataklık, Umutsuz Şafaklar*).

1990'da yayımlanan *Tek Kişilik Ölüm*, gerçek kişilere ve gerçek olaylara dayalı bir dönem romanıdır. Daha sonra ki on yıl boyunca Türkiye Komünist Partisi'nin tarihi niteliğindeki, İkinci Dünya Savaşı döneminin siyasal yapısının sergilendiği *Güven* adlı iki ciltlik romanını yazar. Bu romanı rahat yazmak için 10 yıl Londra'da kalır.

Bunların dışında düz yazıları, söyleşileri, savunmaları *Tüm Yazıları Konuşmaları* (2001) adlı bir kitapta toplanmıştır.

Komünist (2001) adlı bir anı kitabı vardır. Bu kitap çocukluğundan, tutuklanma sürecine kadarki yaşamından kesitler içerir.

2004 yılında yayımlanan *Kayıp Romanlar* adlı romanı ise 90'lı yıllar Türkiye'sini, siyasi sürgünden ülkesine dönen emekli doktorun gözünden anlatır.

Kayıp Romanlar ayrıksı bir aşk romanıdır da aslında. Bir İstanbul romanıdır ancak romanın akışı İstanbul'dan Diyarbakır'a, oradan da İsviçre'ye kadar uzanır. Neler yoktur ki o akışta. Kürt sorunu kendi coğrafyasında tüm gerçekliği ile çıkar karşımıza. Sonra Ermeni sorunu vardır, mafya vardır, sokak ortasında infaz vardır, çıkar ilişkileri, dostluklar vardır.

Yalancı Tanıklar Kahvesi (2009), yazarın son çıkan romanıdır. Kökleri o yıllara dayanan ve ağırlığını günümüzde çokça hissettiren toplumsal ve siyasal gelişmeler, sağ-sol çatışmaları, toplumsal güç olarak din ve sendikalaşmalar gibi konuların ve olayların sağlam bir fon oluşturduğu roman, 12 Eylül darbesine doğru giderken, kahramanlarının hayatları üzerinden farklı bir bakış açısı getiriyor.

Vedat Türkali, senaryoları, oyunları ve romanları ile ulusal ve uluslararası alanda birçok ödül almıştır. *Bir Gün Tek Başına* adlı romanı ile 1974 Milliyet Roman ödülü ve 1976 Orhan Kemal Roman ödülü; Çekoslovakya'da Carlovy Vary Film Festivali'nde Bedrana filmiyle, 1982 Cidale, Güneşli Bataklık ile 1982 sendika ödüllerinden başka Dallar Yeşil OlmalWı oyunu ile de 1970 TRT Sanat ödüllerini almıştır.

1 Mayıs 2004'den - 1 Mayıs 2005'e kadarki bir yıl, aydınların, sanatçıların, kültür sanat kurumlarının ve insan hakları savunucularının katılımı ile "Vedat Türkali Yılı" ilan edilmiştir. Çok çeşitli etkinliklerle geçen bu bir yıl, ilk kez yaşayan bir aydına armağan edilmiştir.

Ayrıntı: 781

Özgürlük İçin Kür Yazıları 2
Vedat Tür ali

Son Okuma
Ceren Ataer

© Vedat Türkali, 2014

Bu kitabın Türkçe yayını hakları
Ayrın ı Yayınları'na ai tir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
Christian Marquardt Getty Images News /
Getty Images Turkey

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *İstanbul, 2014*
Baskı Adedi 1250

ISBN 978-975-539-818-1
Ser ifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım Tic. San. ve Ltd. Şti.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Vedat Türkali

Özgürlük İçin Kürt Yazıları 2



Bu kitabın bütün geliri,
yazarınca, köyleri yakılarak göçe zorlanmış
Kürt köylülerinin hasta çocuklarına bırakılmıştır.

İÇİNDEKİLER

YAŞAR KAYA DOSTUM İÇİN 9
TÜRKİYE SORUNSALINDA KÜRT SORUNU 19
AYDINDAN BAŞBAKAN'IN
"HAKSIZLIĞA TEPKİ GÖSTERİN!" SÖZÜNE YANIT 24
İKİ SOFRA ARASINDAKİ FARKLAR 25
AÇIK MEKTUP 27
BARIŞ GRUPLARINI BAĞRIMIZA BASMALIYIZ 32
VEDAT TÜRKALİ: KÜRT KARDEŞLERİMİZE
KOLLARIMIZI AÇMALIYIZ 35
KÜRT SORUNUNU ÇÖZEMEZSEK,
ZAVALLI BİR TOPLUM DURUMUNDA KALIRIZ. 37
TÜRKİYE'Yİ KORKU YÖNETİYOR 39
GERÇEK KOMÜNİSTLER KÜRTLERİN YANINDA YER ALMALI 50
TÜRKİYE KORKULARINDAN ARINDIRILMALI 52
FOTOĞRAF KİTABI İÇİN YAZI 58
BDP KONGRESİ'NE MESAJ 59
AÇLIK GREVİNE YATMIŞ KÜRT KARDEŞLERİMİZE
DESTEK BİLDİRİSİ 61

KONUŞMALARI

ROJ TV KONUŞMASI 67
TBMM KONUŞMASI 121
BANU GÜVEN'LE ARTI PROGRAMI KONUŞMASI 124
GÜNDEMİN RENGİ PROGRAMI 135
ŞİMDİ SÖZ SİZDE 147

YAŞAR KAYA DOSTUM İÇİN

Basmakalıp övgüye, ya da eleştireceğim derken yergiye düşmeden, yakınlık duyduğunuz kişiler üzerine, gerçek özelliklerini belirterek yazı yazmak güçtür. Titizlenmede ölçüyü kaçırmışsanız da, kokmaz-bulaşmaz bir şey çıkar bakarsınız! Yaşar Kaya'ya adanan bir kitap için benden yazı istendiğinde hem onurlandım hem de aklıma bunlar geldi. Hele o kişi, yaşamını halkının mutluluğu için savaşıma bağlamış politik bir kişilikse –Yaşar gibi–, aynı politik alanda sözü, savı olanların düşüncelerinde, yargılarında bire bir örtüşme beklenemeyeceği için, iş daha da güçleşir. Üstelik Yaşar Kaya, günün en sıcak politik alanında, ülkemiz için çözümü yaşamsal önemdeki Kürt sorununda adı başta gelenlerden biridir. Önce bir duraladımsa da bu yüzden, haklı kavgada yer almış Kürt dostlarıma içimde hep varolan sevgi ölçülerini bozmaksızın eleştirel düşüncelerimi sakınmadan, tüm açıklığıyla söylediklerimi hoşgörüyle karşılamalarının öteden beri tanığı olduğum için aynı içtenlikle yazayım dedim.

Salt politikayla uğraşmaması bir yazarın politik konulara, hele bunlar bugünkü Kürt sorunu gibi temel nitelikteyse, ilgisiz, bilgisiz kalması demek değildir. Hep yinelerim; Kürt sorununda bence en temel sözü, yıllar öncesinde Leyla Zana kızımız söylemiştir: "Bu sorunu, ne Alman ne İngiliz ne Fransız, biz Kürtlerle Türkler aramızda çözeceğiz".

Bir biçimde varılan siyasal kimi yargılar değil, her şeyden önce tarihten, coğrafyadan gelen, sosyal, yaşamsal iç içeliğin yazgısı bağlıyor bu iki halkı. Bugün Türkiye'nin, büyük kentler de içinde, dört bir yanına dağılıp yerleşmiş Kürtler, tüm kışkırtmalara karşın Türklerle barış içinde, birbirlerinin gırtlağına sarılmadan yaşıyorsa, bu birlikteliğin kolay yıkılmayacak nitelikte bir temeli var demektir. Sorunun sağlıklı çözümünde gerekli ilk adım, bu gerçek doğru değerlendirilerek atılabilir.

Temel ilkelerine bağlı bir yazar olarak, Kürt halkının ayrı bir devlete sahip olma isteğinin hiçbir gün karşısına çıkmadım. Ancak günün somut, sosyoekonomik, tarihsel koşullarını göz önünde bulundurmadan soyut teorik ilkelerle sorunları çözmeye kalkışmak olaya bilim dışı, şematik bakmaktır; ütopyaya kayar, acı düş kırıklıkları yaratır. Bölgedeki Kürt devinimin ayrı devlet isteğiyle kavgaya giriştiği yıllar öncesinde, bu konudaki düşüncelerimi, Kürt dostlarıma açıkça söyledim, yazdım da. Böyle bir Kürt devleti için beş devlet engelini aşmak kolay değildi.* Geniş kesimiyle aşiret düzenindeki Kürt toplumundan çağdaş demokratik –isterseniz "sosyalist" deyin!– devlete geçmek yapısal ölçüde de engeller taşıyordu. Emperyalist çıkarların odaklaştığı petrol yatağı Ortadoğu'da kurulacak bir devletin, emperyalizmin, özellikle de o bölgede böyle bir Kürt devletinin kurulmasını öteden beri çıkarlarına uygun bulan Amerikan emperyalizminin oyuncağı olmaktan kurtulma şansının Türkiye Cumhuriyeti devletinden de az olduğu gerçeği de göz önünde bulundurulmalıydı. Bir anlam-

* Vedat Türkali, *Özgürlük İçin Kürt Yazıları*, Everest Yayınları, 2005, s. 48.

da, ne yanından baksanız iş salt bir ulusal sorun olmaktan çıkıyor sınıfsal niteliği ağır basan, ötesi, uluslararası tekelci parasal sermaye egemenliğinin emekçi halklara düşman çıkarları boyutundaki emperyalist oyunlara aracı olmak tehlikesini taşıyordu. Buna karşın biz, acılardan geçen Kürt kardeşlerimizin, duygusal kimi yaklaşımlarına sevecen uyarıdan öte tepki göstermedik. Son Kürt savaşımının, tarihlerinde ilk kez, açık seçik emekten yana, ileri savla ortaya çıkışının da, bu davranışımızda etki payı vardı kuşkusuz. Başlarda, yanlışlara sapıp bölgedeki kimi devrimcilere saldırıya kalkışmak şovenliğine düşmelerini de bağışlama zorunluluğunu duyduk. Bu atılım, ülkemizin büyük tabusu Kürt sorununu, gerçek ağırlığıyla gündeme getirip sınıflar-katmanlar statükosunu sarsarak temel yapısal sorunlarımızın ola ki sağlıklı çözümüne yol açabilirdi. "Globalist gangster" Bush'un halklara düşman saldırısının Ortadoğu'da başlattığı yeni döneme kadar da bu tutumumuzu koruduk. Ancak, başta belirttiğimiz kaygılarımızın doğrulandığı bugünkü durumda, biçimsel mantığa dayalı salt pragmatik, popülist yaklaşımların getirdiği önemli sakıncalar apaçık ortadayken gerçek tanı doğrultusunda olayı tüm boyutlarıyla göz önünde tutmak öncelik kazanmış bulunuyor. Yaşar Kaya dostum için, bunları düşünmeden bir şeyler yazmak olası değil.

Amerikan emperyalizminin dünya soygunu stratejisinde, Ortadoğu'daki temel dayanak ülkesi İsrail'in yanı sıra kendisine destekçi ikinci, üçüncüleri ekleme planı içinde, Kafkasya'daki olabilirlik taşıyan devletlerle birlikte, IMF-Dünya Bankası– Amerikan Hazine Dairesi zincirine Pentagon perçiniyle bağlanmak istenen Türkiye'nin ağırlıklı bir yeri vardır. Çözümsüzlükler içinde kıvrandırılan bu çetin cevizin(!) iyice "eli mahkûm" duruma getirilmesinin etkili yolu, yıllardan beri, tam bir aymazlıkla aşiret başkanlarının, şıhların, toprak ağalarının, beylerinin, kendi halklarına hayınlık temelindeki işbirliğiyle uyutarak sürgit elinde tutacağını,

(giderek asimile edeceğini!!) sandığı bölgedeki Kürt halkının yerinde isteklerini sinsice sömürerek Amerikan çıkarları doğrultusunda kullanmaktır. Bu açıdan baktınız mı, Körfez Savaşı'nda, beklenmedik yerde savaşı kesip Saddam'a, Kürt halk yığınlarını kuzeye, Güney Kürdistan'a doğru sürme fırsatının verilmesi, bir günler kışkırtılan Peşmerge-PKK savaşı, Öcalan'ın Türkiye'ye postalanması, Ortadoğu'yla ilgili büyük stratejik plan gereği, baba Bush'un yıllar önce başlattığının çeşitli aşamaları, bugün olanlar da o stratejinin veled Bushça yürütülmesi sayılabilir.

Bölgeye Amerika'nın gelmesiyle Kürtler ilk kez kendi yurtlarında Baasçı şoven Arapların baskısından kurtularak rahat soluk almışlar, Araplara karşı saldırıya destek veren Barzani, Talabani ödüllendirilmiş, Kuzey Irak'ta Güney Kürdistan'da bir Kürt devletinin oluşumuna yol açılmıştır. Görünüm çekicidir. Yalnız, kılavuzu Amerika olanın burnu baldan çıkmaz! Bu bal, yiyenlere tatlı gelir de, ağılıdır, etkisini sonradan gösterir! En azından "bağımlılık" yapar!

Barzani'ye verildiği söylenen üç yüz milyon Amerikan dolarının, aşiret başkanları arasında bölüşüldüğü sözü ortalıkta dolanırken, bugünlerde medyada, Güney Kürdistan'a, öteden beri istedikleri petrol payı olarak, ilk kez, milyarlarca doların helikopterlerle gönderildiği, bu paranın Barzani-Talabani arasında bölüşüldüğü duyumu yer almaya başladı. Ancak bu paranın eksik, az olduğunu söyleyen Kürtler, asıl haklarının kendilerine verilenden daha çoğunun, işi yürüten Amerikalı üst düzey yönetici, Mister Bremerce çarçur edildiği(!) savındalarmış. (Bu Kürtler de tuhaf yani!! Babasının hayrına mı yapacaktı adamcağız?!!) Aslında, Kürtlere bugün Amerika'nın aracılığı ile bağışlanmış gibi gönderilen petrol paraları, Kürt halkının anasının ak sütü gibi helal kendi parasıdır. Bugüne dek gasp edilmişse bunda yalnız Baasçı, Saddamcı Arapların değil, asıl emperyalist petrol tekellerinin ağır suç payını bilmek gerekir. Petrol gelirlerinin bölüşümünde, iki

aşiret reisinin, Talabani, Barzani'nin kapışmaları da pek uzak görünmez! Bu parasal desteklerin sonucu kuşkusuz ki ekonomik açılım başladı yörede. Öncelikle değinelim; yatırımların daha çok Türk yapımcılarına verildiği (Aman, ne güzel!), pastada aslan payını alanın da –işi pek de iyi yapmamasına karşın– MHP'li bir işveren olduğu söylentileri de dolaşıyor. Bunun ne demek olduğunu bilen bilir! Yaşar Kaya dostumun, televizyonda Mihri Belli ile konuşmasında, "Sınır ötesindeki Güney Kürdistan'da yaşam düzeyi böylesine yükselirken Türkiye, Hakkari'deki yıllık geliri ağlanacak düzeydeki Kürt'ü zor tutar" savı bugün tam yerindedir. Bir sınırın iki yanındaki gelir düzeylerinde ortaya çıkan uçurumun, artık Ankara kulislerinde de kaygıyla konuşulduğu söyleniyor. E, daha ne istiyoruz öyleyse? Kürt halkı sonunda, Amerika'nın da desteğiyle istediğine kavuşacak demek değil midir bu? Önce hiç unutulmaması gereken gerçek, emperyalist ülkelerin, özellikle Amerika'nın, sırtına nasıl bineceğini düşünmeden kimsenin önüne bir dilim kuru ekmek bile koymayacağıdır!

Türkiye, bugün Kandil Dağı'ndaki beş bin silahlı gencimizin "temizlenmesi" için Amerika'dan beklediği yardımın, söz ya da umut verilmesine karşın savsaklanmasından yakınıyorken, Ankara'ya gelen savunma bakanı yardımcısından, "silahlı çözümü bizden beklemeyin!" yanıtını aldığı yayıldı. MİT başkanı, Süleymaniye'de Amerikancı Barzani'ye gitti. KDP'nin istihbaratı başındaki bir başka Barzani Türkiye'ye geldi. Bugünün gazeteleri, birkaç gün önce FBI'cıların ayrıldığı Ankara'ya, CIA başkanının yirmi iki kişilik bir toplulukla indiğini bildiriyor. Belli ki Amerika, Ortadoğu'da döktüğü kanın politik getirileri peşindedir. İşin sınıfsal temeli artık daha açık seçik çıkacaktır ortaya.

Kandil Dağı sorununu, peşmergeleriyle çözmesi önerisine Barzani'nin yanaşmadığı duyumları geliyor bugün. Hadi, geçen ki peşmerge PKK savaşından dersini almış diyelim; iş burada bitmiş sayılmaz gene de, sınıfsal boyutu var. O

bölgeyle ilgili bir röportajda, peşmergelerin dağlarda yakaladıkları gerillalara, özellikle Kürt kızlarına nasıl acımasızca kıydıklarını öğrenen kişi, Kürt aşiret beylerinin, kendi halklarına acı çektirmede, sırasında en zalim düşmana rahmet okuttuklarını görmezden gelemez. Kimi aşiret beylerinin, halklarından yana, ileri denebilecek kafa yapısında olmaları da, bu sınıfsal gerçeği yadsıtamaz. Onun için, Barzanisinin de Talabanisinin de siyaset yollarında ava çıkmış bizdeki kimi benzerlerinin de olumlu görünüm veren "ulusalcı, yurtsever, insancıl!" davranışları, işin fiyatını yükseltip daha çoğunu ele geçirmenin kızıştırmaları gibi görünür. En azından, dağdaki beş bin gencin canı üzerinde pazarlık değilse nedir bu? Amerika'nın dağdaki gençlere insancıl duygularla yaklaştığına inanacak kaç enayi çıkar bilmem ama olanlara iyi gözle bakılamaz. Amerika olsa olsa, bu dağda bekleyen savaşçı gençleri, dolaylı dolaysız, bir biçimde yolunu bulup satın alarak (Nasıl alabilecekse?!) peşindekilere katmanın, gereğinde kullanmanın düşleri içinde, oyununu böyle oynamanın yolunda görünür. Bu işi birlikte yürütebileceği bir Kürt bölgesi de örgütleri de elinin altında bugün. "Amerika'ya karşı çıkmak aptallıktır!" diyen Kürt savaşçıları da var bugün! Geçen hafta gelen bir duyum, çok şeye ışık tutacak açıklıktaydı. Peşmergelerin İsrail'de eğitildiği bildiriliyordu. İsrail hemen açıkladı: Devletle ilgisi yokmuş o işin, özel ortaklıklara yaptırılıyormuş bu askersel eğitim! Bak sen!! Türkiye Genel Kurmayından yüksek yetkili İsrail'e gitti. İsrail genel kurmay başkanı Ankara'ya geldi. Mutfakta pişirilen yemeğin mide bulandıran kokusu hiç yabancı gelmiyor bize! Daha kötü duyumlar da yayıldı bugünlerde: Güney Kürdistan'da, Erbil'deki bir eski kışla, CIA'nın uluslararası işkence üssüne dönüştürülmüş. Avrupa'nın, tepki gösterdiği CIA sorgulama uçakları, uçan işkence yerleri, Erbil Havalimanı'na sık sık inip kalkıyormuş. Eski kışla, ünlü Guantanamo gibi yüksek güvenlikli bir Amerikan cezaeviymiş şimdi. Şaşılacak bir yanı var

mı? Saddam'ı yıkıp demokrasi getireceğiz diye, binbir yalan dolanla Irak'a saldıran Amerika'nın, bölgeye çıkarlarınca yerleşmek için, gereğinde "böl-yönet" yöntemiyle Kürt, Arap vb bölgede yaşayan tüm halkları kanlı bıçaklı etme oyunlarıdır bunlar. Kendilerini kurttan kurtardığına inananlar da köye soktukları köpeğin kuduz olduğunu bir gün anlayacaklardır. Denize düşen yılana sarılmakla kurtulmaz; yüzmeyi öğrenmek gerekir! Yarın Amerika çekip gidince –ki nasıl olsa sonu bu olacaktır oyunun– halkların, karşılıklı nefretlere dayalı çözümsüz kan davalarının içinde bırakılmış olmaları bugünü aratacak ağırlıkta acılara yol açabilir. Bu acı gelecek göz ardı edilemez. Daha işin İran boyutuna değinmedik. Kürt halkının baş belalarından biri de İran ulusalcılarıdır. Bu şoven devlet tutumlarını, şii-şeriatçı olmak değiştirmez. Amerika pek de gizlemeden tasarladığı İran'a saldırıya bölgedeki halklardan, devletlerden kukla yandaşlar arama peşindedir. Bu oyunda kuşkusuz ki, Amerika'nın kanadı altında yürütülecek bir Türkiye-İran savaşında Kürtleri de yanına alma hesapları var.

Yazı uzadıkça uzuyor, görüyorsunuz. Ne yapalım ki sorun dallı budaklı; hepimiz de içindeyiz.

Yaşar dostum için yazıya başlayınca kafamdan hemen bunların geçmesi boşuna değil. Yukarıda sözü geçen Mihri Belli ile televizyon konuşmasında dinlediğim Yaşar Kaya kardeşimin Amerika'nın bölgedeki saldırgan tutumuna yumuşak, bir ölçüde sıcak baktığı, çok köşeli Kürt ulusal sorununa, günün kısa süreli (ulusal!) çıkar ölçüleriyle yaklaştığı izlenimi bırakması, karşısındaki Mihri Belli'nin alaylı gülüşüyle "Bu övgülü sözlerin Bush'u çok sevindirecektir" yollu yerinde uyarısı gerçekten üzmüştü beni. Daha önce, seçimler sırasında, ülkede kurulmaya çalışılan Kürt-Türk ileri seçim cephesine karşı çıkan yazıları da canımı sıkmıştı doğrusu. Gerçi, bizim solun bugünkü halktan kopuk, yürekler acısı tutumu ortadayken söylenecek çok söz de yoktu ya; sorunun sınıfsal yönü göz ardı edilip salt ulusal yanı, hem de şoven biçimde öne çıkarı-

larak çözülmesini düşlemek temelde yanlıştı! Kürt kardeşlerimizin aralarındaki çatışmalara karışmamak temel davranışım olduğu için de sustum. Seçimlerin sonucunda da tümümüz zararlı çıktık. Bugün gene de biricik umut, Türkiye'de tüm halkı yanına alacak gerçekçi, ilerici bir gücün Kürt halkının haklı beklentileri doğrultusunda işbirliği sağlayarak sorunu halkların birliği temelinde çözmeleridir. Evet güçtür ama tek yoldur. Ortadoğu kaynıyor; daha da kaynayacağa benzer. Globalist dünya soygununun bölgeye yansımasıdır bu. Bölgedeki sorunların sağlıklı çözümüne, bu dünya gerçeği görmezden gelinerek, dar ulusal(!) coşkuyla varılamaz.

Şimdi asıl söyleyeceğime geliyorum. Kürt sorunundaki iki temel konuda ters düştüğümüz Yaşar Kaya kardeşime dostluğumu esirgemeyi neden aklından bile geçirmedim. Acılara batırılan halklarımızın kanını içtenlikle esirgemek isteyen kişi, düşünce ayrılığı nedeniyle "Ben bilirim!" havasına kapılıp yakınındaki kimseyle bağını koparmak bağnazlığına düşerse, yalnız kendisi değil inanıp bağlandığı kavga da çok şey yitirir. Tartıştığımız konular karmaşıktır; bu temel ortak sorunumuzu ancak birlikte, tam bir hoş görülü tartışma, danışma, dayanışma ortamında çözebiliriz. Bu yolda namusluca yürüyen gerçek halk dostlarının çok sayıda olmadığı ortadadır. Öteden beri söylediğim gibi, Kürt, Türk herkes birbirinin değerini bilmelidir. Böylesi demokratik ortam herkesten çok bugün bizler için gereli, giderek zorunludur.

Yaşar Kaya'yla vazgeçemeyeceğim dostluğumuz İstanbul'daki gazetesinde, o günlerde çıktı çıkacak "Türk Toplumunun Temel Yapısal Sorunu Kürt Sorunu" adlı yazım dolayısıyla Cem Yayınevinde buluşmamızla başladı, anımsadığım. O günden beri de kopmasını hiç düşünmediğim biçimde sürüp gidiyor. Londra'da olduğum yıllarda gelip bende kaldığı günler benim için tatlı anılarla doludur. Sonradan tanıdığım incelikli eşini, bana "Vedat Dede" diyen kızı Doktor Berivan'ı, oğlu Dara'yı anımsadıkça hep sevgi, sevinç dolar

içime. Sevecen bir babadır Yaşar. Kiminde duygusallığa varacak kadar duyguludur. Okuduğu bir yazı, tanık olduğu bir olayla gözleri doluverir bakarsınız. İçtenliklidir. Ölçülerinde, yargılarındaki coşkuyla kimi zaman kızgın çıkışlar yapsa da sık sık patlattığı kahkahalarla dünyanın en sevimli adamı oluverir. Arada bir eğreti maske gibi ortaya çıkan asık suratı değil, kahkahayı attı mı gözlerinin içine kadar gülen sevimli yüzü kalmıştır kafamda hep. Abartmayı sever, hele yakınlık duyduklarına ölçüyü kaçırdığı da olur! Geçenlerde birisi söyledi bana "Vedat Ağbi'nin Londra'da koskoca şatosu var" demiş Yaşar Kaya! İnanmış o garip de! Londra'daki bizim örgütlerin aracılığıyla belediyece kiralanan bahçeli bir evin balkonlu ikinci katında otururum. Önce şaşırdım; bunu nasıl bir kahkahayla söylemiştir kim bilir Yaşar, diye de gülmeye başlayıp anlattım olayı. İstanbul'dayken gazetesinde yayımladığı bir yazıda benim Kürt olduğumu söylüyordu. O gün de şaşırmıştım. Açtığım telefonda aynı kahkahayla karşıladı beni. "Öyle bilsinler Vedat Ağbi, iyidir" diyordu. Benim, –hem de katıksız!– Türk oluşum Kürtler için daha yararlıdır gibi geliyordu bana ya, o ki öyle istiyordu Yaşar, olsundu! Bunu anımsadıkça ünlü olay gelir aklıma: Bölgede dolaşan Paşa, yolda arabasından inmiş; karşıdan gelen yaşlı adamı selamlayıp karşısına dikilmiş. "Sen nesin baba?" demiş. "Kürt'üm Paşam" yanıtını alınca "Yoo, sen Türksün!" diye almış hemen. "Sizler dağda karlar üstünde kart kurt gezerken çıkan seslere uyup Kürt dediler" den başlayıp uzun uzun anlatmış niye Türk olduğunu! Sonunda, "Söyle bakalım şimdi, sen nesin?" diye sorunca. "Sayeezde Türk oldum Paşam!" demiş ihtiyar. Benzetmek gibi olmasın; Yaşarcığımın sayesinde –karlı dağlarda kart kurt gezmeden!– Kürt oldum ben de! Biliyordum ki sevgisinden kaynaklanıyordu Yaşar'daki bu coşkulu abartmalar. En sevimli yanıydı belki de.

Yazarlık yeteneği vardır Yaşar'ın. Oturup bir yazıyı, gerekirse bir saate varmadan çıkarabilir. "Biz alıştık buna; yolda,

istasyonda, kiminde bir köşede dizüstü, ayaküstü yazıvermek zorundayız" diyordu. Ama kimi kaçınılmaz yanlışlar oluyormuş; olsun! Ne yapsındı Yaşar; vakit mi vardı ki! Salt sıcak kahkahasını duymak için telefonu açıp yakaladığım yanlışlarını söylerdim. Onun bir iki saatte yazdığı yazıyı benim iki günde zor çıkarmam da canımı mı sıkıyordu, nedir! Aklıma ünlü Temel fıkrası gelir: Temel, bir anda sayısız titremeler içinde hoplaya zıplaya horonunu bitirince, bilindiği gibi ağır ağır oynanan zeybek oyununu göstermişler buna. Şöyle bir bakmış, "O kadar düşündükten sonra babam da oynar!" demiş. Ne yapayım ki, benim becerebildiğim yazarlık uzun düşünülerek ağır oynanan bir oyundur. Tıpkı politika gibi!

Yaşarcığım, senin, tüm dışarıdaki Kürt dostlarımın ülkemize geleceğiniz, birlikte özgürce dolaşacağımız, söyleşeceğimiz güzel günleri özlemle bekliyorum. Yetti bu anlamsız ayrılık. Biz gerçekten kardeş iki halkın insanlarıyız. Sıcak yüreklerimizi ayırmaya kimsenin gücü yetmemeli. Uzun mutlu yıllar dileğiyle kucaklıyorum seni.

TÜRKİYE SORUNSALINDA KÜRT SORUNU

Yıllardır Avrupa Parlamentosu'nun bir üyesi olarak çalışan ülkemizin bilinçli, yiğit Kürt politika savaşçılarından Feleknas Uca'nın kitabı için yazdıklarımı okuyacaklara, bir konuda açıklama yapmanın uygun olacağını düşündüm.

Geçen yıllarda Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesine karşı çıkan sol bildiriye imza vermemem, kimilerinin, eleştiriden öte, ayıplamalarına, giderek saldırılarına uğramıştı. Dediklerim, yıllardır savunduklarımın uzantısı niteliğindeydi; açıktı. Ülkemizin karmaşık sorunsalında, bugün tarihsel gündemimizin başında yer alan, "Temel Yapısal Sorunumuz" Kürt sorunu çözülmeden Türkiye kolay kolay bir yere varamazdı. Bu yaşamsal çözümde Avrupa Birliği'nden, bir biçimde sağlanacak desteği de göz ardı edemezdik. Kürt sorununa egemen yaklaşımda bugün, görece de olsa bir değişim varsa, Kürt halkının direnişine, yazıları, konuşmalarıyla destek verenlere, Türkiye yönetimi tam faşist uygulamalardan çekinir görünüyorsa, Avrupa Birliği'nce konulan ağırlığın bir payı vardı bunda. Bu tutumu, salt emperyalist devletlerin çıkarları

gereği kötü niyetli kışkırtmalarına bağlamak işi çarpıtmaktı. Bu desteği bir yanıyla, o ülkelerde varolan ilerici aydın kesimlerce oluşturulmuş kamuoyunun, kurumların çabasına borçluyduk. O günkü imzaya katılmama tutumum, Türk solunun yazık ki yeterince ilgilenmediğini, çoğunda yanlış yaklaştığını gördüğüm Kürt sorununun, doğru politika çizgimizde ne denli ağır bastığına dikkat çekmek içindi. İmzaya açılan metinde bu önemli sorun göz ardı edilmiş, konuya hiç değinilmemişti. Oysa Kürtlerin sağlı sollu çok geniş bir kesimi, devlet baskısından kurtulmanın en güvenilir desteği olarak Avrupa Birliği'ne girmeyi görüyordu. Bildiri, bu temel sorunu görmezden geldiği için, Türk-Kürt çatışmasını, –çözümleme ne söz– azdırır nitelik taşıyor, solun çıkmazını iyice derinleştiriyordu. Yalnız, o gün de açıkladığım gibi, içlerinde varolan o kurumlara güvenerek Avrupa Birliği'ne girelim de demiyordum. Denemezdi. Çünkü o ilerici kurumların, kapitalist-emperyalist Avrupa devlet politikalarındaki etki gücü konjonktüreldir. Özellikle Türkiye için, tüm öteki sorunlarımız gibi, Kürt sorununun çözümünde de güvenilir olamaz. Avrupa devlet politikalarının asıl belirleyicisi, dünya halklarının sömürüsüne dayalı finans kapital soygunudur. Bizim büyük finans çevrelerince onlarla bütünleşmek için gösterilen çaba da şaşılası değildir. Ülkemiz soygununun temelinde kan bağı taşırlar.

Tüm yazılarımda değindiğim gibi, bu temel sorunumuzu, bin yıldır birlikte yaşayan iki halk, Kürtlerle Türkler, yani ancak biz, kendi aramızda çözebiliriz. Çözümün sağlıklı olmasının temel koşulu, önce tarihimizi doğru okumak, doğru değerlendirmektir. "Küreselleşme" denen bugünkü dünya soygunu düzeninde, emperyalist devletlerin, enerji kaynaklarına egemenlik tutkusuyla göze alamayacağı canavarlık olmadığı, Amerika'nın son Irak saldırısıyla bir kez daha kanıtlandı. Halkalara düşman bu politikaların tam bilincine varmadan da çözülemez bu sorun. Emperyalist bir devletin sırt sıvaz-

lamasıyla kurulacak bir "bağış" devlet, önce o halkın, sonra tüm bölgenin başına bela kesilir. Bahşişine sığınılan güçler uşaklık beklerler sizden. "Bizden üs isterlerse onur duyarız!" demek zorundasınızdır. Ortadoğu'da sancıyıp duran İsrail-Arap açmazının, bir bağışla –hem de ne bağış!– kurulmuş bir bağış devletle nasıl tetiklendiğini, halklarca katlanılan acılardan kimlerin ne sağladığını iyi görmek gerekir. Hiçbir emperyalist devlet kaz gelmeyecek ülkeye, değil tavuk, yumurta bile vermez. Nasıl olsa çekip gidecekleri Ortadoğu'da, bugünkü çabaları, ileride ürününü toplamak için, halklar arasında varolan çelişkileri azdırarak uzlaşılmaz düşmanlıklara, nefretlere dönüştürmektir. Yeni devlet kurma peşinde olanlar parlak önerilerin çekiciliğine kapılmadan önce tarihin uzun vadeli konuştuğunun tam bilincinde olmalıdır.

Bu sözlerim salt, Kuzey Irak'ta (Güney Kürdistan) kurulmaya çalışılan Kürt devletine karşı olduğum biçiminde yorumlanmamalıdır. Kesinlikle bu kolay tutumda değilim. Yıllardır üç yabanıl saldırgan milliyetçiliğin, Türk, Arap, Iran şovenizminin acımasız baskısında kıvranan Kürtlerin duygularını anlamamak olmaz. Ancak bugünün dünyasının temel gerçeklerini görmemek de olmaz. Uyarmak görevimizdir. Bir iki noktayı açıkça konuşmakta yarar var. Bugün, ulus devlet biçiminde yaşayan kimi halkların şoven yönetici kesimlerince üretilmiş, çoğunda emperyalist güçlerin sinsice pompaladığı "megali idea"ları vardır. Çatışan Alman, İngiliz emperyalizmlerinin kışkırtmasıyla, Osmanlı'daki İttihat Terakki Turancılığının ülkemizi nasıl kana boyadığını biliyoruz. Yabanıl Ermeni kırım-kıyımları, Türk-Kürt yüz bini aşkın insanımızın, ahmakça politik bir düş uğruna, Kafkaslarda yok olup gitmesi, unutulamayacak tarihsel yıkımlarımızdır. Yaşanmış bunca acıya karşın, "Adriyatik'ten Çin Denizlerine uzanan büyük Türklük" düşü görenler bugün de var. Megali idea saplantısındaki Yunanlı yöneticilerin, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Batılı devletlerin itelemesiyle kalkıştıkları

Anadolu serüveni de ibret vericidir. Yunan sağının bundan sağlıklı bir ders çıkardığı da söylenemez. Tarihin en büyük canavarlığıyla ülkesini yok olma sınırına getirmiş Hitler'e tapan Almanlar çıktıktan sonra, bunun da şaşılacak bir yanı kalmıyor. Halklara zarar veren Taşnakçı Ermeni milliyetçiliği, Arap Baasçılığı, Yunan Megaliciliği, Türk şovenizmi, bugün de düşleriyle baş başadır. Dört devlet coğrafyasına dağılmış tüm Kürtleri kapsayan büyük bir Kürt ulus devleti kurmak da Kürt ulusalcığının "megali" düşü sayılabilir. Gerçek şudur ki, bugünkü tarihsel koşullarda olası görünmüyor. Zorlanması durumunda gerçekçi çözümleri çıkmaza sokar, başta Kürtler, tüm bölge halklarına, bugünkünden de ağır faturalar ödetir.

Bugün doğru çözüme varmak için, unutulmaması gereken temel ilkeleri sıralarsak,

Bir, milliyetçilik tüm halkalara çözüm değil, acı getirir. Anlayışla karşılanabileceği tek olgu, emperyalist saldırganlara karşı kurtuluş savaşındaki halklara, temel itici güç olması durumudur.

İki, emperyalizmin bugün vardığı küreselleşme (Yeni dünya düzeni "düzenbazlığı!") aşamasında, kurtuluş savaşı yürüten halkların, her şeyden önce, bugün dünyaya egemen finans oligarşisinin karanlık güçlerince uzatılacak ağılı şekerlere karşı çok uyanık olmalarını gerektirir!

Bu doğruların ışığında bakıldı mı, Türkiye'de geniş bir halk yığını olarak yaşayan Kürt kardeşlerimizin ille de Kuzey Irak'taki (Güney Kürdistan) Kürtlerle etnik yapıda bir ulus devlette birleşmeleri, vazgeçilemez çözüm gibi görünmez. Unutulmamalıdır ki bugün içinde birlikte yaşadığımız devlet onların da kanıyla kurulmuştur. Bizce, özkimlikleriyle gerçek özgürlük ortamında var olmaları yalnız onların değil başta Türkler, ülkede yaşayan kardeş tüm halkların baş mutluluk koşuludur. Bu da sadece, tam demokratik, çağa yakışır bir anayasaya dayalı yeni bir yapılanmayla sağlanabilir. Ulusçu, ulusalcı bağnaz kafaların dar devlet, ulus anlayışıyla yürütülen

politikalardan bıkmış, usanmış, bugün de kanı akan, yüreği yaralı iki halkız biz. Ülkemizin sorunları ortak sorunlarımızdır. Bugün, Ortadoğu'ya yönelik ne türden bir saldırganlığın odaklanacağını bilemeyeceğimiz Adana-İncirlik'teki nükleer silahlarla dolu Amerikan üssü hepimizin başında sallanan kılıçtır. Amerikan "işgaline" son verip tümümüzü yok edebilecek o beladan kurtulmak, ortak yaşamsal görevimizdir. Yılların baskısıyla ülkenin batısından da geri bıraktırılmış Kürdistan'da; Kürdistan'ı aratmayacak çarpık toprak mülkiyetindeki Batı-Güney Anadolu'da, sosyoekonomik yapısal değişimler gerçekleştirmek de ancak halklarımızın ortak çabasıyla olasıdır. Mutlu bir ülke yaratmak için çözüm yollarını birlikte, dayanışma içinde bulabileceğimiz nice sorunumuz var. Ancak o sorunları doğru çözdüğümüzde, acılardan kurtulacağız; çocuklarımız dağlarda ölmeyecek, analarımız ağlamayacaktır. Ülke sömürüsüne, soygununa dayalı bugünkü yapıyı da böyle bir dayanışmayla değiştirebiliriz. Bugün, Kürt, Türk, bu bilinç düzeyine varmış olanımız, yazık ki çok sayıda değil.

İşte bu az sayıdaki insanlarımızdan biridir Feleknas Uca. Bugün az sayıda da olsak güçlüyüz biz, çünkü doğru yoldayız; üretici, yaratıcı geniş yığınlardan oluşan halklarımızın yanındayız. Sözümü büyük Türk ozanı Tevfik Fikret'in, ünlü bir dörtlüğü ile bağlayacağım.

"Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.
Göz yumma güneşten ne kadar nuru kararsa
Sönmez ebedi, her gecenin gündüzü vardır."

Evet, zulmün topu, tankı, uçağı, kimyasal silahları, arşın arşın yalanları varsa, birleşmiş halkların da tarih yazacak ilerici, baş edilemez güçleri vardır. Biz onlardan biriyiz.

AYDINDAN BAŞBAKAN'IN "HAKSIZLIĞA TEPKİ GÖSTERİN!" SÖZÜNE YANIT...*

"Aydın Konuşuyor, Sen de Sansürü Kaldır!"
Vedat Türkali, Erdoğan'ın "Aydının sesi yeterince çıkmıyor" sözü için "savında ciddi bir devlet adamı yazarların yoluna yasayla kuyu kazılmasına izin vermez" dedi.

Yazar Vedat Türkali, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "Haksızlıklar karşısında bilim adamlarının ve entelektüellerin, sanatçıların sesleri ne yazık ki yaşadığımız çağda yeterince yükselmiyor" sözlerini övgüye değer buldu ve ekledi: "Bu savında ciddi olan bir devlet adamı yazarların, çizerlerin yoluna yasa maddeleriyle bunca kuyu kazılmasına izin vermez". Yazar Türkali, bu konuda en güzel tanımı ünlü taşlamacı Şair Eşref'in söylediğine işaret etti: "Devr-i hürriyetteyiz şimdi değişti kaide/ Evvela söyletirler sonra bellerler anamı..."

* Erol Önderoğlu, *bianet*, 11 Eylül 2007.

İKİ SOFRA ARASINDAKİ FARKLAR*

(...)

Daha önceleri nerelerdeydiniz

İstese piyasanın meşhur olmak için çırpınan isimlerini donunda sallayabileceğini açıklayan Murathan Mungan'ın da aralarında bulunduğu bir grup yazar ve çizerimiz, geçtiğimiz gün, Ankara'ya kadar zahmet edip Meclis'te DTP'liler ile buluşmuşlar.

Yazar ve çizerlerimizin mesajı şu:

DTP kapatılmasın! Parti kapatmak çözüm değil!

Daha önce de sormuştum, yine soruyorum:

Arkadaşlar!

* Ahmet Hakan, *Hürriyet*, 23 Kasım 2007.

Eğer parti kapatmak çözüm değil ise...

Erbakan Hoca'nın "zavallı partileri" çatır çatır kapatılırken...

Neden Meclis'e kadar zahmet edip...

Refah Partisi ya da Fazilet Partisi'nin grup toplantılarına katılıp destek mesajı vermediniz?

Neden?

(...)

AÇIK MEKTUP*

Sayın Ahmet Hakan,

23.11.2007 tarihli "Daha Önceleri Nerelerdeydiniz?" ara başlıklı yazınızdaki sorunun payıma düşen bölümünü yanıtlamak gereğini duydum.

Bu yazıyı ille de yayımlamak zorunda değilsiniz. Ancak, yayımlamak yoluna gidecekseniz, dileğim, kırpmadan, eksiltmeden bütünüyle, tam olarak yayımlamanızdır.

Önce genel doğrulara değinelim.

Atonal devlet orkestrası görünümündeki bir yayın organında yer alan, adını verdiğim yazınız şaşırtıcı olmadı. Ankara'da bir gün önceki politik olaydan tek söz etmeyen gazeteniz, sizinle aynı gün, magazinsel ağırlıklı manşet yaptığı bir haberde olayın sadece adını geçirdiği için yazınız da orkestra şefiyle uyum içinde sayılabilir. Bakanlar, başbakanlar, cumhurbaşkanları düzeyinde eleştiriler yapıp öğütler veren, yol

* Vedat Türkali, *bianet*, 25 Kasım 2007.

gösteren sizin, böyle ufarak bir olaya değinmek alçakgönüllülüğü göstermeniz bizim için talih sayılsa da, bir politik olguya "donlu" "sallantılı" takıntılara düşmeksizin, konuyu daha incelikli düşünerek değinmenizi beklemek de bizim hakkımız olmalı! O yürüyüşe katılanların ortak paydaları akan kanın bir an önce durmasıdır. Bıçağın kemiğe dayandığı böyle anlarda ayrılıkları ortaya sürmeye kalkanlar, karşı yanın, –Bugünkü tarihsel anda doğal ki, kanın dökülmesini kışkırtmak isteyenlerin– çıkarına çalışmış sayılırlar. Bugünkü DTP'nin karşılaştırıp hesabını sorduğunuz öteki "zavallı partilerle" benzer bir yanı yok. DTP zavallı değil; biz de "İslami bir merhamet" duygusuyla yola çıkmadık. Meclis'teki DTP, kanın durdurulmasında etkili olma niteliği taşıyan tek yasal diyalog yoludur. DEP'in kapatılmasının kaç gencimizin mezarına mal olduğu acı gerçeği ortadayken hiçbir vicdanlı iktidar, hem de yurtseverlik savıyla bu yanlış yola gidemez. Kanlı yolun kapatılması çabasına hiçbir gerçek yurtsever de ilgisiz, seyirci kalamaz. Açık görünen şu ki kadınlı erkekli o kişiler Ankara yolculuğunu salt bunun için göze aldılar.

Şimdi kişiliğime değin söyleyeceklerimi, sizin pek sevdiğiniz biçimde sıralıyorum.

1. Ülkemizin vardığı bugünkü aşamada sorunlarımızın çözümünde gerekli temel koşul, soytarılığa dönüştürülemeyecek tam-gerçek demokrasidir. Bu inancım yeni değildir. Yıllar önce 141. ve 163. Madde tartışmaları sırasında, 163. Maddenin kaldırılmasını savunan sol içindeki az kişiden biriydim. Kimi yerlerde yalnız kaldığım da oldu. Ankara'da, yanılmıyorsam 87 yılında yapılan demokrasi kongresinde yazanak komitesinde tek kaldığım için ayrıldım. Genel kurul getirilen metni reddetti; karşı çıkışı yerinde bularak bildirinin yeniden yazılmasını istedi. 163. Maddeyi de kapsayan öneri böylece yeniden yazıldı. Benzeri çok örnek verebilirim. Bu konularda basılmış çeşitli yazılarım, konuşmalarım var.

2. Ben Erbakan'ın "zavallı partilerine" değil, "zavallı Erbakan"ın partilerine üzülerek destek vermedim. Çünkü "sayın kardeşimiz" başbakanken, türlü kusuru bir yana, eline geçmiş tarihsel bir fırsatı kullanmak yürekliliğini gösteremedi. "Derin devlet" denen, çeşitli kanlı olayların düzenleyicisi, mafyatik lağımın patladığı bir anda (Evet, Susurluk kazasından söz ediyorum) o yürekliliği gösterenlere de "glu glu dansı yapıyorlar" ağzıyla –belki de korku belası– karşı çıktı. O muhteremi mi destekleyecektik? Ancak hiçbir partiye salt İslami niteliğinden ötürü karşı çıkmadım. Bugünkü mecliste iktidara geçme savındaki hiçbir partiyi de iktidardaki partiden, kendime daha yakın bulmuyorum.

3. Yerli yersiz karşımıza çıkarılan, herkes gibi kiminde sizin de kullandığınız "terörist PKK" edebiyatına gelelim. PKK'yı biz mi dağa çıkardık ki hesabını biz vereceğiz? İlk çıktığı günlerde olaya, ciddi kaygıyla kuşkuyla baktım. Korkum, ülkedeki tüm demokratik açılımların yolunun "Kürt isyanı" bahanesiyle kapatıldığını bilmemdendi. Hiçbir gün örgütsel bağım olmadı. Olamaz da. Ancak, mızrak çuvala sığmıyor! Bakın, yıllar önce söylediğimizde vatan haini, bölücü suçlamalarına uğradığımız doğruları bugün en yetkili ağızlar birer ikişer açıklamaya başladılar. Bir günler alanlarda bas bas bağırıp bizim aydınlığımızı Vahdettin'e benzeten Sayın Evren Paşamıza, mahkemede, Vahdettin'in aydın değil, hain bir devlet başkanı olarak bilindiğini anımsatmak zorunda kalmıştık. Rahmetli Aziz Nesin dava açmaya kalktı, başaramadı. Paşamız, Kürtlerin dilini, türkülerini yasaklamakla yanlış yaptık diyor şimdi! Ne diyeyim! Biz hainler, bölücüler arasına hoş geldiniz Paşam! Bir gün mahkeme önüne çıkarsanız (Dilerim öyle olur!), siz devletlilerimizin sayenizde deneyim kazanmış eski bir suçlu olarak, tam doğruyu söylemenizi salık veririm! Sizi yargılayacak mahkeme, tarihin mahkemesi olacaktır çünkü, yalanı yutmaz! "Vah vah, yanlış yaptık" demesi kolay şimdi! Bu kolay yapılan yanlış, bir halka, sonunda bütün

ülkeye ne acılar yaşattı, biliyoruz? Anadiliyle türkü söylediği için, ülkesine dönemeyen Kürt Ahmet Kaya, Paris'te, bir kalp vurgunuyla genç yaşında öldü. Père Lachaisé gömütlüğünde yatıyor.

Sayın Paşam,

Ülkeye çektirdiğiniz acıları bir an için bir yana bırakalım; içtenliğinizin göstergesi olarak hiç değilse, Père Lachaisé'de yatan bu düşünce, sanat kurbanınızın gömütüne bir demet çiçek göndermeyi düşünür müsünüz?

4. Sizin, Ahmet Hakan, yaşınızı aşan zaman boyu, ülkenin sorunlarına duyarlı kişiler, Kürtlere devletçe yapılan baskıyla ilgili kanlı duyumların acısıyla yaşadı. Bunların üzerinde iyi düşünürseniz bugün bir halkın kızlı oğlanlı binlerce gencinin ellerinde silah niye dağda olduklarını anlarsınız. Filan ya da falan kişinin ya da örgütün canavarlığına bağlamakla kendimizi kandırmayalım. Çözümü değil, devletçe terörü, kan yolunu gösterdik, karşımıza kan yoluyla çıkıldı. PKK'yı doğuran da dağa çıkaran da besleyen de bu ters devlet tutumudur. Bize inanmıyorsanız, dilleri çözülmeye başlamış paşalarımızın dediklerine bakın!

Ne Kürt'e ne Türk'e artık acıdan başka bir şey getirmeyen bu kan kesin biçimde durmalıdır. Tek anlaşma yolu, Kürt halkının iradesiyle Meclis'e gelmiş milletvekillerinin toplandığı DTP ile önyargısız konuşup uzlaşmaktan geçer. O sağlanırsa dağda pek kimse kalmaz.

5. Başka bir halkı baskı altında tutan ülkenin tüm kişileri özgürlükten yoksun kalırlar. Sizin yakındığınız, "zavallı partiler"in kapatılması olgusunun temelinde yatan gerçek bu. Toplumumuzun bu temel yapısal sorununu çözemezsek o yakınmalarımız da sürüp gidecektir. Halklar temel haklarından yoksunsa, o ülkede bireyler de özgür olamaz. Yıllardır çekilen acıların temelinde bu ikiz gerçek yatıyor. Tam-Gerçek Demokrasi'den başka da çözüm yolu yok.

6. *Hürriyet*'teki köşenize geçeli beri yazılarınızı dikkatle, çoğu da sevinerek izliyorum. Vardığınız bugünkü noktaya kolay gelinemeyeceği belli. O nedenle saygı duyulur, kutlanırsınız. Ancak vardım sandığınız aşama da, eski alışkanlıklarınızın tepmesine karşı uyanık olmanızı gerektirir. Üstün yetenek de olsanız yepyeni bir dünya görüşünü tezden, tam sindirmeniz kolay olmaz. Kiminde gerçek bağlantıları görememek, temelden bağlı olayları ayrı kompartımanlar içinde algılamak "metafizik" yanlışına düşebilirsiniz. Şu andaki yanılgınız gibi. Başka örnek mi? Leyla Zana'nın, gerçek bir demokraside kimsenin suç saymayacağı sözüne, köpürerek fırlamanız, hele hele "Başın sıkışırsa, bir gün bizden yardım beklersin!" yollu göz dağı vermeniz, kurtuldum sandığınız eski dünyanızın kalıntıları sayılır. Parlak görünümlerin ardından çıkabilecek bu duruma, "Zurnanın zırt dediği yer" derler! Siz gene de canınızı sıkmayın; birden, çok yol aldığınız için ara sıra olabilir böyle şeyler. İyisi, özeleştiriyi elden bırakmamak, dostça uyarılara içtenlikle kulak vermektir. "Yare erişmek işi az az olur".

Dostça dileklerimle.

BARIŞ GRUPLARINI BAĞRIMIZA BASMALIYIZ*

Barış gruplarının gelişini değerlendiren Vedat Türkali, çözüm için yola çıkanlara "teslim oldular" demenin çok ahlaki olmadığını belirterek, hükümetin çözüm konusunda önemli bir samimiyet sınavı vereceğini söyledi. Türkali tüm kesimlere çağrıda bulunarak; "Onları bağrımıza basmalıyız" dedi.

Usta edebiyatçı Vedat Türkali, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine barış gruplarının Türiye'ye gelişlerini *DİHA*'ya değerlendirdi. Kim Kürt sorununu çözmek isterse onun önünün kapatılmaması gerektiğini ifade eden Türkali, Kürt açılımı tartışmalarını yürüten AKP'nin ise samimiyet sınavı vereceğini söyledi. Türkali, "Sadece gösteri olmamalı bu. Sorunun çözümüne sağlıklı yaklaşımın ilk önemli adımı olmalı. Yoksa elbette dağda kaç bin kişi var. Sorunun temeli Türkiye'de. Biz bu sorunu Türkiye'de çözmeliyiz ki dağda hiçbir çocuğumuz kalmasın" dedi.

* Uygar Gültekin, *DİHA İstanbul*, 18 Ekim 2009.

"Aldatmacayla bu iş olmaz"

"Hodri medyan, iddiaları vardı, bunları ispatlasınlar. Aldatmacayla bu iş olmaz. Gelenlere kesinlikle 'işte yenildiniz geldiniz' dememeli. Bu kesinlikle olmaz. Bu ne psikolojik ne ahlaki olarak doğrudur. Çözüme de bir şey katmaz. Onları güler yüzle bağrımıza basmalıyız. Onlar bizim çocuklarımız. Suçlayarak kabul etmeyelim. Yoksa yürümez bu iş. Gelenlere ne oldu. Doğduklarına pişman ettiler. Ben Avrupa'da gördüm onları. Bu işin çözümü için çaba gösteren insanlardı. Göze aldılar, geldiler sonra öğrendik ki hepsini yaka paça tutukladılar. Bu çok narsist bir tutum. O zaman bu işi çözemezsin. Sorun çözülmez" dedi.

"CHP sosyal demokrat değil sosyal faşisttir"

Hükümet ve muhalefetin açılım konusundaki tavrını da değerlendiren Türkali, "Ben bu işi çözeceğim diyen herkese 'buyur çöz' derim. 'Sen bu işi yapamazsın' demem. Bugün muhalefetin tavrı yürekler acısı. Karşı çıkıyorlar. Ben daha görmedim ama biz karşı çıkıyoruz, ama bunu yapamazsınız, şunları yapın diye bir şey demiyor. 'Bu işe neden kalkıştınız?' diyor. Ben, sosyal demokrat denilen, aslında bana göre tipik sosyal faşist olan CHP'ye bir de MHP'ye kesinlikle güvenemiyorum. Yapsınlar görelim. Suçlamak, karalamak, hükümeti yıpratmak, işte laik bir çizgide hay sizin laikliğinize memleketin hali malum. Çözün bu sorunu. Adam çözeceğim diyor çöz kardeşim. Ben de daha ne yapmak istediklerini bilmiyorum. Ama önünü de kesmem, çöz de görelim" diye konuştu.

"AKP samimiyet sınavı verecek"

AKP'nin samimiyet sınavı vereceğini söyleyen Türkali, "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. Bu bir imtihan olacak.

Nasıl karşılayacaklar. Biraz bu ülkeye sevgisi olan herkesin bu işi sevinçle karşılaması gerekir. Türk Kürt birbirini öldürerek bir yere varmaz. Bunu bilmemiz lazım" diye konuştu. Grupların karşılanmasının bir görev olduğu çağrısını yapan Türkali, "Ne hale getirdik memleketi. Demirel, 28 defa isyan ettiler yendik, bu 29'uncusu yeneriz dedi. Biz 30'uncusu da olur dedik. Vatan haini dediler bize. Bugün ne olduğu çıktı ortaya. 28 defa neyi yeniyorsun sen ya. Kendi halkın 28. defa kan ağlamış senden sorunu çözmeni istiyor, sen ben seni yenerim ilkelliğindesin hala. Bu iş ne tarihine ne yapısına uygun bu ne kabadayılık. Kimi yeniyorsun sen. Sosyal sorunlar sadece bir biçimde çözülür ancak o sorun çözülerek" diye konuştu.

VEDAT TÜRKALİ: KÜRT KARDEŞLERİMİZE KOLLARIMIZI AÇMALIYIZ*

Edebiyatçı Vedat Türkali, 28 Ekim'de Avrupa'dan gelecek olan barış grubuna destek vererek, "DTP çok yaşamsal, çok onurlu bir tarihsel görevi yerine getirmeye çalışıyor. Kürt kardeşlerimize yüreğimizin bütün sıcaklığıyla kollarımızı açmalıyız" dedi.

Türkiye Edebiyatı'nın usta kalemlerinden Vedat Türkali, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye barış grupları gönderilmesi çağrısının ardından sürece destek verdiğini duyurmuştu. Kandil ve Maxmur'dan gelen barış gruplarıyla ilgili ajansımıza verdiği özel demeçte "Onları bağrımıza basmalıyız" diyen Türkali, 28 Ekim'de Avrupa'dan gelecek olan barış gruplarına da destek verdiğini bildirdi. Yazılı bir mesaj yayımlayan Türkali, "DTP çok yaşamsal, çok onurlu bir tarihsel görevi yerine getirmeye çalışıyor. Kürt kardeşlerimize yüreğimizin bütün sıcaklığıyla kollarımızı açmalıyız" dedi.

* *DİHA İstanbul*, 23 Ekim 2009.

Acının ve kanın artık yettiğinin altını çizen Türkali, "Yetti bu acı, yetti bu kan. Gelen çocuklarımıza hoş geldiniz diyorum. Yenen yenilen yok, birlikte bir doğru yola çıkmak var. Yolumuz açık olsun" diye kaydetti.

KÜRT SORUNUNU ÇÖZEMEZSEK, ZAVALLI BİR TOPLUM DURUMUNDA KALIRIZ.*

Yazar Vedat Türkali, Kürt sorununun bir an önce çözülmesi gerektiğini belirterek, "sorunu çözmezsek, kendi hastalığı içinde kavrulup duran ve yıkıma, çöküntüye doğru yol alan zavallı bir toplum durumunda kalırız" dedi.

AKP'nin yerel seçimlerin ardından gündeme getirdiği "Demokratik açılım" ya da "Milli birlik projesi"nin ardından DTP ve Kürtler üzerinde baskı ve gözaltılar hızını artırarak devam etti. DTP'nin kapatılması ve ardından aralarında belediye başkanlarının da bulunduğu Kürt siyasetçilerin tutuklanması ile devam eden süreç içersinde sık sık Kürt sorununun çözümü konusunda çağrılar yapan Yazar Vedat Türkali, Kürt sorununun çözümü tartışmalarında gelinen noktayı *DİHA*'ya değerlendirdi.

DTP'nin kapatılması ve Kürt siyasetçilere yönelik devam eden yaklaşımların her vatandaş için çirkin ve yanlış oldu-

* *DİHA İstanbul*, 02 Ocak 2010.

ğunu ifade eden Türkali, yaşanan bütün olumsuzlukların sorumluluğunun iktidar ve muhalefette olduğunu kaydetti.

"Çarpışan çok çeşitli ve çelişkili güçler var"

Bugün Türkiye üzerinde politik tahlil yapanın çok dikkatli olması gerektirdiğini ifade eden Türkali, "Çok çeşitli ve çelişkili güçler var çarpışan, çatışan. Çözümü kendi kafasına göre yapmak isteyenler var. Bunların hepsini ayrı ayrı değerlendirmek gerekiyor. Ama ne olursa olsun Türkiye bu sorunu çözmek zorundadır. Bir biçimde çözecektir" dedi.

Kürt sorununun çözümü noktasında Türkiye'deki demokrasi güçlerine ciddi görevler düştüğüne dikkat çeken Türkali, Türkiye'nin sorununun temel insan hakları sorunu olduğunun altını çizdi. Bunun halkların sorunu, halkların dayanışma sorunu olduğunu dile getiren Türkali, bu sorunun bir an önce çözülmesi gerektiğini vurguladı. Türkali, "Sorun çözemezsek kendi hastalığı içinde kavrulup duran ve yıkıma, çöküntüye doğru yol alan zavallı bir toplum durumunda kalırız. Bunu çözmek durumundayız. Kürt, Türk, Laz, Çerkez, hepimiz sorumluyuz bu işten" diye konuştu. Türkali, sorunun çözümünün bilinç ve ayrı bir çalışma gerektirdiğini dile getirdi.

TÜRKİYE'Yİ KORKU YÖNETİYOR*

Yazar Vedat Türkali'yle buluştuk ve söyleşiye başladık. Türkali, Kürt sorununun geçmişi, Kürt siyasetçilere yapılan operasyonlar, hükümetin "demokratik açılım"ı, CHP'nin ve Deniz Baykal'ın tutumu, solun olanakları üzerine çözümlemelerini anlattı.

Bugünkü Türk toplumunun temel yapısal sorunlarından biri, şu anda kan aktığı için de en başta gelen sorunu Kürt sorunudur. Biz Kürt sorununu konuşurken şunu bilmeliyiz, Türkiye'de varolan tüm halk yığınları, yani Laz, Çerkez, Gürcü, Arap, Boşnak, Ermeni, Yahudi, Rum, Çingene, kim varsa, hepsi, ulusal kimlikleriyle ilgili temel insan haklarından yoksun bırakıldıkça bu sorun çözülmez, Türkiye de rahat yüzü görmez: Bundan biz Türkler de zararlı çıkarız.

Bugüne kadar olan olaylar bunu gösterdi. Biz bu temel yanlışımızı savunup duruyoruz. Eskiden bunları gizli gizli konuşuyorduk, şimdi bu iş su yüzüne çıktı. Şu günlerde de

* Tolga Korkut, 20 Mart 2010 *bianet*'te yayınlanan söyleşi.

iyice çıkmaza girdi. Çünkü Türkiye'de Türk egemen politika yürüten partiler, siyasal gruplar, bu işin doğru, sağlıklı çözümüne özenenleri bile, ortak bir saldırıyla hemen kendi yanlarına, çözümsüzlüğe çekiyorlar. Bugün görünen o.

Açılım

Halk yığınlarından gelen baskıyla, "zaruret-i eşya" yani olayların itmesiyle, akan kanın durdurulması için girişime kalkışan iktidarın karşısına muhalefet örgütleri dikiliyor hemen; işi çıkmaza sürüklemek, çözümü sabote etmek için ellerinden geleni esirgemiyorlar. Muhalefetin, iktidar yanlış bir şey yaparsa zorlayıp doğru yola yöneltmek için, başka, yeni bir çözüm önermesi gerekir. Muhalefetçe ortaya atılan yeni, ileri bir çözüm de yok! İktidardaki AKP "Kürt açılımı yapacağım" dedi. CHP ve MHP, dediğine pişman ettiler. İktidar ürkerek gerileyip ağız değiştirdi; "demokratik açılım" dedi. Ona da aynı şey oldu. Dediğimiz gibi, yalnız Kürt sorunu değil, yama bohçası bir imparatorluktan devralınmış ülkemizdeki halkların temel haklarının nasıl sağlanacağı sorunu bu. Demokrasinin temel sorunu. Anayasal bir sorun yani.

Halk açlıktan da devletten de korkuyor

İktidardaki parti, Meclis'te az ele geçirilebilir bir çoğunluğa dayanıyor, anayasal değişikliği bir türlü beceremiyor! Türkiye'yi korku yönetiyor çünkü!..

İktidar muhalefetten korkuyor, muhalefet iktidardan. Halk işsizlikten, açlıktan da korkuyor devletten de! Tüm işler çıkmaza sürülüyor. Toplumu değiştirecek emekçi sınıflara, katmanlara dayanacak gerçek sol partilerden binbir oyunla yoksun bırakılmış toplum. Ülkenin ileri, sol bilinci, temelinde Kemalizme bağımlı yanlış bir "sol-sağ" anlayışıyla bataklığa sürüklenip halk yığınlarından koparılmış.

Depremlerin yıktığı çürük yapıların yerini nasıl eğreti deprem çadırları almışsa, darbeler, faili bilinmez cinayetlerle çalkanıp duran toplumda, emekçi halka dayalı ileri düşünce alanları da temelinde halka ulaşamayan "solcu!" çadır örgütlerle kaplanmış.

Hepsi birleştiği anda bile, bir seçimde halktan yüzde bir bile oy desteği sağlayamıyor. Bir tek Kürt halk yığınlarının egemen olduğu bölgelerde, sola destek yüzde yetmişleri buluyor. Düzenin bekçisi iktidarları, bu temel sorunda korkuya düşüren de bu olsa gerek. Atlanacak bir olgu değil bu?

Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar

Son günlerde beni üzen, Avrupa'daki Kürt halkının demokratik temsilcileri ve Remzi Kartal'ın, Zübeyir Aydar'ın, kimi PKK zanlılarıyla tutuklanmaları, Roj TV'yi karartma atılımı oldu. Birçokları bunu büyük bir başarı zannediyor. Dünyaya bir kör bakıştır, gerçeklere sırt çevirmektir bu. Hiç de rastlantı gibi görünmüyor.

Aynı günlerde Diyarbakır'da bir futbol maçında halklar birbirine düşürülmek istendi. Belçika'da Brüksel'de bu tutuklama dolayısıyla Kürt yığınların Türk işyerlerine saldırdıkları duyuruluyor.

Kim tarafından yapılmış olursa olsun, bütün bunlar provokasyondur. Tabii, hemen aklımıza bu provokasyondan çıkar sağlayacak olan karanlık, gerici güçler gelir. Her iki yanda da bunlara alet olacak bilinçsiz insanlar bulmak güç değildir. Ama bu, sonucu değiştirmez. Ben Remzi Kartal'ı eskiden tanırım. Vaktiyle bir Doğu gezisi yapmıştık. Mustafa Ekmekçi'nin telefonu aracılığıyla tanıştık. Kartal aşiretindendir. Van'a gittiğimiz zaman diş hekimiydi. Bizi Van'daki Ahtamar adasına götürdü, kiliseyi gezdik, Hoşap kalesini gezdirdi, çevreyi tanıttı. Ondan sonra dostluğumuz kopmadı, sürdü. Bildiğim, o günler Kürt örgütlenmesiyle ilgili değildi. Biz devrimciler de PKK'nın çıkışına kuşkuyla bakıyorduk. Kürt sorunun bilin-

cindeydik ama Türkiye'de Kemalist devletin her türden ilerici atılıma baskısı Kürt sorunu provoke edilerek sağlanmıştı; onun tedirginliğindeydik.

O günlerden bu yana, kesintilerle süren yakınlıktan sonra saptamam şu oldu: Remzi, Kürt liderleri içerisinde insana güven veren, bilgili, bilinçli, düşmanlık duygularıyla kişiliğini zedelememiş, dürüst bir insandır. Londra'da kaldığım yıllarda bana gelip evimde misafir kalırlardı. Zübeyir Aydar, Yaşar Kaya, Remzi Kartal...

Remzi Kartal'la en son biz Roj TV'de karşılıklı konuştuk. Ben istemiştim. Kiminle konuşmak istersin dediler, Remzi dedim. O gün de gene bugünkü iktidar, Roj TV'de konuşanları terörist ilan etmişti. Böyle bir şeye boyun eğmek, bir yurttaş, özellikle bir yazar için bağışlanamaz onursuzlukta bir tutum olurdu. Bakın, bir TCK'nın 140. Maddesi vardı o günler, dışarıda Türkiye'yi, halkı, devleti küçük düşürenlere, bilmem kaç yıl ceza verirlerdi. Hollanda'daydım daha eski yıllarda. Bir televizyon konuşması yapmıştım, 12 Eylül'den sonraydı. Bana spiker, "140. Madde var" biliyorsunuz dedi. "Ben de zaten o maddeye göre davranıyorum" dedim. "Korkar da sözümü esirgersem işte o zaman milletimizi, halkımızı küçük düşürmüş olurum" dedim. Bugün de öyle düşünüyorum. Roj TV'de konuşurken de öyle düşündüm. Türkiye'ye döndükten bir süre sonra, telefonda ölümle tehdit etti birileri. Avukat arkadaşlar savcılığa başvurdu. Telefonum "iznimle" dinlemeye alındı. Öylece kaldı.

Ben Avrupa'daki bu son tutuklatma olaylarının Kürt sorununun çözümünde çok yanlış, tehlikeli biçimde zararlı olduğuna inanıyorum. Karanlık güçlerin en kirli oyunudur; halkın umut yolunu kesmektir; halkları birbirine düşürmektir.

Bugün Kürtlerle Türkleri birbirine saldırır ve kırdırır hale getirirlerse bu ülke batar, bunun acısını da ülkedeki tüm halklar çeker. Çok kritik bir coğrafyada yaşıyoruz. Bir günler, Kürt arkadaşların bir bölümü ayrı bir Kürt devleti düşünce-

sindeydiler. Onlara şunu demişimdir: Ben karşı değilim ama bugünkü ortamda, Ortadoğu'nun emperyalist saldırıların stratejik odağı olduğu bir dönemde, bir Kürt devleti kurmaya kalkmak başarılı sonuç vermez. Ama kuklalar çıkabilir ortaya.

Barzani ve Talabani

Bugün Barzani, Talabani, bir devlet kurduklarını iddia ediyorlar. Ben Kürtlerin devlet kurmasına karşı değilim ama adamın sözüne bakıyorum. "Amerika bizden üs isterse vermekten onur duyarız" diyor. Böyle bir Kürt devletinin kurulması halklara ne kazandırır, söyler misiniz? Biz daha İncirlik'i tasfiye edemedik; başımızda bela: Orada nükleer silahlar var, Amerika'nın insafına kalmış. "Alın gidin bu bombaları, istemiyoruz" diyecek güç yok. Türk'ün de başına bela, Kürt'ün de.

Deniz Baykal ve "Yeşilçam açılımı"

Şimdi bakın, bizdeki muhalefet için size iki örnek vereceğim. Bugünkü gazetelerde var. Avukat Kemal Anadol CHP'lidir. Babasını da tanırım. Bunlar zamanında TKP ile ilişkiler kurmuş bir aileydi. Kemal'in de ilişkisi oldu mu, bilmiyorum ama olabilir.

Muhalefet iktidarı biraz kızdırmış olmalı. Başbakan –ki eski bir "komünizmle mücadele" militanıdır– Anadol'a "senin cemaziyülevvelini biliriz" gibisinden bir taş attı. "Sen eski bir komünistsin, konuşma" demek istiyor. Başbakanımız bu kafada biri yani! Ülkeye ancak böyle bakabiliyor demek. Ancak sol, temel sorunumuzu çözmede öylesine güçsüz ki, böyle bir başbakan bile ileri görünüm veren düzeltmelere kalkıyor. Toplumda yumurta kapıya gelmiş çünkü. Buna karşı Deniz Baykal, büyük bir celadet gösterisiyle Kemal Anadol'a sahip çıktı. "Ne olmuş yani" diye dikeldi hemen. Bayağı yiğit demokrat yani! Görünüş bu, değil mi? Oysaki o başbakan olumlu politik bir yaklaşımla sinema, tiyatro, ses sanatçılarıyla konuş-

ma yolunu tuttu. Çok akıllıca bir iş yaptı ve sanatçıları toplayıp onların desteğini sağlamak için başvurdu. Deniz Baykal da alay ediyor aklınca; "Yeşilçam açılımı" diyor, başbakanla alay edeyim derken Yeşilçam'la alay ediyor. Bir siyasal önderin memleketine, halkına yabancılaşmasının tipik bir örneği.

Ben elli yıllık bir Yeşilçamlı olmaktan onur duyuyorum. O topluluk içinde topluma yararlı filmler yapmak için canını dişine takanların yanında oldum; ne mutlu bana! O beğenmedikleri Yeşilçam filmlerinin Türkiye'de dokuz milyon seyircisi vardı bundan 25-30 yıl önce. Hiçbir şey yapmasalar, Amerikan ve yabancı kötü filmlerin, o teneke kültürün temsilcilerinin yolunu kesiyor, köylülere, işçilere, basit insanlara film yapıyorlardı. Yanlışı vardı, zevksizliği vardı. Asıl önemli olan o yanlışlara, çirkinliklere karşı halkı uyarmak çabasıyla sinema alanında savaş vermekti.

Yeşilçam alaycılığıyla ortaya konan tavır, yazık ki yüzkarası bir tavırdır. Kemalist geçinen aydının halk yığınlarına tepeden bakma tavrıdır. Bu kafayı taşıyanlar bu ülkede kolay kolay iktidar olamazlar.

Alınganlıkla, öfkeli konuşuyor, diyecekler çıkabilir. Yeşilçam'da yalnız değildik. Oyuncusu, yönetmeni, işçisi, yazarıyla herkesin bildiği bir sürü ad sayılabilir. En büyük kavga kime karşı oldu? Sansüre karşı. Yani, devletin olumsuz baskısına karşı. Adeta yabancı filmlere alan açar gibi, onlara hak gördükleri birçok şeyi Türk sinemasına yasaklamışlardı. Deniz Baykal'ın içinde bulunduğu parti, o dönemin sorumluluğunun bütün ağırlığını taşır. CHP yeniden iktidar olduğu zaman, "Ecevit, Karaoğlanımız geldi, oh demokrasiye kavuştuk" dendi. Biliyor musunuz, o iktidar döneminde Türk sinemasına hiçbir hak tanımadılar, sansürü de kaldırmadılar. İktidarın çağrısıyla Sinema örgütlerinin temsilcileri olarak, Lütfü Akad, Halit Refiğ, Süreyya Duru, Mahmut Tali Öngören, Vedat Türkali, daha birileri Ankara'da toplanarak umutla hazırladığımız tasarı olduğu gibi kaldı.

Kim kaldırdı peki sansürü? Bugünkü haline yönelik ilk adımı atan, yazık ki Özal'dır. Şimdi ben Özal'ın propagandisti gibi oluyorum ama gerçek bu. Bu rastlantı değil. Deniz Baykal'ın sözüne değinmemin nedeni bu. Onların sinemaya, sanata yaklaşımları, Yeşilçam'a yaklaşımları, halka tavırlarının bir göstergesi. Dediğim gibi, o dönemde olumlu hiçbir şey yapmadıkları gibi, eskisinden de aşağılık bir sansür yönetmeliği getirdiler.

Bir de bizden imza istediler, toplantıya bile gitmedim. Bunların politika felsefesinin temel yönü bu. Ecevit devrildi, İstanbul'a geldi. Sinemacıları davet etmiş, konuşacakmış onlarla. Ben gitmedim, haber yolladım iktidardayken yapmadığını şimdi mi yapacak diye, *Milliyet* gazetesinde açık mektup yayımlamıştım daha önce de. "Lütfen sinemamıza sahip çıkın Sayın Ecevit" diye.

"Deniz Baykal sosyal faşist"

Bugün bunları yıkan bu halk; Yeşilçam'ın beğenmedikleri, ülkenin varolan tüm halklarıyla dinci, köylü yapılı halk yığınları. "Değerli sosyal demokrat" bana sorarsanız sosyal faşist Deniz Baykal'ın da politika felsefesi buna dayanıyor.

CHP bugün bir avuç "oligark"ın elinde. Kendini dev aynasında gören, aslında soluğunu yitirmiş aydınların oligarşisi var orada. CHP'de çok değerli insanlar var, gerçek sosyal demokratlar var ama hiçbirine fırsat verilmez kolay kolay. Politika felsefeleri de pratikleri de yanlış. AKP iktidarı, halkın itkisiyle, dünya politik konjonktürünün zorlamasıyla, pragmatik biçimde onlardan çok daha iyi şeyler yapma özentisine kalkışıyor. Türkiye'nin durumu bu.

"BDP olumlu kapı"

Gelelim Kürt sorununa. Bunun olumlu kapısı bugün BDP -dün DTP'ydi-, onlarla esaslı işbirliği yapmaktır. Öcalan

bugün, siz beğenin beğenmeyin, itibarı zirvede olan bir politik önder. Dağdakine de sözünü geçirebiliyor, kenttekine de. Bunu öfkeyle karşılayacaklarına bu gerçeği görsünler. Değiştirmek ellerinde değil, mümkün olsaydı bugüne kadar çoktan yaparlardı. Milyonlarca insan "yolum Apo'nun yoludur" diye imza veriyor bugün.

Politikada önyargı baş belasıdır, Türkiye'nin önce bu baş belasından kurtulması gerek. Ama bunlar tam tersini yapıyor. Çözüm için elverişli unsurların hepsini susturmak ve güya emirlerine alabileceklerine inandıkları birtakım Kürt gruplarına yolu açmak istiyorlar. Bu olmaz, yürümez. Bu elli sene uygulandı ve Kürt halkını hiç de temsil etmeyen kişiler, şıhlar, ağalar, aşiret başkanları Meclis'te, sahtekarca "Ne demek, devletimizdir, hökümatımızdır" diye laf ettiler bir sürü, dalkavukluklar yapıldı. Ama sorun çözülmedi, içten içe işledi. Apo'ya da dağ yolunu açan, zorlayan bu tutumdur; devletin yanlış, ters Kürt politikasıdır. Ve bundan hepimiz zarar görüyoruz.

Remzi Kartal, çok sayıda olmayan Kürt aydınları içerisinde güvenilecek kişilerden biridir ve onu içeri attırıyorlar. Aysel Tuğluk ve Ahmet Türk, onlar da diyalog kurulabilecek insanlardı ama onlara vuruyorlar. Rastlantı olamaz. Ters, yanlış, karanlık oyunun ürünleri bunlar.

"Herkes birbirinden korkuyor"

AKP bunun kurnazlıkla farkında. Muhalefetin her yanlış adımı sevindiriyor onları. Bu yapıdaki, kafadaki muhalefet bu iktidarın daha on sene iktidarda kalmasına çanak tutabilir. Başbakan seviniyor, "Deniz Baykal muhalefette devam etsin" diyor. Çünkü bu muhalefet Türkiye'de iktidara gelemez, gelmeyecek. Gelsin diye de dua etmiyorum.

Seçimlerde baraj sorunu var biliyorsunuz. Hiçbir demokratik ülkede olmayan yüzde onluk barajı kaldırmıyorlar. Bundan daha antidemokratik, halk aleyhtarı bir tutum

olamaz. Bakın, CHP içinde gerçek bir sosyal demokrat olan değerli yazar, gazeteci, dürüst politikacı Altan Öymen *Radikal*'de, bu baraj konusunda rakamları, başka ülkelerdeki demokratik örnekleriyle açık seçik uyarıcı yazılar yazdı. CHP oligarklarının kılı kıpırdadı mı? Sosyal demokratlıkla ne ilgileri olabilir bunların. Köhne devlet politikası geleneğine bağımlı kişiler bunlar. Demokrat Kürtlerin yasal yollardan, ulusal kimlikleriyle seçimlere katılmasını bir türlü içlerine sindiremiyorlar.

AKP, bu baraj kalırsa Kürtlerin oylarına konacağı hesabında. Yanlış hesap. Kürtler o dönemi aştılar. CHP sinsi bir yöntemle korkutarak iktidarı yıpratma, çürütme oyununda. AKP bu son anlaşmada, hani Habur'dan girdiler falan, gizli bir konuşma yapmış Kürtlerle. Hazırlıklar yapıldı, hakikaten kapı aralandı. Çok mutlu olduk bundan. Kıyamet koptu. CHP ağır suçlamayla saldırdı. Kürtlerle gizli anlaştınız diye. Vatan elden gidiyor! Gerçekten gizli bir sözleşmenin yapıldığını açıklamak da Hatip Dicle'nin marifetiyle oldu! İktidar korkarak döndü o yoldan. Bu kez Sırrı Sakık açıkladı ki Deniz Bey de seçim sırasında seçim listesine yirmi PKK'lı almak için, Kürtlerle gizli konuşmalara girişip anlaşmaya çalışmış. Bu kez Deniz Bey'in ödü patladı! Yadsımaya kalktı. Doğru yolu onlar da biliyorlar ama yürekleri yok. Herkes birbirinden korkuyor!

Sol

Egemen sınıf partilerinin, sosyopolitik olayları tüm boyutları içinde görüp kavramaları kolay değildir. Türkiye'de egemen sınıflar içi, kıran kırana bir kavga var bugün. Doğal ki, emekçi yığınların sırtında tepişerek yürütülüyor bu kavga. Bugün tüm dünyaya egemen finans oligarşisine nişanlı yapısındaki Türkiye'de, devlet erkini elinde tutan ordu uslandırılıp mali oligarşiye uysal bir yapıya dönüştürülüyor.

Kemalist ordunun, "Vatan-Millet-Sakarya" edebiyatıyla kurduğu devletin varacağı bu aşama, eski Marksistlerce yıllar öncesinden görülmüştü. Finans oligarşisine dayanan yapı güçlenince, sömürüde büyük pay kapmak için sınıf içi itiş kakışlar çıktı ortaya; kaçınılmaz sonuç geldi.

Önce, Türk toplumunun sosyoekonomik yapısal gerçeğini doğru saptayıp doğru kavramak gerekir. Birikiminden soyutlanmış, geçmişin, doğrulu yanlışlı değerli denemelerinden koparılmış bir sol, ülkeye yabancı demektir; bu alandaki kazanımlar üstünde enine boyuna düşünmek, doğru yolu saptamak için en güvenilir yöntemdir.

Türkiye'nin ağır basan sosyopolitik yapısal sorunları ortadadır artık. Gerçek çözümü, Türkiye'yi, dünü, bugünü ile doğru kavramış bilimsel sol getirebilir ancak. Egemen sınıf partilerinin temsilcileri tarihsel körlüğe düşerler, yıllar öncesinde dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Kürtler ayaklanınca "28 defa isyan ettiler yendik, 29'uncuyu da yeneceğiz" dedi. Övündüğü bu. Çözeceğiz diyemiyor! O çözümsüzlüğün ülkedeki halklara nice acılar yaşattığının duyarsızlığında bir cumhurbaşkanı! Ne diyebilirsiniz?

Bu kadın niye Kürtçe bilmiyor

Eşim Merih'le birlikte, bundan çok yıllar önce Doğu gezisi yaptık. 12 Eylül dönemi. Kürtler işkencede, Kürtçe de kesinlikle yasak. Bütün Doğu'yu dolaştık, kasabalara gittik. Kürtçe yasaktı ama eczanede, avukat yazıhanesinde, mimarların bürosunda Kürtçe konuşuluyordu. Değerli dostumuz yazar Esma Ocak bizi köyüne götürdü. Esma Hanım'la konuklarını görmeye Kürt kadınları geldi. Hiç unutmuyorum, Merih'le Kürtçe konuşuyorlar. Hiçbiri Türkçe bilmiyor. Merih de dinliyor. Esma Hanım güldü, "Konuğumuz Kürtçe bilmiyor" dedi. Yüzlerinde bir şaşkınlık oluştu, "Bu kadın niye Kürtçe bilmiyor" diye (gülüyor).

"Türkiye'yi kaybediyoruz"

Sen Kürtçe yasak diyeceksin! Sonra, Evren Paşa "Biz bir yanlış yaptık, dillerini ve kültürlerini yasaklamayacaktık" dedi. Ama senin devlet adamlığın nerede, öngörüşün nerede? Biliyor musun ne kadar kan döküldü onun için?

Ahmet Kaya, Kürtçe şarkı söylediği için Paris'te mezarda bugün. Acı şeyler bunlar, öyle gülerek karşılanacak şeyler değil.

Sonra biz dolaştık Trabzon'a geldik. Bizi telefonlarla Mustafa Ekmekçi yönlendiriyor. Trabzon'da bir avukat, CHP'li eski milletvekili, üç dönem; Ecevitçi. O bizi karşıladı. Konuşuyoruz, dedim ki "Ne olacak bu Kürt sorunu, bakın herkes Kürtçe konuşuyor". "Bakın" dedi, "Bu olay Meclis'te de böyle" "Oturuma ara verdiğinde, Doğulu milletvekilleri hemen bir köşeye çekilir, hangi partiden olurlarsa olsunlar bir araya gelir, Kürtçe konuşurlar" dedi. Peki dedim "Bunun için bir şey yapmadınız mı?" "Valla düşündük" dedi. "Biliyorsunuz bizde her şey askeriyede biter". "Bir kurmay albay var, irtibat kuruyor. Ona anlattık, cevabı şu oldu: "Bir milyon insanı öldürmekle devlet bir şey kaybetmez". Türkiye'yi kaybediyoruz! Nereye varıldı bu kafalarla, gördük. Yetti artık! Bunu yalnız biz değil, artık tarih diyor galiba!

GERÇEK KOMÜNİSTLER KÜRTLERİN YANINDA YER ALMALI*

BDP merkez yöneticilerinin Muğla'da yürüttükleri boykot toplantıları çerçevesinde hastanede bulunan Vedat Türkali'nin eşi Merih Pirhasan'ı ziyaret etti. Türkali, burada yaptığı konuşmada, Kürt sorununun Türkiye'nin en temel sorunu olduğunu belirterek, bu ülkenin gerçek komünistlerinin Kürt halkının yanında yer alması gerektiğini vurguladı.

BDP eşbaşkan yardımcılarından Tuncer Bakırhan, Alattin Erdoğan, BDP PM Üyesi Emir Ali Çelebi'nin de aralarında bulunduğu BDP merkez yöneticileri ile Muğla il ve ilçe yöneticileri, Muğla'da boykot çalışmaları çerçevesinde halk toplantıları gerçekleştirdi. BDP yöneticileri, Muğla, Bodrum ve Bodrum'un birçok beldesinde sürdürdüğü boykot toplantılarına yüzlerce kişi katıldı. BDP Eşbaşkan Yardımcısı Bakırhan'ın toplantılarda yaptığı konuşmada, AKP hükümetinin Kürt halkına uyguladığı asimilasyon politikalarının Nazi Almanya jenosit politikalarından farklı olmadığını belirterek,

* *DİHA Muğla*, 01 Eylül 2010.

12 Eylül'de gerçekleşecek olan referandumun da Kürtlere bir şey getiremeyeceğini belirterek, bu yüzden Kürtlerin sandığa gitmeyip, referandumu boykot edeceklerini ifade etti.

"Kürt sorunu bu ülkenin en temel sorunudur"

BDP'liler, toplantıların ardında, son romanını yazmak üzere Bodrum'da bulunan yazar Vedat Türkali'nin hastanede bulunan eşi Merih Pirhasan'ı ziyaret etti. Türkali, yapılan ziyaret dolayısıyla BDP'lilere teşekkür ederek, şunları dile getirdi: "Kürt sorunu 1925'ten beri bu ülkenin en temel sorunudur. AKP'nin 12 Eylül'de gerçekleştireceği anayasa değişikliği referandumunda Kürtlere ilişkin hiçbir iyileşme yok. Bu ülkenin gerçek sosyalistleri, komünistleri ve demokrasiden yana olan tüm ezilen kesimler, Kürt halkının yanında yer almalıdır. Kürt sorunu çözülmeden bu ülkenin hiçbir sorunu çözülemez. O yüzden demokrasi ve özgürlükten yana tüm kesimler, 12 Eylül'de sandığa gitmeyip, referandumu boykot etmelidir"

TÜRKİYE KORKULARINDAN ARINDIRILMALI*

Ünlü edebiyatçı Vedat Türkali, KCK davasında anadilde savunma hakkının reddedilmesini asimilasyon politikasının devamı olarak nitelendirerek, "korkunun" hâkim olduğu siyaset sahnesine yeni çıkan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nın "Kemalist" olması nedeniyle Kürt sorununun çözümüne katkı sunamayacağını söyledi. Türkali, Kürtçe'nin talep edilen bir dil olmaktan çıkarılarak, artık ağırlığını koyan, kullanılır bir dile dönüştürülmesi konusunda Kürt entelektüellerine de çağrıda bulundu.

Bugüne kadar ortaya koyduğu eserlerde Türkiye'deki siyasal, toplumsal ve sosyal hayatı en iyi şekilde yansıtmasıyla öne çıkan ünlü edebiyatçı Vedat Türkali, Türkiye siyasetinde son dönemde geniş yer tutan gelişmeleri *DİHA*'ya değerlendirdi. KCK duruşmasında tutuklu siyasilerin kendi anadillerinde savunma yapma haklarının engellenmesi konusundaki görüşlerini merak ettiğimiz Vedat Türkali, KCK tutuklularının

* Ömer Çelik/Çağdaş Kaplan, *DİHA*, 21 Kasım 2010.

mahkeme tarafından bu taleplerinin reddedilmesinin devlete egemen olan karanlık güçlerin hâlâ Kürt sorununu pek de çözmek yanlısı olmadıklarının göstergesi olarak gördüğünü ifade etti. Bir yandan "dillerini kullanabilirler, haklar veriliyor" söylemi kullanılırken, diğer yandan yargılamalarda en insanı hak olan anadilde savunma hakkının engellenmesiyle birlikte Kürtçe'nin hâlâ "bilinmeyen bir dil" olarak tanımlanmasına anlam vermediğini dile getiren Türkali, ortaya çıkan bu çelişki için "Eğer bir devlet ve yargı, 25 milyon Kürt'ün yaşadığı bir ülkede Kürtçe'yi bilinmeyen bir dil olarak görmekte ısrar ediyorsa orada bir iyi niyetten söz edilemez. Demek ki aynı asimilasyon politikası sürdürülmek isteniliyor" dedi. Türkali, halkların artık tahammülü kalmadığının anlaşılması gerektiğinin de altını çizerek, "aksi halde eski kanlı süreçlere dönülebilir" uyarısında bulundu.

"İktidarlar düştükleri hatayı sonradan anlıyor"

Bunun önüne geçilebilmesi konusunda temel görevin iktidara düştüğünü vurgulayan Türkali'ye göre, Türkiye'de bugüne kadar gelmiş geçmiş bütün iktidarların ortak noktası ise, "bir yanlışı ancak iktidardan düştükten sonra anlıyor olmaları". Türkali, ne yazık ki bugüne kadar gelen iktidarların hepsinin ellerinde güç varken yapabilecekleri bir işi yapmama yolunu tercih etmelerinin temel eksiklikleri olduğunu ifade ederken, bunun en son ve gülünç örneği olarak da Kenan Evren'i işaret etti. Evren'in yakın zaman önce Kürt sorunu konusundaki "Biz dillerini ve türkülerini yasaklamak ile yanlış yaptık. Bunları serbest bırakmalıydık" sözlerini sarf ettiğini hatırlatan Türkali, "Şimdi düşünün bu adam bunu söylüyor. Ama iktidardayken bu konuda ısrarla yanlış yaptılar. Şimdi de aynı kafa devam ediyor. Ahmet Kaya Avrupa'da öldü. Bunlar da iktidardan düştükleri zaman biz yanlış yaptık diyecekler. Dün ve bugünkü iktidarlar arasında bir fark yok ki.

Türkiye'nin acılarına yabancı kalıyorlar. Çünkü Türkiye'yi yanlış algılıyorlar. Doğruları bulamıyorlar ya da bulsalar da sorunları bir zorunluluk gibi görerek çözmekten kaçıyorlar. Bu kaçaklığın halklara da kendi devletlerine da yararlı olmadığı, aksine zarar verdiği görülüyor. Bunu iyi görmeleri ve bilmeleri gerekir" diye konuştu.

"Türkiye'yi korku yönetiyor!"

Türkali, bu açıdan Türkiye'nin çok başlı bir ejderhaya benzediğini de aktardı. Türkiye egemen güçlerindeki bu parçalanma nedeniyle herkesin birbirinden korktuğunu kaydeden Türkali, bu yüzden de Türkiye'yi aslında "korkunun" yönettiğini vurguladı. Türkali, bu konudaki sözlerine şöyle devam etti: "Bu yüzden yaptıkları bazı olumlu işlere bile tam inanamıyorlar, çünkü korkularına yeniliyorlar. Başbakana yazdığım bir mektup da bunlara değinmek amacıylaydı. Korkma bu işi yap, çöz dedim. Çözüm artık çok ileri bir partiden de gelmek zorunda değil. Çünkü o kadar olgunlaşmış ki bunun çözümsüzlüğü Türk'ü de Kürt'ü de hatta bir anlamda devleti de zararlı çıkarır. Çözün de bir 'oh' diyelim hep beraber. Ama yok, yapamıyorlar. Çünkü yürekleri müsait değil. Birbirlerinden korktukları kadar kendilerinden de korkuyorlar. Böyle acayip bir durum var Türkiye'de"

"Siyasi cesaret lazım"

Mevcut olan bu korkular göz önüne alındığında ismi koşullara göre değişse de açılım sürecini başlatmış olan AKP'nin, bu cesareti gösterip, gösteremeyeceği yönündeki sorumuza, "isterse yapabilir" karşılığını veren Türkali, örnek olarak ise Cezayir sorununu gösterdi. Cezayir meselesini Fransız Komünist Partisi yerine, de Gaulle'nin çözdüğüne işaret eden Türkali, Türkiye'de böyle liderlerin olmamasından

şikâyet etti. Türkali, böyle bir noktada bulunan Türkiye'de asıl acı verici olanın ise güçlü bir sol örgütün bulunmaması olduğunu kaydetti. Güçlü bir sol örgütün bulunmamasının da Kemalizmin marifeti olduğunu dile getiren Türkali, yıllarca ölçüsüzce yürütülen antikomünizm propagandasıyla solun ve sosyalistlerin kökünün kurutulmasından yakındı.

"Kemalist Kılıçdaroğlu, Kürt sorununu çözemez"

Türkiye siyasetinde güçlü bir sol örgüt ve cesur bir lider eksikliğinin bulunduğunu ifade etmesine rağmen, CHP'nin başına geçen Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kürt sorununun çözümüne katkı sunup, sunamayacağını sorduğumuz Türkali'nin bu soruya cevabı da "yapsın da görelim" oldu. Türkali, vardığı bu kanıyı ise, "Bir zamanlarda 'umudumuz Ecevit' vardı. Hâlbuki Ecevit en yapamayacak adamdı. Çünkü Kemalist'ti. Hem Kemalist olacaksınız hem de Kürt sorununu tam çözüme vardıracaksınız, bu mümkün değil" cümleleriyle destekledi.

"Atatürk de çözümü özerklikte bulmuştu"

Kemalizmin temelde Türk toplumuna yarar sağladığını görmezden gelmemekle birlikte, topluma Kemalizm ile verilen biçimin aynı vatan topraklarında yaşayan öteki halklara ağır baskılar getirdiğini belirten Türkali, 1925'ler de Mustafa Kemal'e "Kürt sorununu nasıl çözeceksiniz?" diye soran Ahmet Emin Yalman'a Mustafa Kemal'in "Kürt sorununu veya Kürtlerin sorununu söz konusu etmek sadece Türklere zarar verir. Zaten nasıl çözeceğiz. Anadolu'nun her yerinde Kürt var. Biz sınırları ayıramayız. Yeni anayasa var. 1924 Anayasası eyalet sistemine dayanacak bir tür" cevabını vermesinin son derece önemli olduğunun da altını çizdi. Atatürk'ün bu sözlerinin itiraf edilmemiş bir özerk idare olduğuna dikkat

çeken Türkali, "Bu kadar çok halkın bir arada olduğu bir yerde ebette ki en akla yakın olan şey de böyle bir sistemin olması. Bugün Kürtler bağımsız devlet demiyorlar. Böyle bir ortamda, böyle bir kardeşlik havası içerisinde en demokratik sistemi savunuyorlar. Başka çaremiz de yok zaten. O zaman biz bu ülkede Türk, Kürt, Laz, Arnavut, Yahudi, Çingene vs herkes tam bir özgürlük tutkusu içerinde, ülkesine ve hatta ortak devletine sahip, vatanına layık insanlar olarak yaşamaya devam eder" dedi.

"Devletten büyük terörist olmadı"

Geçmişte Kemalist ideolojinin kuruluş yıllarında izlediği yanlış politikalara benzer bazı hatalara düşen Kürtlerin bugün bu devleti birlikte kurduklarını anlayarak, bu haklarını almak için mücadele verdiğini dile getiren Türkali, böylece en doğru yolun bulunduğunu söyledi. Bu yolun kaybedilmemesi ve kardeşliğin korunması için çözülmesi gereken Kürt sorunundaki konumu nedeniyle PKK Lideri Abdullah Öcalan'la devletin diyaloğunu devam ettirmesi gerektiğinin çok önemli olduğunu vurgulayan Türkali, bu konuda da şunları söyledi: "Tabii ki devlet, Öcalan ile görüşmelidir. Çünkü bugün Kürt sorununu çözecek güçteki tek insan Abdullah Öcalan'dır. Terörist söylemi falan var. Hiçbir güç dünyada devletten daha büyük terörist olmamıştır. Onun için bu laflar boş laflar. Öcalan'ın 'devlet on yaptı biz bir yaptık' söylemi çok doğru. Sonunda ölçü kaçtığı için, yanlış şeyler de yapıldı. Ama sorunu bu hale getirmeyecekti devlet. 70 ve 80'li yıllarda neler neler yapıldı"

"Talep edeceğine, Kürtçe roman yaz!"

Türkali, kendi anadillerini öğrenmeyi ve kullanmayı talep eden Kürtlere, Kürtçe konusunda da tavsiyelerde bulundu. Kürtçe'nin talep edilmesinin ötesinde artık kullanılmasının

gerektiğini ifade eden Türkali, "Eğer bir Kürt, kendi diliyle kitap yazmıyorsa, sinema, tiyatro, şiir ya da çeviri yapmıyorsa, illa da İran dilini ya da Türkçe'yi kullanıyorsa, o Kürt halkına yabancı demektir. Efendim Kürtlere dil hakkını verin deniliyor. O dil hakkını yazarlar isterse söke söke alır. Kürtçe'de 40 bin kelime var. Ahmedê Xâni, üç yüz yıl evvel Mêm u Zin'i yazmış. Bugün dünyada belli milletler var. Rusya denince akla Gogol, Tolstoy, Dostoyevski, Çehov, Gorki geliyor. Türk deyince akla Nazım Hikmet, Oktay Rıfat, Fazıl Hüsnü Dağlarca geliyor. Bunlar çok önemli şeylerdir. Fransa da öyle. Fransa'nın romanı, edebiyatı, şiiri olmasa nedir Fransa? Onun için Kürtlere çok önemli bu görev düşüyor. Ben birçok Kürt gencine telif hakkı da almadan kitaplarımı Kürtçe'ye çevirin diyorum. Kürt tiyatrosu, Kürt sineması, Kürt romanı artık Kürtçe'yi ağırlığını koyarak kabul ettirmeli" diye konuştu.

FOTOĞRAF KİTABI İÇİN YAZI*

Bilgisayarımda Diyarbakır'dan gönderilen fotoğrafı görünce şaşaladım! Samsun'da, 1930'larda yaşayıp yetiştiğim tütüncü yöredeki Kökçüoğlu Mahallesi'nde çekilmiş gibiydi. Sorup öğrendim ki Kürdistan'da Lice, Kulp ilçelerinde üretilen tütünler, Diyarbakır'ın Ali Paşa Mahallesi'ne getirilir, orada yoksul kadınlara balya yaptırılırmış. Fotoğraftaki emekçi kadın Samsun'daki mahallemde aynı koşullarda yaşam tüketen ablamlardan, komşu teyzelerden, bacılardan biriydi sanki. Biz de ailece tütünde çalışmıştık; evimizin avlusundaki tütün dizmelere nice yıllar katılmıştım ben de. Tütüne, sigara içimine yürekten karşıyım. Tütüncü ortamda dokuz yaşında sigaraya başlamış annemizi çok genç yaşta kanser aldı elimizden. İşledikleri tütünün "zifir"ine bulanmış o becerikli ellerin, parmakların, insanlara, sömürüsüz bir kardeş düzeninde gerçek mutluluklar kazandıracak üretimlere kavuşması dileği ile Kürdistanlı emekçi kardeşlerimize sevgiler, selamlar gönderiyor, bana çok şey anımsatan usta fotoğrafçı arkadaşımıza da "sağ ol!" diyorum.

* Ocak 2011.

BDP KONGRESİ'NE MESAJ*

Sayın Başkan,
Sayın Kongre Üyeleri,
Değerli Konuklar,

Hepinizi saygıyla selamlıyor, bu tarihsel kongreye çağırmak inceliğini göstererek bana onur kazandıran BDP yönetimine "sağ olun" diyor, yaşlılığımdan kaynaklanan sağlık nedenlerinden ötürü katılamadığım için özür diliyorum.

Halkların kardeşliği çizgisindeki güçlü barış politikanız, ülkemizdeki karanlık odakları belli ki ürkütüp korkulara düşürdü. Akıtılan kanlarımızdan her biçimde rant peşinde koşanlara gerekli dersi verecek nitelikteki, yürek-kafa dayanışması ürünü demokratik, tarihsel gücünüzün bugünkü kongrenizin de temel taşını oluşturacağına inanıyorum.

Tüm halklarımızın özlemle gerçekten adil, eşit etnik haklar sağlayan tam demokratik bir anayasa beklentisinde olduğu tarihsel günlerdeyiz.

* Vedat Türkali, 04 Eylül 2011.

Bu kutsal görevin, akan kardeş kanını durduracak güçte, vatansever bir devrimciyi, heval Öcalan'ı asma yarışına kalkışmış; ellerinde yağlı iple dolaşan, düzenin karanlık politikacılarına bırakılması, tarihin bağışlamayacağı bir aymazlık, umutlu beklentiler içindeki halklarımıza da saygısızlık olur.

Yüce kongrenizin, sorumlular üzerine tarihsel tüm ağırlığını koyarak çirkin, anlamsız, insanlık dışı baskı ortamındaki heval Öcalan'la da dayanışma içinde konuşup tartışma yolunu açmasını bekliyor, ülkemizde kardeş kanının akıtılmasına son verecek en doğru yolu bulacağınıza olan güvenimle kongrenize başarılar diliyor, sevgiler selamlar, saygılar sunuyorum.

AÇLIK GREVİNE YATMIŞ KÜRT KARDEŞLERİMİZE DESTEK BİLDİRİSİ*

İnsanı canından bezdirici baskılar sonucu, bir buçuk aydır AÇLIK GREVİ'ne yatan Kürt yurttaşlarımız altı yüzü buldu. Altmışı aşkın kişi için ölüm günleri başlıyor. Siyasal egemenliği tekelinde tutan iktidarı, muhalefeti ile Türkiye "devlet partileri" her tarihsel önemdeki olay gibi bugün de çözümsüzlük tutumunda yarışıyorlar. İnatla savundukları bu çözümsüzlük yolu akıllarınca korudukları devletin de kanlar içinde kalmasına neden oluyor. Tüm insanlarımıza acılar yaşatmaktan başka bir şey kazandırmıyor. İktidarı tekeline almış örgütlü karanlık gücün, iktidarın, son yalanı bu açlık grevleriyle bir kez daha ortaya çıktı.

Kürtler silahı bırakıp demokratik yöntemi benimserlerse Kürt sorununu çözerlermiş.

Yüzde on barajlı en antidemokratik seçim yasasını halklarının desteğiyle aşarak Meclise kırka yakın milletvekili ile girmiş BDP'yi, sudan bahanelerle yok sayan bir iktidar bu yalanına kimi inanabilecektir?

Kürt halkının anadilini öğrenmesini haftada iki saatle sınırlayan, yargıda kendini anadiliyle savunma temel insanlık

* 27 Ekim 2012.

hakkını yasaklayan bir iktidarın demokrasi konusunda söyleyeceği inanılır ne sözü olabilir?

Yıllardır bastırarak söylediğimiz, Kandil'deki silahlı eylemi durdurmada, bugün tek etkili yol Sayın ÖCALAN'a özgürlük tanımaktır. Onun siyasal çizgisine karşı olanlar da bu gücünü yadsıyamıyorlar. Unutulmasın ki yıllar önce durdurmasaydı daha nice Kürt gençleri kendilerini onun için yakmayı sürdüreceklerdi. Bugün bir yılı aşkın bir süreden beri değil yalnız avukatları en yakın akrabalarıyla bile görüştürülmemektedir. MHP çizgisi dışına bile çıkamayan bir iktidarın demokrasi sözüne kim güvenebilir?

Bugün Kürt siyasal kavgasını yürütenler ülkedeki tüm halkların, dillerini, dinlerini, mezheplerini, tüm insanca haklarını savunuyorlar. Tekeli ellerinde tutan devlet partilerinin ülkemizi düşürdükleri ağır ortamdan kurtarılması için zorunlu olan ANAYASA yapımını bile beceremedikleri bir dönemde bu topraklarda yaşayan tüm halklar için en doğru olanı, ülkemizin kurtuluşa giden yolunu halkların kardeşliği çizgisindeki etkinliği ile Kürt halkı gösteriyor bugün. Değeri bilinmeyen bu olgu, barışı gerçekten isteyen bir devlet için tarihsel bir sunudur.

Kafaları karıştırmak, zihinleri bulandırmak için profaşist örgütlerin medyada yaymaya çalıştığı "açlık grevi" ile "ötanazi" olgusunu bir tutarak devlet güçlerini, özellikle de doktorları açlık grevlerine saldırıya kışkırtan yaklaşımlar; yalanlar, yanlışlarla doludur. Ötanazi, bir umutsuzluğa yenilgidir. Bugünkü açlık grevi umutlar içindeki bir halkın yasadışı baskılara yasal direnişi, zorunlu bir insanlık çağrısı. yerinde bir uyarıdır. Bu temel noktayı göz ardı ederek açlık grevine toplumsal bir acı gerçeği tüm insanlara duyurmak umuduyla açlık grevine yatmış kişileri yasadışı baskılarıyla ölüme zorlayan kişiler, sözgelimi bir doktor umutlarla dolu bir insana keyfi davranışıyla, yalnız yasadışı değil insanlık dışı edimleri, eylemleriyle umutsuzluğa iterek kendini "ÖTANAZİ" uygulamış duruma düşü-

rür. Bu eylem de (5237) Sayılı Türk Ceza Yasasına göre tasarlayarak adam öldürme suçu sayılır. O doktor, adam öldürme maddesine göre yargılanır. Cezası "ağırlaştırılmış müebbettir (ÖMÜR BOYU HAPİS).

Bu açlık grevleri sizden acımanızı, gözyaşı dökmenizi değil en yasal, en doğal haklarını engelsiz duyurmak için destek vermenizi bekliyor.

Böyle bir yasal girişimdeki insana destek vermeniz için düşüncesini değil insanlığıyla ortak yanınızı anımsamanız yeter. Bir yaratıcı kişi, bir sanatçı olabilirsiniz. Sıradan biri, işçi, memur, iş insanı, ev kadını, öğretmen, bir eğitim aşamasında öğrenci olabilirsiniz. Dindar olabilirsiniz. Ya da herhangi bir dinsel inanca bağlı olmayabilirsiniz. Hangi türden olursanız olun, sonunda insansınızdır. Şu ya da bu biçimde vicdan sahibisinizdir.

"Devlet pazarlık etmez" diyor Sayın Başbakan. Devlet vatandaşına zulüm de etmez Sayın Başbakan. Olayı lütfen tersine yansıtmayın. Kimsenin sizden pazarlık beklediği yok.

İnsanların, kafatasları içinde beyinleri vardır. O beyinlerini yerine, kullanım süresi çoktan çağ aşımına uğramış teneke konserve kutuların içindekilerle beslenen kişilerle aklı başında kimse pazarlığa kalkışmaz Sayın Başbakan. Kafanızla işimiz yok bizim. Ama insan olarak herhalde bir kalp taşıyorsunuzdur. Vicdanınız olmak gerekir. Temel insanlık hakları için ölüme yatmış bu kişiler sizin kafanıza değil bu olması gereken vicdanınıza sesleniyor Sayın Başbakan. Şu anda bu koca alanı dolduran her dilde, her dinde, her inançta, her yaşta, her işteki on binlerce, tüm ülkede milyonlarca insanımız gibi Sayın Başbakan, vicdanınızın sesini bekliyor sizden. Evet, çözüm yolunu açmanızı, ölümleri durdurmanızı bekliyor, Sayın Başbakan.

KONUŞMALARI

ROJ TV KONUŞMASI*

Remzi Kartal: Biz Kürtlerin sevgili Kadir amcası, Sayın Vedat Türkali, İstanbul'dan Brüksel'e hoş geldiniz.

Vedat Türkali: Hoş bulduk, evet Kadir amca deyince bir duraladım, çünkü beni Kadir amca diye tanımaz kamuoyu. Sen çok sevindiğim bir yakınlığı ifade ediyorsun da, evet Vedat Türkali hoş bulduk diyor. Sağ olun, size teşekkür ederim beni çağırdınız, daha doğrusu ben de gelmek istedim. Bu sorun bizim sorunumuz tabi konuşmamız lazım. Bu biliyorsun ki bir ay evvel falan hazırlandı, konuştuk evvela. İşte senin şartların, benim şartlarım ancak bugün oldu. Paris'e geldiğim zaman eş dost önüme bir kâğıt koydular, ayın kaçıydı? Yirmi ikisinde. Bu arada 20 Şubat'ta veya 23 Şubat'ta hükümet çok büyük, keskin karar almış ve terörizmle mücadele edeceklermiş. Bu kararlardan biri de, Roj TV'de çıkanlar için. Gazeteler yazıyor. Şair, yazar işte politikacı efendim aydın kim varsa hepsini dava edeceklermiş, içeri tıkacaklarmış filan böyle bir

* Remzi Kartal-Vedat Türkali, 2006.

yazı. Yani tuhafıma gitti biraz ama biz böyle şeylere şerbetliyiz biliyorsun. Beni bağlamıyor bu, açık söyleyeyim bağlamıyor. Suç işlemek için mi geldim buraya, seninle konuşacağım diye terörist mi oluyorum? Suç mu işlemiş oluyorum? Veya bir işlenmiş suça karışmış mı oluyorum? Hiç de öyle bir duygu taşımıyorum ki ben. Yok öyle bir şey. Zaten biz bugünlere, bu yasaklarla geldik. Konuşamamakla geldik ve ben bu yaşımda kalkıp da buraya geliyorsam, bunu hiçbir çıkar için yapmıyorum, bunu herkes de biliyor, sen de biliyorsun. Sadece bu yolu açalım diye. Siz burada televizyonda çalışıyorsunuz, zorunlu olarak. Haklısınız ben de karşıyım buna. Burada ne işin var senin Remzi. Sen Vanlısın, memleketimin seçkin bir vatanseverisin, biliyorum ben seni. Anlatacağım, ta eskiye dayanır, yirmi yıl falan var arkadaşlığımız, dostluğumuz. E kapat gel oraya, niye gelemiyorsun? Yasaklar var çünkü değil mi? İşte bu yasaklar bizi maalesef çok acı noktalara getirdi, çok acı noktalara getirdi. Ben, halkımın bir yazarıyım. Bak oğlum, üç kişi vardır ki benim anlayışıma göre, bu devletle bağımlı olmaz. Bir, başta hukukçular, hâkimler devlet ile bağımlı olamaz. Karar verirken devletimin lehine oldu, aleyhine oldu diye düşünmez. Ve bu arada yazarlar da böyledir, bilim adamları da böyledir değil mi. Her bilim adamı doğru ne ise onun peşindedir. Bu tarih olabilir, biyoloji olabilir kimya olabilir. Benim için yazar da böyledir. Ben, bugüne kadar iyi yaptım, kötü yaptım, yazarlıkta öyle fazla bir iddiam yok ama hiçbir gün devletin emrettiğini yapmadım ve hep sorguladım. Bence bir yazarın temel görevi de bu. Biliyorsun biraz evvel salonda televizyon izliyorduk. Diyarbakır'da bugün gene kanlı olaylar olmuş, tatsız tabi, çok üzücü. Fakat bir anne çıktı, ne diyor? Ne polis ölsün ne subay ölsün ne gerilla ölsün diyor. Değil mi?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Fikrimiz bu, yeter, yeter! Maalesef bunu bazı odaklar anlamıyorlar, çözüm görmüyorlar, görmek istemi-

yorlar. Çünkü çözümsüzlükten kaynaklanıyor onların çıkarları. Bazıları da göremiyorlar, yetenek yok demek ki. Aklıma bir şey geliyor Remzi. Bundan kaç sene önceydi? Sizin PKK hareketi başladığı zamandı. Cumhurbaşkanı Süleyman Bey'di, Demirel'di.

Geldi büyük bir celadetle, yirmi sekiz defa yendik, bu sefer de yeneceğiz dedi. Vallahi tüylerim diken diken oldu. Şaşırdım, yani şecaat arz ederken o mertlerden biri. Sen kimi yendin arkadaş, kimi yendin. Amerika saldırdı da onu mu kovdun memleketten, İran ordularıyla yürüdü de onları mı kovdun. Bunlara karşı mı savaş verdin. Yoksa Ruslar mı indi Kafkaslardan. Kendin ifade ediyorsun ki senin ülkendeki bir halk üç kişi beş kişi filan değil, gene senin ifadenle en az on iki-on beş milyonluk bir halk, yirmi sekiz defa isyan etmek zorunda kalmış. Sayın Cumhurbaşkanı, bu demektir ki sana bir görev düşüyor. Yirmi dokuzuncuyu bastırmakla bitiremezsin bu işi, bitirirsin otuzuncu da gelir. Anlatabiliyor muyum?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Ve ne oluyor? çocuklarımız gidiyor, analar ağlıyor. Ben ayrım yapmıyorum biliyorsun, Kürt-Türk hepsi bizim çocuklarımız. Ben bunu seçimden sonra televizyonda da söyledim. Anaların acısını düşün, ben evlat acısı düşünüyorum da ürperti geçiriyorum, yazık değil mi bu memlekete. Yazık değil mi bu millete. Ve benim bütün çabam bu. Ben kimseden, yaşım 87, hiçbir şey beklemiyorum. Ben ülkemin yazarıyım, halkımın sözcüsü olmaya çalışıyorum. Ve bu olaylar gerçekten beni üzüyor. Ben Türk'üm mutluyum. Ben Türk'üm. Bazıları diyor yahu sen bu kadar diyorlar Kürt meselesine hani el atıyorsun yakınlık veriyorsun Kürtlük var mı sende? Olması mı lazım diyorum? Bırak ki ben Türkiye'deki insanları Kürt'tü, Laz'dı, Çerkez'di diye ayırmam. Dünyadaki insanları ayırmam başka ama Türkiye'dekileri hiç ayırmam.

Biz bu memleketi beraber kurtardık. Çanakkale'de Kürt'ün de kanı var Kurtuluş Savaşı'nda Kürt'ün de kanı var Laz'ın da var Çerkez'in de var. Öyle mi?

Remzi Kartal: Muhakkak.

Vedat Türkali: Devleti beraber kurduk. Ama ters kurmuşuz değil mi, terslik var bu işte. Bunu düzeltmezsek daha çok acılar çekeriz. Ama yazık ki birtakım olayları görmeye başlamış olmamıza rağmen insanlarımız, bir olayı hakiki boyutları üstünde göremiyor. Bizim dramımız da bu, son bir olay olmuştu, geçen seneydi galiba. Bayrak yakma olayı. Bayrak mitingi mi ne yaptılar, Mersin'deydi galiba. Mersin'de, ne olduğu belirsiz, bir adam bir çocuğa bayrak vermiş. Kuşkulandım doğrusu. Niye kuşkulandım. Adam bulunamadı, ki bizim polisler istediği zaman anında gidip yakalıyor. O gün bulamadı. Ve aynı anda da Türkiye'de 20-25 yerde birden bayrağa saygı mitingleri başladı. Kuşkulandım doğrusu.

Remzi Kartal: Örgütlü bir tablo vardı.

Vedat Türkali: Açık açık elimde delil olmadan ben kimseyi suçlamam. Romanlarımda görüyorsun. Titizlikle hep nedenlerini falan araştırırım. Evet ben *Güven* romanımı on iki yılda yazdım. Ve bütün belgeleri tek tek elimden geçirmeden hiçbir yargıya varmadım, yöntemim bu. Şimdi burada bir şey oldu. Kürt kesimindeki arkadaşlarımız da tepki gösterdiler. Olabilir tepkilerdi haklı olarak. (...) Diyarbakır'da bu o arada iyi tanıdığım çok sevdiğim bir genç Bakırhan diye. Tuncer Bakırhan, o da konuştu. Adam dedi ki şöyle; bu çok çirkin bir hareket. Bu bayrak, hepimizin bayrağı. Türk'ün de bayrağı Kürt'ün de bayrağı. Güzel, ne kadar güzel bir söz. Biz bunu istiyoruz. Adını vermiyorum. Bir başyazar, en büyük gazetelerden biri. Şöyle yazdı. Bakın görünüşte ne kadar doğru ama hâlâ Kürt-Türk diye ayırıyor. Şimdi bu kafa yapısı oldukça bir çözüm olamaz. Bakın niye olamaz. Çünkü ben, adam özgürdür

yapsın, Kürt'üm desin, onda da değilim. O adam, Kürtlük yok hepimiz Türk'üz dese, ben çok iyi biliyorum ki en az on beş yirmi milyon Kürt'ten, büyük bir kısmından, tepki alacak veya onu lider diye bilmeyecekler. Değil mi? Korkuyor diyecekler, daha benim Kürtlük kimliğini telaffuzdan korkuyor diyecekler. Değil mi?

Remzi Kartal: Ayrıca onu söylemesi realiteyi değiştirmiyor.

Vedat Türkali: Bir dakika ben başka bir şeye değinmek istiyorum. Siz yıllarca birtakım sahtekârları topladınız meclise. Bunlar işte namussuz adamlardır, olabilir. Türk'üz devletimize sadığız. Kürt'üz, böyle bir davamız yoktur dediler. Neyi çözdük. 28 defa isyan olduğunu sen söylüyorsun, öyle değil mi?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Şimdi o zaman diyelim Bakırhan bu yolu tutsa, bunu karşına alıp da çözüm üretebilir misin bununla? Mümkün mü? Çözemezsin. Çünkü bu adam artık sadece kendini çok seviyor. Hiçbir şeyi temsil etmez. Temsil gücüyle düşmanlık ediyorsun adama. Anlatabildim mi? Çözüm istiyorsan, aksine adamın Kürtlüğünü peşin kabul et. O da açıklasın. Sonra oturup konuşalım. Ben biliyorum ki sen Kürtsün. Ben de Türk'üm. Anlatabildim mi? Ha şimdi sözü oraya getireceğim. Bu programın adı ne dediler. Ben dedim ki bir, tek rakı olsaydı adı belliydi bunun. Ne olacak bu bizim memleketin hali. Anlattım mı ben sana.

Aslında bu fıkra değil bir anekdot. Şöyle; Ben bizim askeri lisede hocalık yaptım 9 sene. Zeki Bey diye bir spor öğretmenimiz vardı. Bunlar, üç beş kişi, ordu tarafından görevlendirilmişlerdi. Subay beden eğitimi öğretmeni oldular. Eski ordu sınıfları çok iyi tanırlar. Hüsamettin Bey vardı. Kuleli'de hoca, egoist de biri, çok katı bir adam. Acımasızca jimnastik hareketleri yaptırırdı çocuklara. Askeri liselerde en önemli

dersti haklı olarak. Kalınabilirdi yani. Zeki Bey bunlardan biriydi bize gelen. Zeki Bey Almanya'da okurken o zaman sene 32 filan. Almanlar pek tanımıyorlar Türkleri. Halk tanımıyor yani. Giderken bir şişe rakı götürmüş. Beyaz peynir. Pastırma. Zeytin götürmüş. Ona vermiş adam çok sevinmiş, içecek, yok demiş öyle içilmez. Ben hazırlayacağım, oturup içeceğiz. Masayı hazırlamış, peynir açmışlar, pastırma, zeytin. Birer kadeh içmişler. İkinci kadeh. Üçüncü kadehte başlamış ağlamaya adam. Alman ağlıyor. Başlamış, Zeki Bey çok güzel anlatır, çok tatlı bir adamdı. Şaşırmış ne oldu demiş. Her Braun sıkıntılı, "ne olacak bizim bu memleketin hali?"

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Şimdi evet diyecektim ama şimdi bu durumda memlekete dönünce eğer beni içeri atarlarsa o zaman ne olacak memleketin hali diye mi düşüneceğim?

Remzi Kartal: Doğrudur, doğru bu risk var. Şimdi, izleyiciler açısından da yani belki ifade etmekte fayda var. Sizin özellikle memleketin halini anlattığınız anekdottan da yola çıkarak Türkiye'nin hali, Türkiye nereye gidiyor ve gerçekten son derece riskli, son derece zorlu bir süreç içerisindeyiz. Genel olarak Türk Kürt halkları açısından, Türkiye'nin genel sorunları, başta da Kürt sorunu açısından bu çerçevede de konuşmak, tartışmak, dertleşmek istemiştiniz. Şimdi tabi söylediğiniz terörle mücadele çerçevesinde ordunun uzun süredir hükümetten istediği, bu konuda daha çok sıkı, ciddi bir terörle mücadele yasasının çıkarılmasıydı. Bu çerçevede çıkarılan yasadan dolayı da siz sanıyorum başta da ifade ettiniz televizyonlarda özellikle Roj TV'ye yönelik Türkiye'den gelen şahsiyetlerin, aydınların, yazarların Roj TV programına katılıp, bu vesileyle Türkiye meselelerini tartışan insanların önünü kesmek için de, yasada belirli birtakım maddeler getirdiler. Siz bundan dolayı, Roj TV'ye özellikle ifade etmiştiniz. Ben Türkiye'nin sorunlarını, Kürt sorununu, demokrasi sorununu

tartıştıracak bir program istiyorum ama böyle standart, şu anda yayın akışında olan formatlardaki bir programda değil özel bir programda, sunucusu olmayacak, biz, yirmi yıldır tanıdığım Remzi Kartal ile Türkiyeli bir Türk aydını olarak oturup özel tartışmak, dertleşmek ve sorunları kamuoyuyla ve izleyicilerle paylaşmak istiyoruz demiştiniz. Biz bu vesileyle, televizyonun hazırlamış olduğu bu olanaktan yararlanarak, bugün bir arada Türkiye'nin sorunlarını tartışma fırsatını bulduk. Bu vesileyle de ben kendi adıma Roj TV'ye, son derece önemli olan bu fırsatı tanıdıkları için teşekkür ediyorum. Sanıyorum siz de arada aynı duygularınızı kendilerine, yöneticilerine ifade ettiniz. Ben bu arada açıklığa kavuşturma ihtiyacı duyuyorum. Ben Roj TV'de çalışmıyorum. Yani bir yanlış anlaşılma olmasın.

Vedat Türkali: Bir anlamda ikimiz de misafiriz burada.

Remzi Kartal: Ve bir şey daha ifade etmiştiniz. Gerçekten biz böyle bir sohbet çerçevesinde ve kısıtlamasız, son derece özgür, son derece demokratik bir ortamda düşüncelerimizi açmak istiyoruz, tartışmak istiyoruz. Böyle, canlı yayındayız, sansürsüz, sınırlamasız bir diyalog geliştirmek istiyoruz. Bu bizim de arzumuz, Roj TV yöneticilerinin de arzusu. Özellikle televizyon yönetimi, bu konuda özellikle hassasiyet gösterdi. Bu televizyonun, bu vesileyle herkese ne kadar açık olduğunu, ne kadar özgür bir tartışma platformu olduğunu da ifade etmek istediler ve bu akşam biz özgürce tartışacağız. Buyurun.

Vedat Türkali: Evet, teşekkür ederim. Şimdi gerçekten Roj TV'ye, yöneticilerine, ben de unuttum, hatırlattığın iyi oldu, teşekkür ederim. Şimdi efendim, biz seninle sık sık telefonda konuşuyoruz. Van'a geldiğim zaman da konuştuk. Daha sonra da zannederim Köln'de mölnde karşılaştık. Gene Belçika'da bir toplantıda, geldim, konuştuk, bilirsin ne dediğimi, vaktiyle muhalefetler de içinde, hepsini tanırsın sen. Bunu konuşacağız bu akşam. Şimdi, ben bu tutulan yolu

doğru bulmuyorum. Yürütülen, yani şu televizyon yasağı meselesini. Bunu da yakıştıramıyorum memleketime, gerçekten yakıştıramıyorum. Bugüne kadar tutulan yolun eksik yanlarından biri buydu, hâlâ bunda ısrar ediliyor. Şiddet yolu, iki taraf da denedi, olmuyor. Olmayacak. Bu yol, tek yol, akıl yolu. Birbirimizi karşılıklı dinlememiz, anlamamız yolu. Bize tarih ve toplumun yapısı doğru yolu gösteriyor, biz görebilsek. Şimdi bak canım, Amerika'dan çok şey alınıyor. Hep de hani yaşam biçimi olarak, birtakım şeyler alınıyor. Amerika'nın tabi olumlu yanları da var. Hani bu globalizm denen dünya düzeni, ben ona "yeni dünya düzenbazlığı" diyorum evet ama onun o liberal olan herkese birtakım haklar tanıma çerçevesinde olumlu yanları da var. Binde bir de olsa onu görmüyorlar. Vietnam Savaşı sırasında, Jane Fonda var biliyorsun ünlü aktris. Vietnam'a gitti. Ne tarafa gitti biliyor musun? Karşı tarafa gitti. Yani Amerikan ordusunun savaştığı cephenin karşısındaki tarafa gitti. Radyoya çıktı ve radyodan kendi askerlerine bu savaş sizin savaşınız değil, burada ne işiniz var, dönün memleketinize konuşması yaptı, suçladı. Sonra ne mi oldu? Uçağına bindi, gitti Amerika'ya, işine devam etti. Şimdi Amerika ve Batı kapitalizmi, emperyalizm birtakım pislikler üretir ama bu arada ibret alınması gereken bazı şeyler de yapılır. Onu da görelim. Çünkü bu yol, bu kapalı yol bizi hiçbir yere götürmez, hiçbir şey kazandırmaz bize. Bizi devamlı karanlığa iter, devamlı birbirimizle boğazlaşmaya iter. Bu yeter. Diyorsun ki, hadi ne istediğin var. Bizimle zaten konuşuyorsun, ara sıra telefon açıyorsun, telefonda ben söylüyorum. Ve bunu sağ olsunlar tabi görevliler çok vatanseverce, kaçırmıyorlardır. Üç kişi beş kişi nasıl olsa dinlerler. Ben diyorum ki yalnız onlar dinlemesin, değil mi? Bütün memleket dinlesin. Biz gizli gizli vatanı kaça satarsın, kaça alırsın hesabında değiliz, değil mi? Halklarımızı bu acılardan nasıl kurtaracağız onun kaygısını taşıyoruz. Doğru mu?

Remzi Kartal: Doğrudur Kadir amca.

Vedat Türkali: Şimdi bir araya geldik, evet sana soruyorum, ne yapalım? Nasıl bir yol tutalım. Sizin son dönem tutumunuzu ben biliyorum. Tasvip de ediyorum bak. Hükümet böyle şeylerle uğraşıyor. Roj TV'yi yasaklamak, sayın dediler, demediler, sayın diyenleri Öcalan'a. Yahu aklım almıyor. Devlet bunlarla uğraşmaz. Yani konuşacak o kadar çok şey var ki. Sen sayın desen ne olacak demesen ne olacak değil mi? Bu uğurda insanlar kendini yakıyorlar. Ben bir aydır Avrupa'dayım. Duyduğum, 4.5 milyon insan imza vermiş. 7 milyona çıkarmaya çalışıyorlar imzayı, sen de biliyorsun. Ya milyonlarca insan, ben Abdullah Öcalan için istediğimi diyorum. Bu gerçeği görmemiz lazım.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Bu bir. Sen şahitsin ki, ben hiçbir zaman Abdullah Öcalan hayranı olmadım. Eleştirilerimi de yaptım size. Biz, o zamanlar söylüyordum, belli bir süre hani bağımsız devlet filan falan lafları telaffuzu oluyordu. Ben kitabımda da yazdım zaten. Evet, evet kitabımda yazmıştım.
Eh hani yaparsan, buyurun nasıl yapacaksanız. Çünkü tarihte hiçbir devlet daha açıp da haa siz haklısınız gelin burada bir devlet kurun demez, dememiştir de. Değil mi? Karşınızda 4 devlet vardı. Türkiye, Suriye, Irak, İran. Talihsiz bir halksınız. Bizim İsmail Beşikçi, değerli kardeşim güzel diyor, uluslararası koloni, öyle bir tabir, bölünmüşsünüz. Sizin talihsizliğiniz, tarihten gelen. Şimdi bu engeli nasıl aşacaksınız demiştim. Bugün anlaşıldı ki, bizim en iyi çözümümüz Türkiye'deki esaslı çözüm. Benim kafam açık, siz şeyi karıştırıyorsunuz, konfederasyon tarafını. Konfederasyon. Bu işler tabi uzmanlık işi. Pek bilmediğim konularda fazla bir şey söyleyemem tabi. Ama tarihte bunun misalleri var. İşte o Napolyon'un kurduğu Doğu Almanya'daki bir konfederasyon var. Kuzey Almanya'da Bismarck'ın kurduğu şeyler

var, bunlar hepsi tartışılabilir, bilinen şeyler. Ben evvelki gün, bir konuşmasını okudum Abdullah Öcalan'ın. Çok güzel konuşmaydı. Açık söylüyorum. İkiye ayırıyor gördüğüm kadarıyla. Konfederasyon derken, Türkiye dışındaki halklar var stabil, Kürt halkını düşünüyorsunuz. Ve Kürt halklarına ileriye yönelik bir çözüm için bir tasarı halinde bir şeyler söylüyor. Ama diyor ki, asıl mesele biz bugün Türkiye'de bu savaşı keselim, durduralım, barış olsun, kan dökülmesin, öyle mi? Kan dökülmesin ama bu Kürt'ün sırtından olamaz. Bunu kabul etmemiz lazım ki artık alavere dalavere Kürt Memet nöbete değil, olmaz. Kürt'ün de ben inanıyorum ki Türk kadar, Laz'ın da Kürt kadar, efendim Çerkez'in de, bu ülkede yaşayan herkesin birbirleriyle, bir biçimde hakları olması gerekir. Ben bir Türk yazar olarak, bundan rahatsızlık duymam. Ben Diyarbakır'da bir konuşma yapıyordum. Gençlerden biri kalktı, bana bir soru sordu. Benim bir kitabım var: *Özgürlük İçin Kürt Yazıları.* Onu da ben biliyorsun, Kürt çocuklara armağan ettim. Orada bir cümle var. Ben demiştim ki, devlet terörüyle acılara katlanan Kürt halkından özürler diliyorum. Dedi ki: Vedat Bey, biz sizi biliyoruz dedi, özür dileyecek bir şeyiniz yok sizin. Niye özür diliyorsunuz. Dedim: Bak oğlum, ben Türk'üm. Bu devlet benim adımı taşıyor. Bu devletin büyüklerine ne derlerse desinler, bir ülkenin en kalıcı temsilcileri en azından yazarları çizerleridir, eser bırakanlarıdır. İyi kötü haddim olmayarak, ufak tefek bir şeyler yaptım ben bu arada. Ben kendimi halkım adına söz söylemek hakkını taşıyan biri olarak düşünüyorum ve bu olan bitenden dolayı üzüntülerimi bildiriyorum. Neden? Çünkü bu halk bütün kışkırtmalara rağmen henüz daha birbirinin gırtlağına sarılmadı, gerginlikler var değil mi ki? Ha, Kürtler aşağılanıyor birçok yerlerde fakat daha bir savaş, iç savaş haline çok şükür ki dönmedik, dönmesin. Halkların kardeşliğini yerleştirelim, sindirelim, dönmesin. Böyle bir felakete düşersek çok kötü oluruz.

Remzi Kartal: Kadir amca ben, hemen belirtmek istiyorum. Bu arada özellikle, yani sizin bu programda bulunmanızdan dolayı izleyicilerin de size ulaşması için, soruları düşünceleri varsa, önerileri varsa sanıyorum televizyon yönetimi bu açıdan da buna olanak tanımak için yayından hem e-mail adresi hem sanırım telefon, faks da vermişler.

Vedat Türkali: Gelen bir şey var mı?

Remzi Kartal: Evet size yönelik bir şey var. Hakkari Yüksekova'dan bir mesaj var. Diyorlar ki Sayın Vedat Türkali gibi aydınların çoğalması en büyük dileğimiz, bu insancıl düşüncelerinden dolayı teşekkür eder, saygılarımızı sunarız. Ve bu çerçevede sağlık ve başarılar diliyorlar.

Vedat Türkali: Sağ olsunlar.

Remzi Kartal: Ben bir şey belirtmek istiyorum. Hep başından da söyledim, Kadir amca olarak devam ettim. Biz Kürtlerin Kadir amcasısınız.

Vedat Türkali: Biz burada protokole konuşmuyoruz oğlum, yanlışlarımız da olabilir. Hatta tabi şunu da söyleyeyim. Benim bu söylediklerimin hepsi doğrudur iddiasında değilim. Beraber bulacağız.

Remzi Kartal: Tabi. Elbette. Şimdi bizim için Abdulkadir Pirhasan, kamuoyunun Vedat Türkali olarak bildiği sevgili amcamız, şimdi biz sizinle özellikle bu son süreçte en son çıkan kitabınız *Kayıp Romanlar*'la ilgili bir diyalog kurmuştuk. Kamuoyumuzun da bildiği gibi geçen 2004 yılı 1 Mayıs'ından 2005 yılı 1 Mayıs'ına kadar bir grup dostunuz, arkadaşınız, sevenleriniz tarafından aydın, yazar, sanatçı insanlar tarafından Vedat Türkali yılı olarak ilan edildi 1 Mayıs 2004. Bu geçti. Bu vesileyle yazılar yazıldı. Bu vesileyle *Kayıp Romanlar* gündemleşti, epey tartışıldı. *Kayıp Romanlar* diğer kitaplarınızdan daha farklı bir biçimde şu anda Türkiye'de yaşanmak-

ta olan süreci, geçmişi ve günümüzü birleştiren, buluşturan bir kitaptı. Özellikle toplumsal, siyasal sorunlar açısından çok çarpıcı bir biçimde konuyu işleyen, bir bakıma yakın günümüzün, yakın sorunlarına kadar özellikle şu anda yaşanan Kürt sorunundaki sorunlarına kadar meseleyi taşıyordu. Biz bununla ilgili daha çok bir tartışmayı geliştirmek istiyorduk ancak gerçekten Türkiye'de gelişen siyasal olaylar, süreç çok tehlikeli ve çok riskli bir noktaya geldi. Biz bu çerçevede, özellikle sizi bulmuşken Türkiye'deki bu gidişatın nereye gittiğini, ne olacağını, ne yapılması gerektiğini hem geniş kamuoyu açısından, Türkiye kamuoyu tüm Türkiye, Kürt'üyle Türk'üyle halklarımız açısından olası risk tehlikeleri, özellikle devletin tüm yetkili organları, geniş kamuoyu medyası ve bilhassa da aydınlar tarafından konunun çarpıcı bir şekilde dikkate alınması, onların dikkatini çekecek tarzda böyle çok rahat bir diyalog kurmak istedik. Onun için de şimdi bu vesileyle ben de, yani sizin dile getirdiğiniz sorunlarla ilgili bir iki şey ifade etmek istiyorum. Gerçekten Türkiye'de Kürt sorununun devlet tarafından kabul edilmesi ve bugüne kadar yaşananlardan dolayı devletin Kürt halkından özür dilemesi yetmiyor, Türkiye halkından da özür dilemeli çünkü resmi ideolojinin çerçevesinde Türkiye halkına da Kürt yoktur, Kürt sorunu yoktur, bir terör sorunu var, dış mihrakların Türkiye'ye dayattığı bir sorundur, onun ötesinde bir sorun yoktur aldatmacasıyla bugüne kadar Türkiye halkı adeta kandırıldı, aldatıldı. Yine resmi ideolojinin yönlendirdiği bir basın yayın, bir medya eliyle kamuoyu oluşturuldu. Türkiye halkının kendisi objektif bir şekilde, kendi iradesiyle sorunları tanımalı, algılamalı ve tartışmalı. Medya, Türkiye halkının ortak çıkarları çerçevesinde Kürt sorunu nedir, Kürt sorununa nasıl bir çözüm bulunabilir, ne yapmak gerekiyor noktasında olaya girmesi ve tanıması, anlamasını engellemek için gerçekten çok çok olumsuz bir rol oynadı. Bugüne kadar da bu devam ediyor. Elbette ki Kürtlerin bugüne kadar özellikle siz ifade

ettiniz 28 kez isyan olmuş, bu isyanlar bastırılmış, kanla bastırılmış. Bu bir zamanlar devletin cumhurbaşkanı olan Sayın Demirel'in belirlemesi. 29. kez bugün PKK'nin başlattığı Sayın Öcalan'ın, Önder Apo olarak Kürt halkının tanıdığı, belirlediği Sayın Öcalan'ın öncülüğünü yaptığı, önderliğini yaptığı bir son isyan şu anda hâlâ devam ediyor. Ve bunun Kürt ve Türk halkının ortak iradesiyle, ortak çıkarları çerçevesinde tüm Türkiye'nin ortak olacağı özgür, eşitlik ve adalet çerçevesinde bulunacak çözümlerle bu sorunun çözülmesi gerektiğini Kürt halkı ve bu mücadele başından bugüne kadar hep dayattı. Israrla ve özellikle Kürt özgürlük mücadelesi şunu çok altını çizerek ifade etti; çözüm içeriden olmalıdır. Türkiye halkının, Türk ve Kürt halkının, Türkiye halklarının kendi öz iradesiyle olmalıdır. Bugüne dek Kürt sorununun üzerinden, bizim de mücadelemizin üzerinden bölgede ve özellikle de Türkiye üzerinde siyaset yapan uluslararası güçlerin planları boşa çıkarılmalıdır. Bu planlar, muhakkak ki hem Türk halkının hem Kürt halkının ortak çıkarlarına uygun olmayacaktır. Bu planları yapan uluslararası güçlerin çıkarına olacaktır. Bu çerçevede de muhakkak bu sorunun tarafları olan güçler tarafından uygun bir çözüme kavuşturulması gerektiğini Kürtler hep ifade etti. Şu anda da ifade ediyoruz. Fakat maalesef Kürt halkına yönelik inkâr, imha politikası son derece tehlikeli, son derece riskli bir düzeye gelmiş ve şu anda 2006 yılında Ortadoğu'da bu kadar büyük değişiklikler olurken, Ortadoğu'da büyük kaynamalar varken, dünyada bu kadar büyük gelişimler varken Türkiye, Avrupa Birliği sürecinde, Türkiye bir süreç içerisindeyken, hâlâ Kürt sorununu bir terör sorunu olarak algılayan, şiddet temelinde çözmeyi hedefleyen ve Kürt halkına gerçekten hakareti, her türlü haksızlığı, her türlü saygısızlığı yapmakta hiçbir tereddüt görmeyen bir politika şu anda yürürlükte. Onun için ben özellikle altını çizerek vurgulamak istiyorum. Bu süreçte işte ne yapmalıdır Türkiyeli aydınlar, Türkiyeli sol demokrat barış ve demokrasiden yana

olan tüm insanlar, gerçekten bu noktada ne yapabilir diye bir düşünce, bir şey gerekiyor, bir misyon gerekiyor.

Vedat Türkali: Şimdi bak Remzi. Seni dikkatle dinledim. Bazı suçlamalar yapıyorsun, tabi suçlamaların büyük bir kısmında haklısın. Bunu nasıl yapacağımız meselesini tartışıyoruz. Ben diyorum ki bunun birinci adımı korkusuzca tarafların ülke dışında değil hatta ülkemizin içinde oturup tartışabilmesidir. İşte bu. Dediğim yol bu. Şimdi bugün Türkiye'de aydınların önemli bir kısmı istisna değil, her şeye rağmen, benim de zaman zaman kendimi umutsuzluğa kaptırdığım oluyor. Resmi görüşe zaman zaman kafa tutmaya kalkan insanlar var. Bu konuda da var. Vaktiyle İsmail Beşikçi hapse atıldığı zaman, biz yazarlar sendikası olarak bir bildiri yazmaya kalktık. Dedik ki; İsmail Beşikçi'nin fikirlerine katılalım, katılmayalım, biz aşağıda imzası olan aydınlar, bütün o suç dediğiniz şeylerin hepsine imzamızı atıyoruz. Kitabımda var, bunu yazdım ben. Bir sene evvel. O zaman destek bulamadık. O anda. Birkaç sene geçti, birden Türkiye'de aynı mealdeki bir açılımı, yüzlerce aydın imzayla destekledi. Ve savcının kapısına dizildiler. Yani artık Türk aydınına devletin yukarıdan emir vererek, böyle düşünün, böyle yapın, böyle yapmayın demesinin tam geçerli olduğu bugün iddia edilemez. Bugün farklı bir durum var. Ha bu istenilen noktaya geldi mi gelmedi mi, işte bunu tartışabiliriz. Ben, bu beni tatmin etmiyor. Bu bana yetmiyor. Devlete gelince; şimdi devletler daima tutucudur. Devlet hele bizim başımızda bulunan devlet baştan zaten işi, devletin sanki resmi değişmez ideolojisi herkes Türk'tür diye koyduğu anda zaten kendilerini kapatıyor. Anlatabildim mi? Bir defa şunu kabul etmemiz lazım Türkiye derken, Türk değil. Ama Türk olmamaları, Türkiye'de vatansever olmalarına engel değil. Sen bunun bir örneğisin. Ha 28 isyana mecbur kaldıysa demek ki bir ihtiyaç. Kimse spor olsun diye ölüme atlamaz, dağa çıkmaz. Olay budur değil mi? Çoluk çocuğunu feda etmez, olmaz. Ha biz bunu, devlete de sözümüzü kabul

ettirecek biçimde bu savaşı göze almakla sorumluyuz. Bence aydın sorumluluğu da budur.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Anlatabildim mi? Yalnız aydın olarak da isimlendirmiyorum. Bilim adamı olarak da. Bilim adamı olarak herkes, yani Türkiye'deki Türkiyeliyim diyen herkes bu işten sorumludur. Bunun hesabını ileride bizden soracaklar. Bu kan durmadıkça hepimiz suçlu oluyoruz. Şimdi sizin harekete gelince, şimdi bak, o zamanlar tartışmalarımızı biliyorsun. Şimdi her hareket yanlışlar yapar. Hele böyle bir hareket. Ben o zaman, yazımda şunu demişimdir aç oku bak göreceksin. Kürtler ilk defa yeni bir ideoloji çizgisinde bir savaşa atıldılar. Bugüne kadarki patlamaların çoğunda İngiliz parmağı vardı baştan. Bunu hepimiz biliyoruz. Nuri Dersimi'nin kendi ifadesi var. Ben okudum bunları. Ha hepsinde bu mu vardı? Ben bunu da kabul etmiyorum. Bu bıçağın kemiğe dayanması olayıdır.

(...)

Şimdi mesela o zaman Diyarbakır'da PKK, devrimcileri öldürdü, vurdurdu. Ben bunu gündeme koymak bile istemiyorum. Her harekette, her böyle büyük tarihsel harekette yanlışlar haliyle olur. Ve onun için farkındaysan, sizinle bu kadar dostluğum var. Yaşar da geldi ne bileyim. Yaşar'la senin aranızdaki ihtilaflar beni bağlamaz. Ben bugün hiçbir örgütle bağı olmayan bir adamım. Bir başıma. Değil mi? Bağımsız bir adamım. Ben herkese nesnel bakmaya çalışıyorum. Bugünkü çizginize imza atarım. Anlatabiliyor muyum? Ha devletten yakınmanıza gelince, evet, ben de yakınıyorum. Bak ben de bugün o tehdit altındayım, açık söylüyorum. Ama bize düşen görev, bütün bu tehditlere karşı devlete de gerçek çıkarları göstermektir. Çünkü ben inanıyorum ki devletin bugüne kadar yaptığı tutum bu sonuçları verdi. Bu, Türkiye'yi böl-

mek yoludur. Bak ne diyorum. Türkiye'yi biz bölmüyoruz. Türkiye'yi siz bölmeyeceksiniz. Bu politikalar Türkiye'yi böler. Anlatabildim mi? Ben Kürt'ü ezerim, 28 isyan 38 de olsa onu da bastırırım ile bu çağda olmaz bu iş. Ben onu söylemeye çalışıyorum. Şimdi biz şu anda devleti suçlamayı bırakalım. Devlet görevini yapıyor ama yanlış yapıyor. Biz diyoruz ki ey bizim devletimiz, ey yöneticiler gözünüzü açın. Ülkenin durumu kötü. Evlatlarımız ölüyor. Toplumun ekonomik dengesi bozuldu. Bak, Türkiye'deki varlıklı kesim bile Tük burjuvazisi hatta büyük yüksek burjuvazi bile bu dursun artık diyor, değil mi?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Bölgeyi kazanalım, bölgede, değil mi hayat gelişsin, pazar açılsın, ekonomi gelişsin. Yüz milyonlarca dolarımız bu memleketin, bu halkın bu insanların, Kürt'ün, Türk'ün verdiği vergiden alınan para dağlara taşlara bomba atmaya, insan öldürmeye birbirimizin gırtlağını sıkmaya harcandı. Bunun sonu yok. Bütün bu yük nereye götürüyor. Siz o zaman canınıza tak dediği zaman baba biz ayrılmak istiyoruz diyeceksiniz. Bugün zaten onu diyenler var. Ben her şeyi izlemeye çalışıyorum. Bugün Barzani ve Talabani devlet kurma çabasındalar. Amerika destekliyor. Sen de çok iyi bilirsin ki Amerika, bölgeye Kürt'ü kurtarmaya gelmedi. Öyle mi?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Korumaya mı geldi, Saddam'ı cezalandırmaya da gelmedi. Ben sana söyleyeyim. Petrole geldi. Afganistan'daki bakır ve altın madenlerine geldi. Dünya stratejisinde bir bölge. Bölge de en kaynaşan bir bölge. Baasçısı var Süryanisi var her türlü insan var, her türlü halk var. Birbirinin gözünü oyacak duruma sokulmak isteniyor. Biz bu çözümlere iltifat etmiyoruz, etmem. Siz de etmiyorsunuz. Aman olmasın diyorsunuz çünkü sen de benim bildiğim

kadarıyla açıklayacaksın katılıp katılmadığını, onu da söyle eğer katılmıyorsan. Amerika'dan bize bir hayır gelmez. Hani İslami menkıbelerde deccal derler önce Deccal gelir, sonra Mehdi gelir. Deccal dönemini yaşıyoruz. Buna kanmamak lazım. Ama benim kaygım ne biliyor musun? Kara yüzünüze âşık değilim ben sizin. Sizi niye tutuyorum ben. Korkuyorum ki halkı bugün siz temsil ediyorsunuz, memnunum. Bölgesel bir seçim olsa siz neredeyse iktidarsınız. Değil mi?

Remzi Kartal: Doğrudur.

Vedat Türkali: Ama halkın canına tak ederse Remzi seni de kovar, Apo'yu da kovar. Amerika'yla işbirliğine hazır olan başka kuvvetleri tutar onların peşine takılır. İşte o zaman Türkiye çözümsüzlüğe gider. Anlatabiliyor muyum? Size benim verdiğim önem, gösterdiğim ilgi bundan kaynaklanıyor. Ben PKK'li değilim, hiçbir zaman da olmadım. Olmam da. Eski bir TKP'liyim. 60 sene, 70 sene evvel TKP'liydim. Ondan sonra hiçbir örgütle bağım olmadı. Ama düşünebildiğim kadarıyla ben bu davanın çözümünden yanayım. Çözüm olmazsa biz bu devleti parçalarız batırırız. Bak bir şey daha dikkatini çekeyim. Bütün Türk sol aydınları Avrupa birliğine girelim diye, girmeyelim diye imza verdiler biliyorsun. Ben vermedim. Emin olun tek nedeni bu Avrupa Birliği'ne girip girmeme arasındaki dönemde bile Kürt sorununun çözümüne devletin biraz yaklaşmak mecburiyeti oluşudur çünkü benim için, yazıma da o başlığı koydum. Temel yapısal sorun. Biz bunu çözemezsek, Türkiye'de ne ekonomi ne sosyal ne politik bir şey kolay kolay çözülür. Ve bunun yolu da çözüm yolunun da şiddetten geçmeyeceğini Kürt de öğrendi, Türk de öğrendi. Ayrıca bize Kürt'e tekrar ispatlamak için üstüne varmamız bağışla aptallığımız olur. Bizim aptallığımız olur. Ben bunları söylemeye çalışıyorum. Tamam mı.

Remzi Kartal: Bu söylediğiniz çok önemli çok çok önemli Kadir amca. Ben şunu hatırlatayım.

Vedat Türkali: Bu dediklerime bir itirazın var mı?

Remzi Kartal: Şimdi bununla ilgili şunu ifade etmek istiyorum. Doğrudur, Türkiye halkı başta da Türk ve Kürt halkı, kendi çıkarları çerçevesinde bu sorunu tartışıp çözebilmeliler. Kürt halkı ısrarla demokratik, eşit, özgür bir statüde olmak istiyor. Ayrıcalıklı bir statüde değil, eşit bir konumda olmak istiyor. Ve sürekli ifade ediyor. Kardeş Türk halkı. Türkiye kamuoyu, Türk halkı, Kürt halkının bütün acılara rağmen inkâr, imha, ret, yaşanan tüm acılara rağmen kardeşlikten vazgeçmeyen, kardeşlikte ısrar eden Kürt halkının bu mesajını doğru okumalıdır. Doğru anlamalıdır. Ve gerçekten Kürt sorununu Kürt halkının temsilcileriyle tartışarak, tartışmanın önünü açarak çözmeyi başarabilmelidir. Ben özellikle sizin bir belirlemenizi burada ifade etmek istiyorum. Daha önceki tartışmalarımızda da sık sık ifade ederdiniz. Diyordunuz ki benim en büyük umudum, beklentim Türkiye halkının kendi iradesiyle Kürt sorununa bir çözüm bulması ve Türk ve Kürt halkının kardeşlik temelinde, eşitlik temelinde, demokratik bir sistem içerisinde sorunu çözmeleri, Kürt sorununun uluslararası güçlerin kendi politikalarını bölgede uygulamak aracı olmaktan çıkarılmasını...

Vedat Türkali: En hayati mesele bu.

Remzi Kartal: Özellikle söylerken şunun altını çiziyordunuz. Diyordunuz ki, benim bu konuda Türkiye halkından, Türkiye kamuoyundan beklentim var. Sorunu çözebilen mekanizma olarak orayı gösteriyordunuz. Diyordunuz ki, Türk halkı, Türkiye halkı bu sorunu sahiplenmeli, soruna çözüm bulmalı. Yani bu şu demektir. Demin belirlediğimiz biçimi ile ilintili olarak ifade ediyorum. Türkiye'nin kendi iradesiyle Türkiye halkı Kürt sorununa bir çözüm bulduğu zaman Kürt halkı zaten Türkiye'nin bütünlüğü içerisinde, zaten Türkiye'nin demokratik sistemi içerisinde kendi kimliği kendi kültürü kendi serbest siyaset yapma temeli üzerinde, kendisini ifade

etme temeli üzerinde, eşitlik ve özgürlük temelinde beraber bir arada yaşamaya razıdır, hazırdır. Bir arada eşit yaşamayı kabul etmeyen devlettir, devletin bu siyasetine müdahale etmesi gereken Türkiye kamuoyudur, Türkiye halkıdır. Ama eğer Türkiye kamuoyu, Türkiye halkı bunu görmez, bu noktada gerekli müdahaleyi yapmazsa, Kürt halkı zorunlu olarak bölgede farklı politikalara kayabilir. İşte bu, Türkiye için esas tehlike o zaman başlar.

Vedat Türkali: Bir şey söyleyeyim mi, benim söylediğimi tekrar ettin. Sizin asıl politikanız baştan belirttiğin gibi bir arada olmanın o sağlıklı çizgisi.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Tabi. Şimdi bak canım. Tabi aynı. Şimdi siz Kuzey Kürdistan diyorsunuz, ha o bölge diyorsunuz (...) Kürdistan (...) Güneydoğu Anadolu, Kürdistan bölgesi diyorsunuz. Şimdi orada kaç milyon Kürt var bugün.

Remzi Kartal: Bugün yaklaşık 20 milyon Kürt barınıyor.

Vedat Türkali: Hayır hayır orada, o bölgede. O vilayetlerde toplam.

Remzi Kartal: Yani yaklaşık söylenebilir ki 10-12 milyon vardır.

Vedat Türkali: Haa ben onun için diyorum, şimdi bir dakika. Bugün Türkiye'de 15-20 milyon Kürt, en azından 20 milyon var. Daha fazla da var. Yeter. 5 milyon da olsa az şey mi yani. Bugün o bölgede olan Kürt sayısının en az iki katı, üç katı, Türkiye dediğimiz bölgede yani İstanbul, İzmir, Mersin, Antalya, Adana, Haymana, Konya... dağılmış vaziyette. Böyle bir demografik dağılım başka yerde var mı bilmiyorum. Yani Kürdistan, bütün Türkiye Kürdistan. İstanbul'un üçte biri, dörtte biri aşağı yukarı Kürt'tür. Bu iki halk o kadar normal olarak birbirine doğru yaklaşmış, yaklaşmak zorunda kalmış ki

bunu ayırmak için yapay baskılar yapılıyor ve bu eğer gerçek çözüm bulunmazsa daha büyük patlamalar getirir. Hani bölgeler, mahalleler arası hesaplaşmalar, gırtlaklaşmalara gidersek bitti bu iş. Bu iş bitti. Türk de biter Kürt de biter. Bundan, evet dediğin gibi sadece Türkiye'nin bu devletin asıl düşmanı olan dış kuvvetler, emperyalist güçler yararlanır. Bak bir şey daha diyeceğim. Şimdi Mustafa Kemal, Türk tarihinin hiç kuşku yok ki en büyük adamı. Yani son dönem Türk tarihinin en akıllı ve en gerçekçi adamı. Tecrübelerden gelen bir adam. Yani ordulara kumandanlık yapmış, koca bir imparatorluk ellerinde batmış, kimlerin batırdığını biliyor, ne olduğunu biliyor. Ben Kemalist değilim. Hiçbir başkana karşı da –sen de biliyorsun, aman tapmak, vaktiyle yaptık o hatayı biz– yolunda da olmadım. Zaten Türkiye'de, Atatürk'e en büyük kötülüğü Atatürk'e tapıyoruz diyenler yapmıştır, emin ol. Atatürk'ü korumaya kalkıyor, adam kendini korumaktan aciz kafasıyla Atatürk'ü korumaya kalkar. Atatürk'ün buna ihtiyacı yok.

Remzi Kartal: Onun üzerinden rant elde ediyorlar. Onun üzerinden politika ve çıkarlarını iktidar ediyorlar.

Vedat Türkali: İdare ediyor çok doğru. Şimdi adam, iyi ama bir konuşma yapıyor. Diyor ki Kürt sorunu, zaten diyor biz ayrı kabul etmiyoruz. Mecliste diyor, iki taraf da kendini tatmin ediyorlar. Yani Kürt halkı da kendinin temsil edildiği inancıyla orada var diyor bizim diyor ayrıca bir Kürt sorunu şey yapmak, kurcalamak Türklüğün lehine olmaz diyor. Tabi bu tam aksi oldu. Türk sorununu tam almak Kürtlüğün aleyhine oldu. Bu bir, tarihi bir gerçek. Şimdi zaten Türk, yeni anayasamıza göre bir tür eyalet biçimi olacak. Her bölge kendi temsilcisini kendi arasından seçecek diyor. O da yapılamadı. Bir rivayet de vardır ki mecliste o gün bir özerklik verilen Kürdistan'a ait bir kayıt, o sayfa yırtılmış. Sonra kayba gitmiş ortadan kaybolmuş. Ve sonra bütün Türkiye Türk'tür dendi çıktı. O bir yanlış oldu. Ama onun tespiti şu, korku

da şuydu; yani bugün diyor ki, nasıl ayıracağız. Haymana'da Kürt var, Konya Ovası'nda Kürt var, memleketin her tarafında Kürt var. O gün dediğinin bugün 10 katı daha karmaşık vaziyetteyiz. Bugün artık Kürt sorunu, o dönemdeki gibi ertelenecek, örtbas edilecek, baskıyla kaldırılacaktır ümidini bile vermeyecek bir yoğunlukta iç içe geçmiş vaziyette. Yani bu iş başka türlü çözülmez. Biz gerçek demokratik ve tam da bağımsız, emperyalizme imkân vermeyen, devleti, memleketi kendi halklarının eline aldığı Kürt'ü, Laz'ı, Türk'ü, Çerkez'i herkesi sahiplendiği bir toplum biçimine dönüştürmemiz gerekir. O zaman o devletin bizden korkusu olmaz. O zaman Ortadoğu'ya da biz ışık tutabiliriz. O zaman, Ortadoğu'daki sizin Kürt akrabalarınız değil mi? Onlar da hiçbir zaman bir ayrılık veya bir başkalık hissetmeyeceklerdir. Hani konfederasyon belki 50 sene sonra olur, onu ben bilemem. O ütopya. Bugünün gerçeği bu.

Remzi Kartal: Kadir amca özür dilerim sözünüzü kesmiş olmayayım, sizin anlattığınız, bizim söylediğimiz demokratik konfederalizmdir.

Vedat Türkali: Konfederalizm, şimdi bir dakika Remzi, halkları, kafasını karıştırmayacak biçimde, açık seçik net hedeflerle anca bir yere götürebilirsin. Askerlikte bir kural vardır. Hücum emri, taarruz emri verilirken açık seçik net hedef belirlenir. Anlatabiliyor muyum? Yani işte karşıdan alınıp yoldan dönülüp, öyle değil. İstikamet "falan yer" denir. Bu konfederalizm lafını bugün doğru düzgün kavrayacak Türkiye'de kaç kişi var onu ben bilmiyorum. Bu bir uzmanlık işi. Evvela iş o noktaya gelsin. Yani eşit biçimde anayasal haklarımızı garanti edecek bir kafa yapısıyla oturalım o zaman onların lafı olur. Bugünün lafı değil o. Benim okuduğum kadarıyla da Öcalan zaten öyle diyor. Yani Türkiye'nin sorunu asıl budur diyor sizin lideriniz olarak, budur diyor. Ve ötesi diyor, yani Ortadoğu'daki halklar için Türkiye'nin de ileride ışık tutacağı

ve beraber önderliğini yapacağı bir yol olur, çizgi olur bugünkü Türkiye'deki çözüm diyor.

Remzi Kartal: Yani konfederalizm sadece Kürtlerle ilgili değil.

Vedat Türkali: Anladım.

Remzi Kartal: Türkiye ile ilgili Türklerle ilgili, Araplarla ilgili.

Vedat Türkali: Türkmen'i var, Süryanisi var.

Remzi Kartal: Konfederalizmde, devlet iktidar gücünün azaltılması, sivil yerel gücün güçlendirilmesi. Şimdi kültür, yerel yönetimlerde halkın kendisinin sevk ve idaresinin yapılması fakat özet olarak tabi, bunun giriş noktası nedir? Bugün neyi tartışıyoruz. Biz bugün Türkiye'de Kürt kimliği, varlığı, Türkiye'nin bütünlüğü açısından tehlikeli görülmüş, devlet tarafından. Türkiye'nin bölünmesi riskli olarak görülmüş başından itibaren. Bunun için Kürtlerin varlığını reddeden bir politika esas alınıp gelinmiş bugüne kadar. Ama siz de işaret ettiniz. Biz de altını çizerek tekrar ediyoruz. Diyoruz, bugün Kürtlerin varlığını inkârda ısrar etme, Türkiye'yi bölünmeye götürür.

Vedat Türkali: Bir. İkincisi bak affedersin, ben şunun da altını çiziyorum. Bölünme derken hani belli vilayetlerden kopma filan. Hayır kardeşim. Biz, bugün iç içe geçmiş vaziyetteyiz. Bütün Türkiye Kürdistan olmuş. Milyonlarca insan Anadolu'nun Türkiye'nin her yerine dağılmış vaziyette. Böyle bir demografik dağılım içinde nasıl bir çıkış (...) bu bir anarşi, bu bir kaos yaratır.

Remzi Kartal: Dolayısıyla Kürtlerin, Kürt sorununun, Kürt sorununu çözmenin Türkiye'yi bölmesi söz konusu değil. Tam tersine Kürtleri 21. yüzyılda ret ve bu temelde imhaya tabi tutmak Türkiye'yi bölünmeye götürür. Yani bunun için...

Vedat Türkali: Türkiye'yi bölünmekten öte cehenneme çevirir cehenneme.

Remzi Kartal: O zaman, Türkiye'yi bölme politikası, bugün doğrudan Kürtlere yönelik bu politikalarda ısrar eden devletin siyasi ve askeri güçlerine aittir. Bunun için Türkiyeli aydınlar bu noktada çok ciddi bir tarihsel misyonla karşı karşıyadırlar. 21. yüzyılla gerçekten kendi sorunlarını çözebilecek bir Türkiye gerçeğinin ortaya çıkarılması halinde Türkiye'nin bölgede ve bütün dünyada yaşanan bu acılı sorunların çözümünü çağdaş bir şekilde başarmış, bunu halkının demokratik yükselişine zemin yapmış, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, çağın getirdiği tüm nimetlerinden halkını nasiplendiren, halkını geliştiren bir demokratik Türkiye sisteminin önünün açılması noktasında aydınlar çok ciddi bir rol oynayabilir. Tersine, tersine bunlar olmasa da olabilecek riskleri göstermek noktasında da aydınlar ne yapmalıdır. Bu noktada da sizi dinlemek istiyoruz Kadir amca.

Vedat Türkali: Şimdi Remziciğim baştan beri konuştuğumuz zaten o. Yani şimdi aydınlar baştan biraz çekingen, ürkek, bazı sorunların anlaşılmasında biraz yavaştan, ağırdan aldılarsa da bugün farklı bir durum var, bunu biliyorum, bir farklılık oldu. Zaten belli, tam bir istenen noktaya henüz gelmiş değil. Şimdi aslında Kemalistlerin ikinci kuşak, devam kuşağındaki Kemalistlerin, kötü bir kullanım biçimi var terimleri. İşte antiemperyalist filan derler. Türkiye bir dönemden sonra antiemperyalist olmadı, olamadı. Emperyalizme teslim oldu. Hem de Atatürkçü geçinen insanlar tarafından yapıldı bu. Başta Kemalist hareket, Anadolu'da mecburi antiemperyalistti. Çünkü karşısında Sevr'le beraber Yunan kuvvetlerinin Anadolu'ya on yıl süreliğine çıkaran bayağı talimat veren bir Batı emperyalizmi vardı artık, Yunanlıları da onlar çıkardılar. Ha memleketi, vatanı kurtarmak için bir tek alternatif Sovyetler Birliği'yle ortak olmaktı ve Türkiye'nin kurtuluşunu bu sağladı,

değil mi? Fakat ondan sonra bu bir kalıp haline geldi. Kürtlerin de hele şey olmaları, bu baştan, daha çok hani şeriat taraftarı görülmeleri -ki altında onun aslında milli egemenlik duygusu vardır. Kurtuluş duygusu vardır, öyle ifade etmeleri bir fırsat verdi ve işte gericilik, şeriatçılık, Kürtçülük hemen hepsi karmaşık halde inkılap düşmanlığı biçiminde verildi. Hâlâ bunun getirisini almaya çalışanlar var. Mesela çok ciddi Marksist tahlil yaptığını zannediyor bir gazeteci. Türkiye'de son yıllarda emperyalizmin oyunuyla sahneye çıkan Kürt hareketi diye koyuyor, bu hareketi. El insaf yani, bu hareket şunun bunun kışkırtmasıyla çıkmadı. Bu hareket, kendin söylüyorsun ki bu hareket 28 defa patlak vermiş. Demek ki senden istekte bulunuyor, çöz beni diyor, bu sorunu sen çözmezsen başkaları istifade etmez mi, tabi eder. Elbette eder. Ama benim gördüğüm kadarıyla bugün emperyalizm Ortadoğu'da daha çok Barzani'ye oynuyor, Amerikalılar. Ve çok iyi biliyorum ki bugün geniş Kürt halkının birçoklarında büyük bir sempati var. Eh devlet de bizim devletimiz, orada kurulsun. Kurulsun. Yalnız kurulsun demekle olmuyor. Bu işin nereye varacağını hesap etmek lazım, değil mi? Ha en iyisi ne yapmaktır? Bugün Türkiye'de bu dediğimiz çerçevede Kürt halkının mutlu olduğu bir toplum biçiminin yaratılmasıyla sorunun sonraki döneminde senin dediğin Konfederalizm falan ne olacaksa o da tartışmaya girer. O Kürtleri, o Arap'ı, o Süryani'yi de kapsayan bir plan, bir tasarı haline gelebilir. Ama bugün bizim acil görevimiz, Türkiye'deki bu sorunun kardeşçe, eşit olarak çözülmesi. En önemli ödevlerden, görevlerden birisi de, devleti uyarı görevi aydınlara düşüyor. Bakın siz bugün, demin de dediğim gibi iktidarsınız. Maalesef gerçek sol Türkiye'de marjinalin marjinali, daha binlerde, seçim olsa. Bizim aslında size ihtiyacımız var. Şimdi oraya geleceğim. Yarın, bu hareketin iki aşaması var bütününde. Bir iktidar kavgası yapılır. Sonra bir de toplumsal devrim yapılır. İktidar olduk, oldunuz. Halklar, halkın en doğru temsilcileri, en ileri temsilcileri iktidarı seçim yoluyla demokra-

tikçe ellerine geçirdiler. Ne yapacağız önce. Siz o aşiret yapınızla toprak sorununuzu nasıl çözeceksiniz. Bak sorunlardan biri bu. Bugünden hazır olmak gerek. Niye bunu soruyorum biliyor musun? Çünkü ben biliyorum ki Türkiye'nin temel yapısal sorunlarından biri de bu. Türkiye'de aynı sorun var. Yani asıl Türkiye'nin bulunduğu bölgede, Ege'de de kocaman bir toprak sorunu var. Çukurova'da, Adana'da var değil mi?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Sizde daha ağır biçimde var. Geçenlerde bir vali diyor ki: Kadın haklarıyla ilgili meselede. Bir evler kurdular sığınmak için. Siz de biliyorsunuz. O eski feodal gelenek çok acı biçimde kadın haklarının, hatta hayvanca, ezilmesi biçiminde teşekkül ediyor, ortaya çıkıyor. Sığınma yerleri yapmışlar. Vali diyor ki; devam ettiremedik çünkü aşiretler ve aileler çok güçlüdür diyor, değil mi? Bu çok tehlikeli bir şey, yani hepsi birbirine bağlı bunların. Bunları düşünmek zorundasınız, çünkü Amerika bütün dünyada eskiden İngiliz emperyalizminin yaptığı gibi aşiretlere oynuyor, yani feodallere oynuyor. Halbuki sen bir feodal kökten geliyorsun. Kartallardan geliyorsun değil mi?

Remzi Kartal: Doğrudur.

Vedat Türkali: Kartal aşiretindensin. Bir çuval cevizden sağlam ceviz çıktın sen, bence. Şimdi bu yapıyı da hesaba katmak zorundayız. O zaman Türkiye'nin o dediğimiz topluma varabilmesi için bizim bütün bunları her yönüyle yani kurtuluşun tek çizgisi olan aslında gerçek Türk solu ve Kürt solunun el ele vererek halk kitlelerini ortak biçimde memlekete sahip çıkabilmesi olayıdır bu. Anlatabiliyor muyum?

Remzi Kartal: Biz onun için toplumsal demokratik kurtuluş projesi diyoruz. Özgürlük projesi diyoruz. Ve söylediğiniz sorunların çözümünü biz iktidara geldikten sonra değil, şimdiden toplumsal zihniyetin dönüşmesi için, kadın sorununda,

çevre sorununda, eğitim sorununda çok geniş bir çerçevede adaletin, eşitliğin, özgürlüklerin gerçekleşmesi için, bunun için bir zihniyet dönüştürmesi için geniş bir mücadele veriyoruz.

Vedat Türkali: İdeolojik mücadele.

Remzi Kartal: Şu anda bunu yürütüyoruz ve bunların gerçekleşmesi açısından da halkın doğrudan, aşağıdan, tabandan yönetime katılması bütün kararların tabandan yukarıya doğru verilmesi yani ters bir piramit dediğimiz demokrasinin yukarıdan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya bir işleyiş içerisinde gerçekleşmesi, halkın her alanda her yerde kendisini yönetecek temsilcilerini doğrudan seçmesi. Bu açıdan demokratikleşmeyi, toplumsal özgürleşmeyi bir iktidara gelme olgusu olarak değil, uzun evreli bir özgürlük yürüyüşü, bir süreç olarak algılıyoruz.

Vedat Türkali: Ha yalnız bil ki Remziciğim, iktidara geçmeden, bu dediğin, gerçek ideolojik doğru olduğuna benim de inandığım, ideolojik çizgiyi hayata geçiremezsin. Çünkü bu yapı var oldukça, anlatabildim mi? Bu toprak düzeni var oldukça, o sonuç, o meyveler, o acı, o zehirli meyveler toplumu zehirlemeye devam ederler.

Remzi Kartal: Kadir amca. Doğrudur. Eğer alt toplumsal sistemi, zemini, toplumdaki zihniyet dönüşümünü gerçekleştirirseniz, yönetim, siyasi anlamda yönetimde olduğunuz zaman gerekli yasal her türlü düzenlemeyi yapabilirsiniz. Ama toplumsal devrimi toplum içerisinde yapamazsanız, siyasi anlamda iktidar olduğunuz zaman da yasaları değiştirmeniz çok bir şey ifade etmez.

Vedat Türkali: Aynen katılıyorum. Ama bak toplumsal devrim dediğiniz zaman yapının, ekonomik yapının değişimi gelir akla.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Sadece eğitim vermek yetmez. Yarın sen Doğu'daki... bak Halk Partisi bir kanun çıkardı ve Kürt toprak ağalarının topraklarına el koydu birden. Bir de toprak reformu yaptı. Bir iki ay sürdü. Hemen geri verdiler. Niye çünkü baktılar ki Batı kesimindeki bütün toprak ağaları da homurdanmaya başladı. Türkiye'de demokrasi oyunu nasıl başladı biliyor musun? Ya da bilmezsin sen. Halk Partisi bir türlü yapamadığı, yapmayı düşündükleri, Halk Partisi'nin bir anlamda kendi solları, toprak reformu için toprak kanunu çıkardı. O iktidardayken daha derhal dörtlü takrir verildi. Emin Sazak toprak ağası. Adnan Menderes toprak ağası. Ve Celal Bayar, hepsi birden, Tevfik Koraltan toprak ve demokratik mücadeleye kalktılar, halkı aldatarak peşlerine taktılar. Halk Partisi alelacele kanunu kuşa benzetti. Cavit Oral'dı galiba. İsim aklımda yanlış kalmış olabilir. Bir adama toprak ağası kanununu teslim ettiler, kanun uygulanmadı. Yani toplumsal devrim sadece ideolojik bir eğitimle yetmez. Tabi mutlaka yapıyı değiştirmek lazım. İşimiz, daha doğrusu asıl işimiz o zaman başlayacak.

Remzi Kartal: Ama şunu demek istiyorum. Yani ideolojik anlamda ciddi bir mücadele yürüten, onun örgütlü mücadelesini yürüten, bu yönüyle toplumda büyük bir değişim yaratan bir mücadele, toplumda bir dönüşüm olduktan sonra bu toplum zaten sınıfsal açıdan, inanç grubuyla, etnik grubuyla demokratik hakları ister.

Vedat Türkali: İster ama öte taraf da her türlü melaneti yapar. Yani sınıfsal çatışma çıkacak buradan, bunu hesaba katın. Ben buradaysam sizin o yanınıza güvendiğim için, ama zor bir iş. Sakın şoven duygularla bu işin çözümüne kimse kalkmasın. Ne Türk ne Kürt ne Laz. Bizim kaderimiz ortaktır ve Türkiye bizim devletimizdir. Bu devleti ben beğenmiyorum. Bu devleti yıkmak diyorlar. Bak Remzi sen bilmezsin. Harp yıllarında bir başbakan vardı. Refik Saydam. Gelmiş geçmiş en namuslu

başbakanlardan biridir bu. Savaş yıllarında hiçbir vurguncuya fırsat vermemeye çalıştı. Canına tak dedi adamın. Hatta bir gün Meclis'te konuştu. O zaman ekmek vesikaya binecek, bindi. Her şey kıt, şeker yok filan. Çok titizlikle kontrol altında tutuyor. Dedi ki hepinizin evini aratsam çuvallarla şeker çıkar dedi. Sonra ne dedi biliyor musun? Bu devleti, bak ben söylemiyorum o söylüyor. A'dan Z'ye değiştirmek lazım. Ne demek A'dan Z'ye değiştirmek. Hani hoca demiş ya şeyde şuna yok diyeceksin ama dilin varmıyor... Ha bu yıkmak gibi bir şeydir. Yeniden yapılanmak. Yoksa bizim daha çok acı çekmemiz kader olabilir. Bu devletin yıkımı değildir. Devletin Rönesans'ıdır. Yeniden bir doğum yapmasıdır. Hepimizin ortak devleti haline gelmesidir bu. O zaman, sen de benim devletim diyeceksin ben de. Ben Türk'üm size çalışmıyorum, ben Türklere çalışıyorum. Çünkü biliyorum ki sizler ve öteki gruplar ülkede rahat olmadıkça Türk'e de rahat yok. Benim torunum da benim çocuğum da tehdit altında, seninkiler de. Bütün Türkiye'de yaşayan herkes tehdit altında kalıyor. Ünlü söz, başka bir halkı baskı altında tutan halklar kendileri de özgür olamaz. Çok tipik misaliyiz onun. Yıllarca sizi biz baskı altında tutmanın özgürsüzlüğünü yaşadık, kısıtlamasını yaşadık. Aman Kürtler isyan eder. Ben ordudayım, daha üç dört isyan biliyordum. Şimdi açıklıyorlar, 28 isyan olduğunu. Ne demektir bu. Türkiye bir gizli örfi idareyle, sıkıyönetimle idare ediliyor. Programlar bile hep sınırlı tutulurdu. Üniversitede dahi bir bilim özgürlüğü olamadı.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Yani kısaca sizden çok çektik biz. Ben onun için var gücümle. Tabi siz şeyi anlıyorsunuz, siz bizden çok çektiniz, biz sizden çok çektik. Halklar birbirine acı verdi. Ama kabahat halkların değil.

Remzi Kartal: Evet Kadir amca, bize çok mesaj var. Özetliyorlar olabildiği kadar. Bize şimdi iletecekler. Ben

ondan önce yani sizin bu konuda düşüncelerinizi daha doğrusu almak istiyorum. Şimdi, şu anda Sayın Öcalan'a yönelik çok ciddi bir tecrit var. Sonra birlikte bakacağız Kadir amca. Tecriti ve teslimde artık sağlığı açısından, psikolojisi açısından adeta bir imha sürecine alındığını bu şekilde ifade edilebileceğini de işaret ediyor. Şimdi biz, Ortadoğu'da bu kadar ciddi sorunlar var. Ortadoğu üzerindeki hesapları işaret ettiniz. Kürt sorununun geldiği düzeyi muhakkak olmazsa olmaz, çözülmez, çözülmesi gereken demokratik bir açıdan TC devletinin Kürt halkında tarihiyle yüzleşmesi, tabi bir noktada buna bir çözüm bulunabilmesi için bir adım atılması gerekiyor. Yoksa tehlikeler çok daha derinleşecek, çatışmalar çok daha derinleşecek bir noktadayız. Bunun için de özellikle güncel gelişmelere baktığımızda, Sayın Abdullah Öcalan üzerindeki uygulamalar, ki Kürtler diyor ki Sayın Öcalan'a yaklaşım Kürt sorununa, Kürt halkına yaklaşımdır. Bölgede, kış ortasında yapılan operasyonlar, gerillaya yönelik kimyasal silahlar kullanılarak son derece zalimane bir tarzda...

Vedat Türkali: İnan çok üzülüyorum.

Remzi Kartal: Yani bu kadar riskli bir düzeyde halka yönelik, bugün haberleri yine aldınız. Halka yönelik her türlü baskı ve şiddetin uygulandığı bir süreçte, şimdi bu bahar aylarında geliyoruz, şimdi bu süreçte, şu anda devletin uygulamalarına bakılırsa devletin şiddette ısrar ettiği ve bunun daha çok derinleşeceği yönünde oluyor. Derinleşeceği görülüyor. Bu noktada ben özellikle ne yapılması gerekiyor. Acilen, mesela özellikle tamam aydınlar bazı girişimlerde bulundular. Ama durdu kaldı. Bu noktada acil yapılması gereken çalışmalar noktasında ne yapalım, aydınlar cephesinde ne olabilir?

Vedat Türkali: Söylemeye gerek yok. Ben bugüne kadar elimden geleni yapmaya çalıştım. Ama ne yaptım ve bizi kim dinledi, nasıl etkisi oldu? Hiç. Ben farkındayım bunun. Şimdi bir noktada, biz kendi ruhsal tatminimize uğraşıyoruz bir anlam-

da. Beni şu anda dinlerken, bir sürü devletçinin bana küfrettiğinden ben eminim. Beni hain gördüğüne de eminim. Ben bunlara aldırmam. Tarih kararı verecektir. Aslında vermiştir de bence. Şimdi yapabildiğimizi yapıyoruz. Aydınlara buradan çağrı yaptık bir anlamda değil mi? Aydınlara da güveniyorum. Bütün arzum, sinirlerimizi bozup da doğru yoldan sapma tehlikesine kaptırmamamız kendimizi. Şoven birtakım kavgalara kalkışmamamız. Şimdi ben, hiç kimsenin cezaevinde olmasını istemem. Değil mi? Mesela ne diyor o anne şeyde? Ne polis ölsün ne subay ölsün ha ben diyorum ki bak, bu işte sözümü dinle, ne polis karışsın artık ne subay karışsın ne de gerilla karışsın. Değil mi? Ne de hapishaneler karışsın bu işe. Bu iş bitsin. Ama demekle olmuyor. Değil mi? Toplumsal olaylar, bizim isteklerimiz arzularımız hayata uygun biçimde gelişmiyor. Elimizden geleni yapmaya hazırız. Siz söyleyin ne yapabilirim? Ben bir yazarım bak, unutma ben politikacı değilim. Hiçbir örgütle ilgim yok. Hiçbir kimseden bir şey beklemiyorum. Ne para ne pul, ben hamdolsun Türkiye'de ender kalemiyle geçinen yazarlardan biriyim. Benim aldığım emekli maaşı kapıcımın, elektrik paramın şeyini karşılamıyor. Ama gayet mutluyum, gayet. Yazıyorum çiziyorum. Ne yapabilirim ki? Bak kalktım buraya geldim topal ayağımla. 5 ameliyat geçirdim. Brüksel'de ne yapabiliriz? Ne yazık ki yapabileceğimiz şey çok sınırlı. Yazık ki üzülüyorum. Ve bütün bunları, biz tarihe karşı da konuşuyoruz. Yarın eğer bir olumsuzluk durumu çıkarsa sorumludurlar, suçludurlar. Ha ben suçluysam razıyım. Türkiye'ye yarın dönüyorum uçakla. Buyursun savcılar, suç işledin gel desin. Atsın beni hapse, atar. Devlettir, güçlüdür. Zaten sol ne demektir? Bizde bunun manası anlaşılmıyor. Sol, devlete karşı mücadele ettiği zaman soldur. İnsan hakları kime karşı yapılır? Devlete karşı yapılır. Ahmet, Mehmet'e kötülük ederse zaten devletin görevi, onun yakasına yapışır. Anlatabiliyor muyum? Ama devlet bana bir kötülük ederse ben aciz kalırım. Ötekilere de göstermeye çalı-

şıyoruz. Şimdi kimseyi zorlayamazsın ki. Tabi (...) biz dilekçe yaptık mesela. Rahmetli Aziz hayattayken, Aziz Nesin. Bir etkisi oldu herhalde o zaman, bizden ama oldu. Toplumda hiçbir şey kaybolmuyor Lavaziye kanunu gibi. Her şeye rağmen ben iyimserim. Elimden geleni yapmaya çalışıyorum. Yalnız da değilim. İnanıyorum ki Türkiye, yalnız bu hani birtakım kara kuşlara kalmış değil. Türk halkı, ben en umutsuz zamanımızda Türk halkının içinden de İsmail Beşikçi çıktı. Açık söylüyorum. Bizim cesaret edemediğimiz şeyleri o adam söyledi. Değil mi? Yüzde yüz kafam uyuyor mu, hayır uymuyor. Ama büyük bir cesaretti, değil mi? Bizim namusumuzu kurtardı bir anlamda.

Remzi Kartal: *Özgürlük İçin Kürt Yazıları* ta 90'lı yıllardan bugüne kadar sizin yazdığınız çeşitli vesilelerle Vedat Türkali olarak kamuoyuna görüş düşünce belirttiğiniz bir süreçti.

Vedat Türkali: Yine yazacağım.

Remzi Kartal: Peşinden yazdığınız romanlar. En son yazdığınız *Kayıp Romanlar* tüm bunlar ama şu da var, sadece onun için değil tabi. Türkiye açısından gerçekten J. Paul Sartre'lara ihtiyaç var. Yeni Sartre'lara ihtiyaç var. Sizin özellikle sizin gibi birçok güçlü Türk aydınının artık bu akan kanın durdurulması noktasında risk üstlenerek, devletin, hükümetin yürüttüğü politikalara karşı çok net bir şekilde, düşüncesiyle, davranış tutumuyla karşı duracak aydınlara ihtiyacımız var. Böyle tek tek de değil, bu bireyleri giderek aydın hareketini, barışı, demokrasiyi gerçekleştirecek bir aydın hareketi, bir aydın çalışmasına da dönüşmesi gerekiyor. Var. Yürütülen bir çalışma var ama sanıyorum biraz zayıf, yetersiz kaldı. Bunun daha da güçlenerek büyümesi gerekiyor.

Vedat Türkali: Biliyorum, biliyorum ben de istiyorum onu. Ama yazık ki ben diyorum yaşlıyım, hastayım da. Sağlığım da pek elvermiyor, sen de biliyorsun yakınmak gibi olmasın.

Ben üstüme düşeni yapmaya çalışırım. Bir daha böyle bir görüşmeye, gene geliriz, ha bir şartla tabi. Eğer hapishanede değilsem.

Remzi Kartal: Fakat ancak yürürlükteki devlet tarafından, devlet organları mekanizmaları tarafından ısrarla yürütülmek istenen politikalara karşı da devrimci, demokratik bir ısrar gerekiyor. Karşı ısrar. Bizim de devrimci, demokratik bir karşı ısrarla barış için, barışın mücadelesi için ciddi bir mücadele yürütmemiz gerekiyor. Israr edeceğiz. Cezaevi olabilir (...) olabilir hatta 87. yaşta, kusura bakmayın 87. yaşınızı deklare ediyorum. Bu yaşta da cezaevi bile olsa ısrar etmek gerekiyor. Ben görüyorum, siz buna hazırsınız. Umarım böyle bir şey olmaz. Umarım demokratik açılım noktasında bütün bu çalışmalar, bu çabalar, mesajlar bunlara vesile olur.

Vedat Türkali: Yani inşallah diyorum. Diyecek bir şey yok. Bak canım affedersin bir şey daha var. Ben vaktiyle 7. Kanal'a çıktım. 7. Kanal da o zaman İslami kanal ve bizim hani o laikçi kesimin lanetle baktığı. Bana saldırdılar biliyor musun? Sen nasıl çıkarsın ya, çıkarım dedim. Çıkarım. Yalnız dedim –size de aynı şeyi söyledim–, paket programa çıkmam. Ne olur ne olmaz. Bir yerini kırparlar falan, canlı yayına çıkarım. Söylediğimden sorumluyum. Her şeyin de arkasındayım. Ve o zaman çıktım ben. Şimdi onlar da iktidarda biliyorsun, şimdi aynı oyunu onlar oynuyorlar. Çıkmasın. Aha geldim çıktım. Ve bütün Türk aydınlarına da diyorum ki böyle bir kanunu yani Roj TV'ye çıkanı biz içeri tıkacağız diye bir kanun çıkmasını benim Türk aydınlarına kaba bir saldırı olarak alıyorum. Türk aydını bugün nerede konuşacağını, nerede konuşmayacağını kendisi takdir edecek durumdadır. İlla da devletin, hükümetin ona yol göstermesine gerek yok. Hiçbir onurlu aydın bunu kabul etmeyecektir. Ben buna inanıyorum.

Remzi Kartal: Evet. Roj TV'ye sahip çıkmak, bugün yasakları, terörle mücadele çerçevesinde getirilen yasakları boşa çıkarmanın, onların elinde yürütülecek ciddi bir demokratik mücadelenin adıdır.

Vedat Türkali: Ben bu mücadelede varım. Bir tek beğenmediğim tarafı sizin burada oluşunuz. Gelin Türkiye'de konuşalım. Ben izlemiyorum açıkçası, zaten ben televizyon fazla izlemem, sizi de izlemem ama gördüğüm şu hava, ayrıca burada çıkan her sözden ben sorumlu değilim. Ben Türkiye'de televizyona çıktığım zaman onların her söylediklerinden sorumlu muydum ki burada da olayım. Değil mi? orada da öyle. Zaten bir devletin hangi televizyona çıkarsa çıksın vatandaşının sözlerinden dolayı dava açma hakkı var. Değil mi?

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Anlattığım gibi, Jane Fonda düşman cephesinde konuştu diye, Amerika (...) şimdi bizim devlete karşı bu mücadeleyi yürütmemiz demokratik yolun en önemli parçasıdır. Biz devleti yıkalım diye değil, devleti doğru yola getirelim diye.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Anlatabildim mi? Devlete gösteririm. Ha mutlaka haklı mıyız? Onu zaman gösterir. Bırakın herkes konuşsun, herkes yazsın, doğru ortaya çıksın, evet.

Remzi Kartal: Kadir amca, bu gelen e-mailler var. Telefon, faks, e-maillerle gelen sorular var. Halk telefonla da sorularının cevaplarını almak istiyor. O açıdan. Ben okuyayım istiyorsanız.

Vedat Türkali: Oku.

Remzi Kartal: Evet. Şimdi evvela buradan soruları hemen size iletmek istiyorum. Soru Almanya Essen'den. İbrahim Çakır soruyor. *Kürt sorunu Öcalansız çözülebilir mi?*

Vedat Türkali: Yani niye buna gerek görülüyor anlamıyorum. Hayır. Bugün, demin dedim, 5 milyon insanın imza verdiği bir yerde diyalog kuracağımız belli değil mi. Niye bu zorlama? Niye bu zorlama? Yani bu yol, devlet bunu suçlu buluyor.

Remzi Kartal: Evet kısa kısa böyle Derviş Ala soruyor *Türkiye'de asker siyasetçi ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Vedat Türkali: İşte anlattık, uzun uzun anlattık. Şimdi bak, şurada senle de konuştuk bunu. Buna da bir değinmekte yarar var. Aslında askerler ve ordu –çünkü devletin asıl koruyucusu oldukları için– sahip çıkarlar ve tutucudurlar, statükoyu korurlar. Bak Fransa'da bile böyle oldu. Fransa'da de Gaulle Fransa'yı kurtaran adamdı. O Cezayir'deki olaylardan sonra, ordu içerisinde bir tim hazırlandı öldürmek için ve korudular adamın hayatını kurtarmak için.

Remzi Kartal: Turgut Özal'ın başına gelen...

Vedat Türkali: Yani öyle deniyor gibi... Her yerde böyle olmuştur. Yani başka ülkelerde yok zannetmeyin var. Bizde de var bu, orada da var. İşte asıl sorun, bütün bu tehlikeleri göze alıp bak bütün bunlara rağmen de Gaulle sınırdan şaşmadı. Dediğini yaptırdı. Bu adam solcu muydu? Hayır. Demin Sartre için, bir de şu var. Ülkenin kendi birikimleri var, kültür birikimleri var. Onların generalleri de ona göre, bak dinle beni, Jean Paul Sartre biliyorsun 68'de koluna aldı şeyi, çocukların dergilerini sokakta sattı ve suç işledi, barikatlarda beraber oldu çocuklarla. O hareketi ben tartışmıyorum. Ama bunu yaptı bu adam. Adamı aldılar. Belgeleri hazırladılar. de Gaulle'e götürmüşler. Demişler ki imzalayın tutuklarız. Ne diyor de Gaulle biliyor musun? Hayır diyor ben Mösyö Sartre, de Gaulle zamanında tutuklandı dedirtemem diyor. O da generaldi. E bak bu adam da tehditler altında yaptı birçok şeyi. Fransa'nın müstemlekelerini verdi, feda etti. Mendès France galiba, Çinhindi meselesi onlar hareket etti. Hatta

Amerika'ya diyor ki Çinhindi'ne girme, ayağını bir arı kovanına sokmuş olursun dedi.

Remzi Kartal: Sadece Cezayir'i değil, Fransa'nın sorununu çözdü.

Vedat Türkali: O bile, kelleyi koltuğa alarak yaptı onu. Bugün Türkiye'de öyle kelleyi koltuğa alacak, iş yapacak adam yok. Anlatabildim mi? Maalesef.

Remzi Kartal: Yapamaz mı?

Vedat Türkali: Maalesef yok. Şimdi bak ben sana söyleyeyim. Haa Öcalan'ı bıraktın, valla Türkiye'de bugün o cesareti gösterecek, düşünse bile onu açıklayacak –ben bakıyorum– insan göremiyorum.

Remzi Kartal: Fakat bir bu konuda yani Öcalan'ın özgürlüğü Kürt sorununun çözümüdür, Kürt sorununun çözümünde adım atacak kimliği kabul edecek, savaşı durduracak.

Vedat Türkali: Elbette, bana sorarsan bugün en doğru kanallardan biridir. Ben bunu ta vaktiyle Zübeyir hatırlar. Londra Üniversitesi'nde beraber konuştuk orada. Sizlerin tutuklanmanız zamanında da söyledim. Yazık dedim. Türkiye çok yanlış bir şey yapıyor. Devlet yanlış bir iş yapıyor. O zaman Tansu Çiller'di başbakan. Tutukladılar sizleri ve devletin de başına gaile açtılar. Bak, ben açık açık Türk devleti açısından görmeye çalışıyorum. Yanlıştı. Çünkü sizler seçimle gelmişsiniz. Seni de ben tanıyorum mesela. En doğru ilişki kurulabilecek merciydiniz, müracaat noktasıydınız diyebilirim. Ve çok tatsız şeyler oldu. Mesela bugün suçlanıyor şu bu, Süleyman Demirel de o bir paşa vardı hani etekli metekli filan falan.

Remzi Kartal: Doğan Güreş.

Vedat Türkali: Doğan Güreş. Hani etek dedi filan. Bu Çeçen kökenli galiba. Bir Tansu Çiller. Karar verdiler. Doğu Anadolu'daki Kürdistan bölgesi, bütün Kürt halkını çoluğu

çocuğuyla sürgüne yolladılar. Bunun ne devlet yönetimine ne insanlığa sığar bir tarafı var. Bak dikkat et. Bir devletin böyle yapmak hakkı mıdır? Olabilir. Potansiyel suçlu (...) ama görevi nedir biliyor musun? Evvela o göndereceği adamların yatacağı, barınacağı yollarda nasıl gideceği sağlama alınır. Adamlar öldürtülmez, hastalıktan kırdırılmaz. Anlatabiliyor muyum? Açlığa mahkûm edilmez, süründürülmez çünkü bu senin uyruğun, bu senin vatandaşın. Hiç kimse kanunlar tarafından mahkûm edilmedikçe suçlu olamaz. Büyük suçludurlar, bana sorarsan .

Remzi Kartal: Kadir amca, bu sorularla ilgili olabildiği kadar böyle kısa kısa ama sizin cevaplarınızı almak istiyorlar.

Vedat Türkali: Oku...

Remzi Kartal: *Türk siyasi yelpazesinin sol cenahta bulunan siyasi partileri, demokrasiyi resmi ideolojiye göre kısmen de kendi çıkarları doğrultusunda yorumluyorlar. Bu yorum da Türkiye'deki yaşayan hiçbir katmana, hiçbir halka hizmet etmiyor. Buna rağmen kitleler, bu partilere oy verip peşinde koşuyor. Sorun partilerde mi yoksa halkta mı?*

Vedat Türkali: Şimdi bak, vaktiyle bana seçimler sırasında geldiler, ben DEHAP'a oy vereceğimi ilan ettim. TKP var. TKP'ye vermeyeceğim. DEHAP, pardon HADEP, tam o günlerde DEHAP oldu. Dediler ki Okmeydanı'nda toplantı var. Orada konuşmanızı istiyoruz. Şimdi Remzi, ben çok salon toplantısında konuştum, eski de bir öğretmenim yani hiçbir açıkhava konuşması yapmadım, kendime de güvenmiyordum doğrusu. Ben, seçim nutku atar gibi çıkayım oraya bağırayım. Dedim, çocuklar ben onu yapamam. Yani isterseniz gelin salonda ama ben onu yapamam. Neyse çok ısrar ettiler filan. Celal Başlangıç geldi. Bir grup halinde kalktık gittik. Eh ısrarı ben kıramadım ve çıktım oraya. Neyse uzatmayayım sonra kısa konuştum. Baktığım zaman çok mutlu oldum. Çok mutlu

oldum. Yani bir baktım ki o gazeteler 150 bin kişi falan, valla 400-500 bin kişi vardı. Şöyle bir hesap ettim. Dedim ki bunun yarısı oy verse bu iş yırtıldı, bu işi tamam.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Sen de gayet iyi biliyorsun ki, dörtte bir bile çıkmadı. (...) şimdi baştan söyledik İstanbul'da milyonlarca Kürt var. Bu niye böyle oldu. (...) siz kendi bölgenizde bugün iktidar olabilirsiniz. 56'da 60'da değil mi öyle oluyor. Ama Türk bölgelerine gelen halklar, hangi nedenlerle, hangi nedendense onu ben tam anlamış değilim. Kolayca adapte oluyorlar ve kendilerine bir anlamda hani din kardeşliği duygusu içinde yakın olan ve sosyal demokratça birtakım uygulamaları da sömüren, kullanan AK Parti iktidarına yakınlık gösterdiler. AK Partinin kazanmasına bu etken oldu. Diyorlar ki, işte kayıtlar yapılamadı, birçokları işte gizli kayıtlı filan, bunun pek yekûn tuttuğunu zannetmiyorum ben. Şimdi halk suçlu mu? Valla "halkı taneylemek nemize, cümle küstahlık bizdedir" diyor şair. Brecht'in güzel bir sözü var. Bu halkı beğenmiyor musunuz diyor, gidin kendinize başka halk bulun diyor. Ben başka halk bulamam arkadaş. Benim halkım bu.

Remzi Kartal: Evet.

Vedat Türkali: Benim halkım bu. Ben söyleyeceğim değil mi? Acıyı da göze alacağım, herkes yapacak bunu, bu halk bir gün doğru olanı yapacaktır, ben ona inanıyorum. Bunun şiddet yoluyla yapılmasının sakıncalarını gördük, yaşadık. Değil mi? Bunda ısrar etmek insanlığa da uymuyor. Çözüm de getirmiyor. Demin çizmeye çalıştığımız çizgide bu işi çözmekle (...) başka çaremiz yok.

Remzi Kartal: Bu Diyarbakır'dan Kürt Yazarlar Derneği'nden Edip Polat soruyor.

Vedat Türkali: Evet ne diyorlar.

Remzi Kartal: Edip Polat diyor ki *mevcut gidişat Kürt ve Türk aydınlarının yeterince müdahale edebildiğini özellikle Öcalan'ın tecriti konusunda aktif davrandıklarını düşünüyor musunuz?* Mevcut gidişata aydınların Kürt ve Türk aydınlarının yeterince müdahale edebildiklerini...

Vedat Türkali: Onu konuştuk. Tekrarlamanın anlamı yok.

Remzi Kartal: Müslüm Yılmaz. *Türkiye'de bir erken seçim gündemde gibi. Sizce seçim olabilir mi? Olursa aydınlar ne yapmalı?*

Vedat Türkali: Onu konuştuk, seçim meselesi benim meselem değil, olursa ben de her vatandaş gibi gideceğim, doğru bildiğim yolda bir partiye oy vereceğim.

Remzi Kartal: Ama halka yönelik bir mesajınız olmaz mı, mesela kamuoyuna burada şu yaşanan sorunun çözümüne.

Vedat Türkali: Bugünde bu ütopya olur, bu bilimsel olmaz. Daha ortada seçim yok. Seçim tahmini de bana düşmez. Ben partili değilim. Anlatabiliyor muyum? Olduğu zaman, bugünkü koşullarda hangi parti şu anlattığım çizgiye uygun bir eylem içinde kendini gösteriyorsa ona vereceğim. Şu andaki gönlüm Türkiye Demokratik Toplum Hareketi, onlara da açık söylüyorum, onlardan yana. Ha bilemem. Seçim sırasında kararımı değiştirebilirim.

Remzi Kartal: Bu yeni romanla ilgili kısa bir şey söyler misiniz? Bu televizyondan.

Vedat Türkali: Bu televizyondan söyleyeyim. Peki söyleyeyim. Şimdi galiba dolaylı biçimde de şey var, ilgisi de var. Peki, onu söyleyeyim. Şimdi ben vaktim olsaydı, İslami kesimle ilgili tıpkı *Güven* gibi hacimli bir roman yazmak isterdim. Çünkü çok önemli gerçeklik bizim toplumumuzda bu. İslami aydınlar, İslami kesim. Ben biraz oradan geliyorum, çocukluğumda, hep söylüyorum ben, babam cahil ama çok dindar bir adamdı.

Hatta ben Türk'üm mürküm kızdı bana. Ne demek Türk. Elhamdülillah Müslümanım diyeceksin dedi. Hep o terbiyeyle büyütmek istediler bizi. Kafa da bugün odur ha. Yani bu vaktiyle bu dini kesim, elhamdülillah Müslümanım sözü kalktı, aynı retorik aynı kafa yapısıyla ne diyor, ne mutlu Türk'üm diyeceksin. Aynı dogmatik reçete milliyetçi görünümde çıkıyor. Neyse. Bunu yapmak isterdim ama geç kaldım. Şimdi ben biraz Arapça Farsça okudum üniversitede. Kuran-ı Kerim'i 5 defa hatmettim. Ahkâm-ı Kerim'i bugün de iyi kötü bilirim. Son bir kitap okudum, Mehmet Metiner'in İslami kesimi anlatan bir kitabı. Gerçekten çok ilginç bir kitap ve Türkiye'deki İslam aydınlarının hepsini anlatıyor. Bak Remziciğim, biz çocukluğumuzda, siz bilmezsiniz o dönemi, cibre kalem derdik hokkaya batırır mürekkeple yazardık. Mürekkep akar böyle. Ona bir şeyler yazardık, kağıdı böyle katlardık, açardık. Tam simetrik şekiller çıkar. Çocuklar, o günün oyunuydu o. Bizim çocukluğumuzda yaptığımız şeydi bu. Emin ol aynı. Sol ve sağ da iddialar anlatabildim mi, iddianın ispat şekilleri o kadar yüzeysel biçimde kalıyor ki terimler değişiyor. Mesela İslam'da da solda da bu meclise girmek şer'an vacip midir diyor; solda da diyor ki, bu meclise girmek burjuvaziye hizmettir diyor. Öteki de vaciptir. Şer'an caiz değildir diyor vesaire. Bunun gibi. Bunu yazmak istiyordum. Ama buna da değinen ve bizim galiba -biz maşallah sabaha kadar burada mesajları cevaplayacağız-. Ha şimdi buna da değinen bir roman düşünmek istiyorum. Türk aydın tipi için. Bu yeni romanın adı *Yalancı Tanıklar Kahvesi*. Bu tabi bütün Türk aydınlarının taşlaması değil. Ama taşlanması gerekenlerin taşlanması. O böyle böyle dönen aydınlar. Fıkrayı bilmeyenlere anlatayım.

"Şimdi bir şehirde *Yalancı Tanıklar Kahvesi* var. Şahitler kahvesi. Adliyenin karşısında. Davası olanlar gelirmiş, duruşmaya çıkmadan pazarlık yaparlarmış. Şahidi, tanığı alıp çıkarlarmış, orada söylermiş adam, parasını alırmış verirmiş gidermiş. Adam gelmiş, kahvede dolaşırken hemen biri sokul-

muş, nedir efendim bir sorun mu var demiş, yardımcı olabilir miyim? Adam demiş ki evet demiş var, bir alacak sorunu var demiş. Hâlâ vermedi di mi o namussuz herif paranızı demiş. Bu bir duralamış filan demiş ki valla parayı benden istiyorlar demiş. Kaç defa vereceksiniz beyefendiciğim, kaç defa vereceksiniz demiş". Şimdi bizde maalesef bir kesim aydının, hiç fark etmiyor İslami olmuş veya "Marksist" olmuş, niye çünkü çoğu fikir bize temel yapılarıyla gelmedi. Ha var, bunlar var. İşte ben romana eğlenceli roman dedim. Eğlenceli roman. Bu konuda biraz sağa sola takılan bir roman yazmak istiyorum ama vakit yok ki.

Remzi Kartal: Yine soru. Diyarbakır'dan. *Sayın Türkali, sizin konuşmanızın içinde geçen, herkes bu savaştan sorumludur sözünüzü bir özeleştiri olarak mı algılamalıyız.*

Vedat Türkali: Tabi ben de onun bir parçasıyım. Ben de elbette. Ama ben kendi payıma düşeni elimden geldiğince, gücümün yettiğince yapmaya çalıştım. Ama silah alıp da dağa çıkacak halim de yoktu. Değil mi? Hapishanelerin kapılarında bilmem sağa sola taşınacak halim de yoktu. Yani ben yazar olarak, neleri yapmam lazımsa gerekiyorsa onu yaptım. Daha doğrusu inandıklarımı yaptım. Onlara yetmemiş olabilir ama elimden gelen bu kadar oldu.

Remzi Kartal: Bitlis'ten. *Şemdinli olaylarının faillerinin ödüllendirilmesini nasıl buluyorsunuz?*

Vedat Türkali: Bunlar ayrıntı. Bunlara girmeyelim. Temelde zaten çizgiyi belirlemek durumumuz yoksa tek tek olaylar üzerinde fikrimizi söylemek bunun yolu değil midir?

Remzi Kartal: Evet, bilginiz olsun Urmiye'den, İran'dan, Suriye'den fakslar e-mailler gelmiş. Keşke bu program Türkçe de tercüme edinilebilseydi okuyucuya Türkçe bilmeyen Kürt halkına Türkçe bilmeyen diğer, özellikle Kürdistan'ın, diğer parçalarına iletilseydi, tabii bu da çok anlamlı Sayın Türkali.

Vedat Türkali: Çok sevindim, çok mutlu oldum.

Remzi Kartal: Şimdi bu yine İbrahim Çakır, bir sorusu var. Diyor siz de ifade ettiniz Türk solu Avrupa Birliği'ne karşı tutum aldı. *Sizce bu tavır solculukla bağdaşır mı, bu tutum milliyetçilikten mi kaynaklanıyor.*

Vedat Türkali: Şimdi çok tartışma götürür bir soru. Bana imzaya getirdiler söyledim. İmzalamadım. Tek nedeni Kürt sorunu konusunda Avrupa Birliği'ne yakınlığımızın bize yarattığı imkânlardı. Onun dışında yalnız onu düşündüğüm için fazla ayrıntıya da girmedim. Yalnız dediğim şuydu o zaman; Türk solu bu sorunu her yönüyle tartışmalı anlatabildim mi? Buna, bu kadarına bile tahammül edemeyenler oldu. Açıklıyorum. Bana açıkça saldıranlar oldu Türk solu içinde, kişi olarak pardon yakıştı mı bu sana dediler. Bana ne yakıştığına sen karar veremezsin ben kendim karar veririm. Dediğim gibi temelde bu yanlıştı bir defa. O anlamda. Buna imza atamam dedim. Yani Kürt sorununun kolaylaştırılmasında bir faktör olarak gördüğüm bir şeye hayır diyemiyorum şu anda dedim. Hayatımda ilk defa ben yöntemimin evet mi hayır mı noktasında tereddütten öteye beni götüremediğini gördüm. Ama ben ağır basan Kürt sorunu dolayısıyla böyle oldum.

Remzi Kartal: Şimdi yine bir soru Berfan Borabaz diyor, *sorum şu: Acaba Kürtlere kendi kendilerini yönetme hakkı verilse ve ülkedeki tüm Kürtlerin kültürel hakları yasa altına alınırsa bu sorun çözülmez mi? Herhalde burada Türkiye'nin bütünlüğü içerisinde Kürtlerin...*

Vedat Türkali: Bunları konuştuk ya, evvela iş o noktaya gelsin. Bunun çünkü yani hukuki birtakım şeyleri olacak (...) içinde olmuyor bu işler değil mi? Hatta bu beni aşar. Benim dediğim sadece şu. Önce rahatlıkla ülkemizde konuşalım bize gerçek demokrasi lazım. (...) Bir de şunu biliyorum. Bugüne

kadar tutulan yol Kürt sorunu dolayısıyla yanlış oldu. Kan döküldü hâlâ dökülüyor. Yeter bu kan dökülmesin artık.

Remzi Kartal: Yine bazı mesajlar var. Yani bunların size iletilmesi önemli. Çünkü özellikle izleyicinin duygularını da sizin bilmeniz açısından size iletilmesini istiyorlar. Mesaj diyor ki, Sayın Vedat Türkali ve Remzi Kartal'ı bu verimli tartışmalarından dolayı kutlarız. Diğer Kürt ve Türk aydınlarının da bu tartışmalarda yoğunlaşmaları ve çözüm üretmeleri dileğiyle saygılarını sunuyorlar. Ve bu çalışmanın devamını diliyorlar.

Vedat Türkali: Valla inşallah. Hapishaneden çıkarsak. Yani sağlığım elverirse, şu kitabımı da izin verin yazayım, romanımı yazayım. Ben romancıyım, ben politikacı değilim. Yapabildiğimi yapıyorum. Daha fazlasını benden istemeyin yani.

Haa bir dakika. Bir ara ver sana önemli bir soru soracağım. Kani Yılmaz ile ilgili.

Remzi Kartal: Kani Yılmaz'ın kendisine yönelik gerçekleşen olayında çok profesyonelce bir olgu olduğu yine devletler eliyle gerçekleşebilecek bir olgu olduğu tablosu var. Onun için bütün bu tabloları alarak, karşılaştırarak, yani bölgede uluslararası güçlerin cirit attığını...

Vedat Türkali: Sizin ilginiz yok.

Remzi Kartal: Bizim ilgimizin olmadığını bu konuda çok net söylüyoruz. Yeniyle de ilgili bize yönelik çok haksız iddialar olduğu, Hikmet Fidan'la da ilgili. Gerçekten doğru değil. Çünkü, çok zamanımız dar çünkü sanıyorum saat 11'de haberler olacak, program bitecek.

Vedat Türkali: Anladım teşekkür ederim.

Remzi Kartal: Onun için ben, diğeriyle de ilgili yani çok ilginç PKK'li olmayan Kongra-Gel'li olmayan bir ekiple beraberdir arkadaşları, bu arkadaşları onları alıp götürüyorlar. Güya teh-

dit edildikleri için bir yere bırakıyorlar. Burada Hikmet Fidan öldürülüyor. Ondan sonra ve kendileri devlet tarafından alınıyor sonra da bırakılıyorlar. Yani bunlar son derece kuşkulu, son derece ciddi açıklığa kavuşturulmaya muhtaç olan şeyler, konular. Onun için çok net diyorum, mücadelemizin kesinlikle bu tür ne bir yoğunlaşması var ne pratik eylemi var ne planlanması var ne hedefi var.

Vedat Türkali: İstediğim bu açıklamandı. Sözünü de senet sayıyorum ben seni severim ve güvenirim. Şimdi bak geçenlerde Ecevit ne dedi. Çok tipik bak. Diyor ki: Ben hâlâ diyor Amerika'nın Abdullah Öcalan'ı bize niye gönderdiğini anlamış değilim diyor. Yani inan olsun bana bu bir karikatürden daha komik geliyor. Sana da bir soru soracağım. Şimdi hani bunun aslında cevabı da içinde. Çünkü Sayın Ecevit, Amerika ve etrafındakiler gayet iyi biliyorlar ki sen Abdullah Öcalan'ı sana niye gönderdiklerini anlayamayacak durumdasın yazık. Bu memleketi böyle idare etmeye kalktılar. Benim inandığım şu Abdullah Öcalan'ı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin başına hem bir tehdit aracı hem de bir çözme, çöz çözebilirsen hesabına koymaktır. Harcatırsa, asıl kendi kozu olan Barzani'yi kuvvetlendirmesi. Ben sizin içişlerinize karışmam. Ama ortada görünen birtakım şeyler var. Şimdi sana ben bir şey soracağım. Bütün tarihinizde Kürtler niye devlet olamamış. Düşündün mü bunu, düşündün mü niye olamamıştır. Ne dersin. Bir iki devlet teşebbüsü var. İşte Revaniler falan filan. Ve kökünüzü de biliyorum tarih iddialarını da fakat son çağlarda en az şu, 700-800-1000 senelik dönemde olamamış. Neyse uzatmayalım.

Remzi Kartal: Kadir amca o çok ciddi bir soru. Ama tartışırsak yetişmeyecek.

Vedat Türkali: Tartışmayacağım ben bir yere getireceğim. Beş dakika bir şey toparlamak istiyorum. Şimdi çeşitli nedenleri var. Bir defa yerleşik bir kavim. Biz geleli 900 sene 1000 sene olmuş,

siz iki bin senedir buradasınız. Tamam mı? Bu yerleşik kavim ne istilalar görmüş. Evet, ne istilalar görmüş. Neyse ona dokunmayalım. Son dönemde bazı Kürtler çok önemli şey diyorlar. Yani bu İdrisi Bitlisi'nin Yavuz Sultan Selim ile anlaşmaları. O aslında sizin için faydalı olmadı. Sizin toplumunuzu parça parça aşiret beylerinin başkanlarının eline bıraktı. Ve bir gelişme, bir Pazar etrafında toplanma fırsatı bulamadınız ve bir devlet merkeziyetçiliği oluşmadı. Bütün Batı'da bu böyle olmuştur. Mesela Fransa'da bir merkez oluşmuştur. Almanya'da öyle. Öylece bir bugünün devletleri çıkmıştır ortaya. Bu olamadı. Bugün de aynı durumdasınız. Demin hani dokunduğumuz, değindiğimiz aşiret yapısı sizin devlet içinde çağdaş, demokratik, bugünün koşullarına uygun biçimde yapılanmanıza en büyük engel teşkil edecektir. Şimdi deniyor ki Kendal Nezar'ın bir yazısı var. Bir şey söyleyeyim. Ya biz ne yapalım bugün Amerika geldi çok şükür Baas korkusu yok, asker, Arap korkusu yok. Kürtler ilk defa böyle bir alanda kendi ülkelerinde rahat dolaşabiliyorlar. İşte o rahat dolaşmayı biz Türkiye'de eğer sağlarsak Amerika defolup gittiği zaman da biz hep beraber, bir arada belki çok ileride pekâlâ rahat bir ülkeler topluluğu içinde bir bölgede yaşarız diye düşünüyorum.

Remzi Kartal: Evet, Kadir amca bu söylediğinizle ilgili ben çok kısa bir cümle söylemek istiyorum. Eksik kalmaması, en azından benim açımdan eksik kalmaması, için ifade etmem gerekiyor. Tabi tarihte Kürtlerin devletleri oldu ama bu coğrafyanın otantik en eski halkı olmasına rağmen bugün devletsiz olmaları hem kendi toplumsal iç sorunlarından kaynaklı bir sorundur. Fakat esas belirleyici olan sorun, belirleyici olan neden, yaşadıkları bölgenin bölgesel ve uluslararası tüm güçlerin sürekli akın ettiği, hâkim olmak istediği, sahip olmak istedikleri bir coğrafya olması. Bunun için hem bölgesel, uluslararası çok gücün devrede olması bölgedeki toplumsal gelişmenin aynı bir ağacın büyümesi gibi meyve veren duruma gelmesi gibi izin verilmemesi, toplumsal gelişme, dönüşüm olgunlaşmasına

sürekli her gelişmenin tırpanlanması, zor ve şiddet temelindeki bölgedeki Kürtlerin aleyhine olmuştur ve bugün ama yeni bir sürece gelinmiştir. Artık Kürt sorununun çözüleceği bir sürece girilmiştir. Bu çok önemli, sorduğunuz soruyla ilgili Sayın...

Vedat Türkali: Anladım, ben de bu noktaların ortaya çıkmasını istiyordum yani Kürtler için yeni bir dönem başladığına inanıyorum ama yani bu her olumsuzun bir olumlu yanı vardır. Ortadoğu'nun bugünkü karmaşalık durumundan biz Türkiye'nin yapısını değiştirme çabası gösterirsek o tehlikeleri önlemek için Kürt de Türk de bundan yararlanacaktır.

Remzi Kartal: Şurası çok önemli Kadir amca, izninizle. Şimdi artık Kürtleri eskisi gibi bölgede statüsüz, kimliksiz tutmak mümkün değil. Kürt sorunu bir biçimde şöyle veya böyle bir çözüm düzeyine geldi. Şimdi bölgede birtakım projeler var. Bir mesela, sayın önder Apo'nun sayın Öcalan'ın temsil ettiği önderlik ettiği Kongra-Gel'in mücadele olarak yürüttüğü bölgedeki halklarla birlikte eşitlik özgürlük temelinde iç dinamizm, bölge halklarının kendi dinamizmine dayalı bir çözüm. Bu sizin, bizim, hepimizin istediği desteklediği bir çözüm.

Vedat Türkali: Temelde Türkiye'nin sorunlarının çözümüne dayalı.

Remzi Kartal: Tabi tabi. Türkiye'nin toplumsal barışının sağlanması, demokrasi sorununun sağlanması Türkiye'nin demokratik yeniden yapılması, cumhuriyetin demokratikleştirilmesi, sistemin her boyutuyla anayasasının, yasasının, idari sisteminin demokratikleştirilmesi tabi bu çerçevede tabi Kürt sorununun çözülmesi. Bir budur. Bu Türklerle böyle, Araplarla böyle, Farslarla böyle.

Vedat Türkali: Bir budur. Bir de, o diyeceğin hiçbir şeye katılmıyorum. Onun yerine alternatif diye konulacak şeylerin hepsi, doğru çözümü dışlama çabası olur. İşte o zaman, benim

de istemediğim o. Yani bu doğru çözüm dışlanıp da, anlatabildim mi, Amerikan emperyalizminin manipüle edebileceği bir güçlerin eline teslim edilirse, Kürt de zarar eder bundan Türk de zarar eder.

Remzi Kartal: Fakat işte kabul edelim etmeyelim, beğenelim beğenmeyelim, öyle bir çözüm projesi...

Vedat Türkali: Mücadelemiz ama bunun için onu önlemek...

Remzi Kartal: Onun için, onun için şu çok önemli Kadir amca, çok önemli. Türkiye Cumhuriyeti devletinin sorumlu tüm makamlarını, tüm ordusu da hükümeti de parlamentosu medyası ama biz özellikle halkına, Türkiye kamuoyuna, başta da demokratik sol kamuoyuna sesleniyoruz. Diyoruz ki; hepimizin ortak çıkarı olan, Sayın Öcalan'ın mücadelesiyle, gerçekten demokratik cumhuriyet esprisiyle ortaya koyduğu çözümün desteklenmesi gerekiyor. Bunun desteklenmemesi, bunun reddedilmesi, bunun, her zaman söylüyorum Kürt halkı barış ve kardeşlik için sürekli Türkiye'de kapıları çalıyor. Ama bu kapılar, sürekli Kürt halkına, Kürt halkının özgürlük ve barış taleplerine kapalı tutulursa...

Vedat Türkali: Siz Kürt halkındaki desteği de kaybedersiniz. Başka alternatifler ortaya çıkabilir.

Remzi Kartal: Türkiye kaybeder bundan.

Vedat Türkali: Hepimiz için... Kürtler kaybetmez mi, hepimiz kaybederiz.

Remzi Kartal: Tabi tabi. Onun için bizim bu varolan çözüm modellerini görmek, artık eskiye dönülemeyeceğini görmek ve en uygun çözümde herkesin ittifak etmesi gerekiyor. Bu noktada özellikle sizin düşüncelerinizi biliyoruz. Bu vesileyle bu televizyonda bugün tekrar halkımıza kamuoyuna deklare etme imkânı oldu. Ben onun için özellikle, bu gelen mesajlar, Kadir amca hepsi büyük çoğunlukla düşüncelerinizi paylaşı-

yorlar, kutluyorlar, desteklerini sunuyorlar ve bunun devamını diliyorlar. Yani bunların bir biçimde devamını diliyorlar.

Vedat Türkali: Benim için devam sağlık sorunu bir, yaşarsam diyeyim iki, bir de yazılarımın, kitaplarımın yazılması, benim için çok önemli romanımın, ona da zarar vermemek üç.

Remzi Kartal: Nasıl, nasıl? Nasıl zarar vermemek?

Vedat Türkali: Yani vakit ayıramamak durumunda kalıyorum. Bak ben bir aydır buralardayım, konuşmalar yaptım. Basel'de, Zürih'te, Berlin'de, Londra'da vakit gidiyor buna. Benim işim konuşmacılık değil. Konuşmacılık, politikacıların işi oğlum.

Remzi Kartal: Ama siz burada sadece politika yapmıyorsunuz. Siz burada gerçekten bir Türkiyeli aydın olarak, bir Türk aydını olarak 87 yılın birikimi, tecrübesi, damıtılmış, süzgeçten geçmiş tecrübesini Türkiye halkına sunuyorsunuz.

Vedat Türkali: Bak Remzi dinle. Ben dünyanın en egoist adamıyım. Ne yapıyorsam kendim için yapıyorum. Kendi içim rahat ediyor. Anlatabildim mi? Ve ben kendi halkıma olan borcumu ödüyorum. Bak Remzi, ben Türk'üm fukara bir mahallede büyüdüm, halkımın ekmeğiyle büyüdüm. Üniversitede okudum, hangi üniversite bedava, bedava olur mu? Bedava okudum. Ne demek Bedava, bedava diye bir şey var mı. Değil mi? Onun ödemesini yapan kimdi, evine ekmek götürmekten aciz olan işçi, memur değil mi? Emekçi insanlar, köylüler, köyünde okul yoktu çoğunun. Ben onlara olan borcumu ödüyorum ve biliyorum ki onların rahat etmesi için, onların özgür olabilmesi için sizlerin de özgür olmanız lazım. Yani ben Kürt'e değil Türk'e çalışıyorum çünkü ayrı ayrı mutlu olamayız. Bir arada hepimiz mutlu olursak, mutluluğu bölüşürüz, paylaşırız. İlla falanlar mutlu, falanlar da olmasın ezilsin dersek ötekiler de mutlu olmaz. Mutlu olmuyor yani.

Remzi Kartal: Yani bunu şöyle açabiliriz. Türkiye halkının mutluluğu, Türkiye'nin barışı, Türkiye halkının istikrarı, özgürlüğü, çağdaşlaşmayı yakalamasının koşulu Kürt halkının da özgür olmasından, birlikte çağdaşlaşmaktan, birlikte paylaşmaktan, eşit ve beraberlikten. Sizin bir projeniz vardı bir arada olmak.

Vedat Türkali: Romanda, bak çok teşekkür ederim, benim roman için Sebahat, benim yardımcım. Şey yaptı biliyorsun, kitap çıkarttı. Sen de yazı yolladın, istemiş galiba o, ben yazıları okudum sonra. Baştan hiçbirini okumadım. Emin ol yani. Ben sansür koyacak değilim, isteyen yazsın. Teşekkür ederim, en güzel yazıyı sen yazmışsın. Senin yani bir de edebi marifetin de var yani. Birtakım şeyler yazıyorsun. Çok sevindimdi. Çok doğru anlamışsın. Evet, o bir ara da romanında düşündüğüm budur işte aslında. Biz Türkiye'de aslında bir tarih cenneti üzerinde oturuyoruz. Vallahi, inanarak söylüyorum. Bu kadar değil mi, çeşitli halkları olan o halklardan tarih boyu güzellikler mirasına konmuş bir başka toprak yok. Biz yalnız bir Türk diye tutturduk. Ben şikâyetçi değilim ha. Hep onu diyorum. Ben mutluyum Türk'üm. Ama yetmiyor, olamıyorum. Acı geliyor, kan geliyor. Başka halkları inkâr ettin mi bir yere varamıyorsun. Değil mi? Bilimsel bir gerçek bu. Ve o halkların da ayrıca kendi tarih güzellikleri var. Niye onu çiğneyelim biz. Değil mi? Oyunları var, kendilerine yönelik yaşam biçimleri var, değil mi? Biz ne güzel bir çiçek demeti gibiyiz bir arada. Bu değerimizi bilelim.

Remzi Kartal: Son on dakikamız kaldı Kadir amca ben, bunların hepsi büyük çoğunluk özet olarak bazı soruları sordum, diğerleri Özellikle Roj TV'ye teşekkür ediyorlar, diyorlar ki; bu gece Sayın Vedat Türkali'yi evimize misafir ettiniz diyorlar.

Vedat Türkali: Evlere misafir oldum. Sevgili yurttaşlarım Türk, Süryani, Laz, Çerkez, Arap, Yahudi, Çingene, Boşnak, Rum kim varsa, Ermeni, hepsinin yaşlılarını sevgiyle kucak-

lıyorum. Küçüklerin yanaklarından öpüyorum. Hepsinin gözlerinden öpüyorum.

Remzi Kartal: Daha son sözü söylemeyin zamanımız var.

Vedat Türkali: Sana bir şey söyleyeyim mi, ben unuttuğum için yaşlılıktan dolayı aklıma gelir gelmez söylüyorum. Sonunda söylemiş kabul etsinler bunu. Bu duyduğum için söylüyorum, çok mutlu oldum. Evet.

Remzi Kartal: Şimdi bu ortak tanıdığımız Mehmet Kıvrak bir mesaj yazmış. Ben hemen kısaca bir okumak istiyorum. Diyor ki, Vedat hocama sormak istediğim sorular var. Kürt özgürlük hareketi farklı dönemlerde Kürt sorununun çözümünde barışçıl yöntemi denemek ve samimiyetini ortaya koymak için iki ayrı barış grubu Türkiye'ye gönderdi. Sonuç ne oldu hocam her iki grup da, sınırda tutuklanarak cezaevine gönderildi. Bunu biliyor diyor. Hatta son 15 yılda birçok af yasaları çıktı. Bu yasalardan Kürt siyasi tutukluları kapsam dışı tutuldu. Nasıl bir barış süreci olacak. Peki, hocam neden diyor neden niçin bir Türk grubu çıkıp da Kandil'e barış grubu olarak gitmiyor. Yani Türkiye'den bir grup Kandil'e gidecek barış için. Neden gitmiyor böyle bir grup gidince merak ediyorum acaba Kandil'dekiler gelenleri tutuklayacaklar mı? Sevgili hocam barışın ön koşulu bence kimlikleri eşit olarak tanımaktan, kabul etmekten geçiyor. Bu konuda atılan ne hükümetten ne devletten ne de toplumsal yapılanmadan somut bir adım yok. Sayın Öcalan son görüşmede, kimlik ve kültürel hakların tanınmasının yeterli olduğunu ve siyasetin önünün açılmasını, siyasetin serbest olmasını ifade etmesine rağmen hiçbir yerden yanıt gelmedi ne yapacağız hocam. Aydınların son zamanlarda girişimleri olduğu, PKK'ye silah bıraksın dediler, doğrudur bıraksınlar. Peki hocam PKK'nin silahlarını alacak bir muhatap var mı? Aydınlar hazır mı? Silahları kime teslim edecekler. Aydınlar bu silahları teslim almaya, sorumluluk üstlenmeye hazırlar mı? Var mı böyle

aydınlar? Türkiye'de hocam sağlığınız elverirse inanıyorum ki siz Kandil'e gidersiniz ben de gelirim hocam diyor Mehmet Kıvrak. Saygılarını sunuyor.

Vedat Türkali: Şimdi bak. Mehmetçiğim, zaten bunları Mehmet'le çok konuştuk. Onlar çağırdılar, söz vermiştim iki sene evvel. Kaza oldu gidemedim. O vesileyle gelmiştim. Şimdi söylediği şeylerin çoğu doğru. Ayrıca ben Kandil'e rahat uçak içinde hani sandalyeyle gidiyorum, o da biliyor. Uçağa bile binerken sandalye kullanmak. Herhalde Kandil Dağı'na Mehmet beni göndermeye kalkarsa, uygun bir helikopter ayarlar bana. Başka türlü ben nasıl giderim. Şimdi zaten ben ondan şikâyetçiyim. Bak bir ara işte şeyin uzatılması için silahın bırakılması konusunda bir girişim oldu Türk aydınlarında. Ben o zaman onlara şunu dedim. Lafla geldi bana ve dedim ki haber yolladım. Ya benim bildiğim gibi dedim. Bu arkadaşlar, Kürtler, bir buçuk sene kadar galiba ki bıraktılar. Ama maalesef bizim tarafımız, devlet silahla hücuma devam etti. O zaman hiç akıllarına gelmedi mi, çıkıp da ya karşı taraf silahı kullanmıyor, siz de kullanmayın demek hiçbirimizin aklına niye gelmedi Türkiye'de. Sorun bu. Daha biz o yürekliliği gösteremedik. Hep beraber. Hani sen diyeceksin ki şimdi peki sen niye atılmadın. Yani ben bunları düşünüyorum ama ben ne yapabilirim ki. Tek başıma bir yazı yazdım ne yapacağım. Zaten söylüyordum bunları. Yazılarımda yazdım, yazdığım zaman iyi kötü söylemeye çalıştım. Yetmez. Ama bugün umutsuz değilim. Bugün daha çoğaldık. Anlatabiliyor muyum? Yani bir suçluluk varsa, sorumluluk varsa ben onu kabul ederim. Elimden geldiğince ben yapmaya çalıştım, yetmedi tamam ben de yetti demiyorum, değil mi? Ama yapmaya çalışıyorum. Türk aydınları evet birtakım yanlışlar yaptılar. Ama bundan sonra inşallah düzelecektir. Bak bir şeye daha değineyim. Ben askerlerin, her şeyi askerlere bağlarım, doğrudur devleti kuran asker sivil bürokratlar ve askerler egemen oldular. Hani o sansü-

rü mansürü genelkurmay yapıyordu. Şimdi bırak her türlü önyargıyı. Askerlerden de gelen bir sivil olarak misal de Gaulle gibi. Sivil olabilmede Sartre gibi bir adam çıktı da, sorunu çözecek projeler de ortaya attı da askerler ona karşı mı çıktılar. Var mı böyle bir olay.

Remzi Kartal: Kadir amca askerlerin ciddi anlamda engel olduğu, ciddi anlamda.

Vedat Türkali: Şimdi dur bir dakika sözüme doğru cevap ver. Bunu ben de biliyorum, ben yazdım bunu. On sene evvel yazdım.

Remzi Kartal: Cesur bir politikacı çıktı, mert, cesur çözümü olan, bu işin çözümü budur diyen.

Vedat Türkali: Bak ben sana ne diyorum: de Gaulle çıktı, de Gaulle ordunun bir parçası değil mi? Memlekette kutsal bir adamdı. O bile ordu içindeki tepkiden canını zor kurtardı diyorum. Bu doğal fakat o sivil yolda yürüdü. Mendes France sivildi yürüdü. Kelle koltukta yaptılar bu işi. Fransa gibi bir yerde.

Remzi Kartal: Doğrudur. Türkiye'de bunu yapacak siyasi bir lider önder Türkiye halkına kalkıp bunu söyleyecek, gerekçelerini söyleyecek, barış için ısrar edecek yok. İşte bir Özal çıktı, Özal çıktı biliyorsunuz.

Vedat Türkali: Özal'ın pozisyonu ayrı.

Remzi Kartal: Hayır hayır. Özal sonuçta her türlü savaşı yürüttü bize karşı. Yani özel savaşın kurucusu o. Sonra gördü fark etti. Bunun çözüm olmadığını anladı ve hayatıyla da ödedi. Kendi ekibi de aynı şekilde tasfiye edildi. Şimdi bugünde yok, siyasi boşluk var.

Vedat Türkali: Ben de onu diyeceğim. Şimdi bak ordu çok kurban verdi kabul etmek lazım.

Remzi Kartal: Özür dilerim unutmayın sözünüzü. Erdoğan bu konuda bir adım atmak istedi. Biliyorsunuz Erdoğan bir adım atmak istedi. Fakat bu konuda inançlı, kararlı ve her anlamıyla bu işe hazır olmadığı için bir parça zorluk çıkarılınca sustu.

Vedat Türkali: Bugüne kadar kurulan partilerin hepsi devlet partisiydi bizde. Ben demin onun için ısrarla durdum. Solun görevi, devletin karşısına çıkma gücünü göstermektir. İdeolojik olarak, anlatabiliyor muyum. Ona alternatif yolları cesaretle sunmaktır. Demin oraya (...) yarım kaldı iş. Sol adı altında yapılan partilerden hepsi CHP'sini al, DSP'sini al devletin partileriydi. İlk defa Türkiye'de devlet partisi olmayan bir parti, AK Parti, devlet partisi olarak kurulmadı. Muhalefet partisiydi. Ama ne oldu, iktidara geçtikleri zaman ister istemez, değil mi? Devletin partisi haline gelmeye mecbur bırakılıyorlar. Bırakıldılar. Ben eminim ki onların içinde birçokları şu işin, barış yolunda çözümlenmesine gayret sarf etmek istiyorlar. Ben de ona getiriyorum. İstemek yetmez. Bir Mendes France, bir de Gaulle cesareti gösterip de ordunun tehdidine karşı bile değil mi? Vatanın selameti bundadır diye diretebilecek yüreklilikte çıkardık mı bir adam, var mı?
Herkes ne diyor askerler istemiyor. Ya ayrıca ben ona da inanmıyorum. Bu kadar şehit veren, değil mi? Askerin, generalin birini havada parçaladılar biliyorsun. Onlar bilmiyor. Askerler kapalı kutudur. Yani onlar kol kırılır yen içinde, açık vermezler. Kolay değildir o. Ve yapısı itibarıyla da öyledir. Değiştiremeyiz biz onu. Ama askerler de illa bu milletin insanları ölsün, illa tekrarlansın illa biz bunları ezelim. Yok canım. İnsan mantığına uygun düşmüyor. Ama sivil bir politikacı veya bir politikacılar grubu nereden çıkar biliyor musun? Gerçek soldan çıkar. İşte o da maalesef Türk kesiminde çok zayıf. Ve ayrıca ne kadar zayıf biliyor musun? Devlet baskısıyla zayıf bırakıldı. Gelişmedi. İdeolojik olarak da Kürt sorununu gerçek boyutları içinde kavrama bilimsel bütünlü-

güne maalesef varamadılar birçokları. En solcu geçinenler, ben bundan 10 sene evvel geldiğim zaman Brüksel'de sizin toplantınıza, *Hürriyet*'te bir konuşmalarım çıktı. Ben aslında at deve bir şey istemiyordum. Bunları söylüyorduk. O bir zamanlar kızıl bayrak eline almadan sokağa çıkmaya tenezzül etmeyen solcumuz, oğluma demiş ki: Ya babanın orada işi ne demiş. Kürtlerin içinde. Bunlar durumu kavramadılar. Ama bugün öyle değil. Ve ben her şeyi de askerler istemiyor mazeretini de kabul etmiyorum. Anlatabiliyor muyum? Doğrudur asker görev verildi mi, şunu temizle, onu yapacak. Ama asker de biliyor ki bu iş böyle bitmez. Bitmediğini herkesten iyi onlar biliyorlar.

Remzi Kartal: Kadir amca programdan soruyorlar.

Vedat Türkali: Evet doğru. Biz, bu misafirperverliği itibarımız sağ olsun derdi bizim (...) nereye gitti kovmasalardı. Program bitti besbelli.

Remzi Kartal: Ben Roj TV'ye çok teşekkür ediyorum. İnşallah yayınları bu doğrultuda olsun. Ama beni ilgilendirmez. İşin sahibi değilim ben. Bütün dileğim, hani o güzel günlerde Van'a geldin Mustafa Ekmekçi'i tanıştırdı bizi Doğu gezimizde.

Vedat Türkali: Bizi Ahtamar'a götürdün. Biletlerimizi aldın Hakkari'ye gittik. O zaman bu hareket yeni başlamıştı. Bana ne işin var orada dediler, ya deli misin. Dedim oğlum ben halkımın yazarıyım. Eğer bir yazar halkının arasına girmekten korkuyorsa kalemini niçin kullanır.

Remzi Kartal: İnşallah tekrar birlikte.

Vedat Türkali: İnşallah, ben inanıyorum oğlum. Geleceksiniz, hep beraber Türkiyemizin yükselmesi, gelişmesi için kandan kurtulması, barış içinde gelişmesi için. Sana vaadim var şimdiden söz ver. İstanbul'a geldiğinin ikinci günü boğazda beraber bir rakı içip, bir balık yiyip...

Remzi Kartal: Biz bu televizyonlarımızın Kürt televizyonlarının Türkiye'de özgürce çalışabilecekleri...

Vedat Türkali: Bütün dileğim o.

Remzi Kartal: Beraber Kürdistan'da Türkiye'de her tarafta beraber gezeceğimiz günleri özlemle birlikte olacağımız günlerin yakın olduğuna inanıyoruz. Bu noktada kararlıyız. Bu noktada mutlak suretle barış ve demokrasiden yana mücadelenin kazanacağına inanıyoruz. Zorlukları büyük olsa da – özellikle bu dönemde– ama Türkiye halkı, Kürt halkı, demokrasi ve barıştan yana olanlar kazanacaktır. Biz bu fırsattan dolayı, gerçekten bu fırsatı sunduğu için Roj TV'ye teşekkür ediyoruz. Ve bizi izleyen bu saate kadar...

Vedat Türkali: Dinleyen herkese selam.

Remzi Kartal: Size özellikle gelişinizden dolayı sevgi ve saygılarını sunan bütün izleyicilere teşekkür ediyoruz. Ben özellikle sizi tekrar burada, Roj TV ekranlarında halkımızın huzurunda minnetle, saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Her zaman tanıdığım için mutluluk duyduğum bir kişisiniz. Nice yıllar diliyoruz, nice yayınlarda yeni yeni programlarda tekrar bir arada olmak umuduyla selam ve saygılarımızı sunuyoruz. Bu temelde eğer söylemek istediğiniz ifade etmek istediğiniz bir şey varsa lütfen.

Vedat Türkali: Yok söyleyeceğimiz her şeyi söyledik galiba. Yeni durumlar çıkarsa elbette ki gerekli konuşmaları yapmaya çalışırız gene.

TBMM KONUŞMASI*

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Kusura bakmayın benim böyle yerlerde konuşmak gibi bir alışkanlığım yok, şaşırdım. Çağırılınca da şaşırdım. Zaten basına karşı bir iki laf ettik. Laf bitti aslında. Yani o kadar belli ki yapılması gereken şeyler. Yapmayanlar, insanlara yakışmayacak biçimde inat ediyorlar. Bu inadı kırmak lazım. Bu Türk ve Kürt, bu topraklarda yaşayan herkesin temel görevi; biz birbirimizi öldürerek bir yere varamayız. Kim varabilmiş ki!

Sağ olun,

Lütfen beni alkışlamayın. Bitince belki yuhalarsınız ne biliyorsunuz ne diyeceğimi... Şimdi acı tecrübeler var. Bakın bunlar da DEP kapatıldı, ben Londra'daydım. Londra Üniversitesi'ne çağırdılar. Çok üzgündüm, sonra Remzi'yi falan da tanıyorum, evladım gibi severim yani. Orada bir şey nasıl oldu bu dediler? Kürtlere bundan fazla kötülük yapamazlar dedim. Niye?

* DTP grup toplantısı, 21 Kasım 2007.

Ben Kürt değilim, Türk'üm ve sorun da yok Türk'üm. Kürt de olabilirdim, Ermeni olabilirdim. İnsanım ve bütün insanları insan kalbimle seviyorum.

Çünkü dedim bir umut vardı, yangını söndürecek bir hortum diye düşünüyorduk, hortumu kestiler dedim. Ne oldu? Bu memlekete neye mal oldu bu? Kaç bin genç mezarına mal oldu. Buna neden olanlar acaba neye sahipler, vicdana değil herhalde, neye sahipler ki bu kadar umutsuz bunları düşünebiliyorlar. Yapmış olmaktan, hatta gurur duyanları var. Okuyorum çünkü. Biz yaşlandık ve daha iyi bir Türkiye özlemi ile yaşadık. Daha iyi bir Türkiye gelecek. Kürt, Türk, Ermeni bütün insanların kardeş olduğu bir dönem daha ileride gelecek. Ama biz ülkemizde öncelik yapmak, öncü olmak isterdik. Biz bu kadarını beceremedik ama umutsuz değilim. Çünkü bugün Kürt'ün de Türk'ün de gözleri açılıyor ve gerçek düşmanı görmeye başlıyorlar. Gerçek düşman vicdansızlık, inkârcılık ve insanların özgürlüğüne düşman olmak.

Demokrasi deniyor. Demokrasinin en basit kuralı insanların korkusuzca fikirlerini beyan etmeleri, açıklamaları, yazabilmeleri, çizebilmeleri, konuşabilmeleridir. Şimdi bakın en rahat konuşulabilecek yer nere olmalıdır? Neresi? Burası. Değil mi? Buraya halkın iradesi ile gelmiş olan insanlar birtakım korkular içerisinde bırakılıyorsa, o ülkede insan haklarından, demokrasiden söz edilebilir mi? Bize önce bu lazım. Demokrasi lazım. Galiba insan bu kürsüye çıkınca inmek istemiyor. Evet, epeyi konuştum size karşı. Bildiğimiz bu, siz de bunları çok iyi biliyorsunuz. Benden daha iyi bilenleriniz var. Hocalar var içinizde. Ben çok iyimserim; ama yalancıktan iyimserlik değil. Ufukta iyi şeyler var; ama biz onu ortaya çıkarabilirsek var. Korkuyla, çekingenlikle, gizli hesap kitapla kimse bir yere varamayacaktır.

Bir şeye daha dokunacağım, çok tabu bir konu. Askerler ikide bir sürülüyorlar. Yahu ben bu memlekette şöyle yürekli siviller, çıkıp da insanları memnun edecek, gerçekten insanca

demokratik projelerle ortaya bir şeyler koydukları zaman kimsenin de kalkıp asker masker dediğini görmedik. Çünkü böyle bir olay olmadı. Hep ne deniyor? Askerler ha bakın orada bekliyor. Ben inanmıyorum ben çok incelikle dikkat ediyorum. Yaptıkları doğru mu? Yanlış. Zaten emekli olunca maşallah dilleri çözülüyor. Onları biz vaktinde söylüyorduk, bizi vatan haini olmakla suçluyorlardı. Ama ben bilirim, ben 15 sene orduda kaldım. 10 sene onların hocalığını yaptım. Neyle yetişiyorlar, nasıl yetişiyorlar bugün kendileri de onu görüyor.

Bakın bir şey anlatacağım. Cemal Tural, bir zamanlar en zalim, en korkulan adamdı. Bilirler arkadaşlar. Emekliyken diyor ki; hatta ya o zaman komünistler momünisler (...) efendim verin bana bunun listesini ben bu gece halledeyim diyor. Hepimiz bekliyorduk gerçekten. Emekli olduktan sonra, bunun karısı edebiyat öğretmeniydi orada bulmuş kitap, Doğan Avcıoğlu'nun kitabını okumuş. Yahu demiş ne güzel –yahu onun komünist dediklerinden biri de oydu o zaman– ne güzel demiş bunu bize niye okutmuyorlar. Be adam kim okutmuyor, sen okutmuyorsun. Ama o makama gelen adamların rutin bir kültürü var, onu aşamıyorlar. Son günlerde generalleri okudum, hepsini. Hele o Evren aman yarabbim. Zavallılığına acıdım ya. Şimdi bir tanesi ne diyor bakın;

Sonunda çok akıllıca bir laf etti. Benim asker aklım bu kadarına eriyor diyor. Hah, bir tek bunu deseler her şey halledilecek. Ama bunu dedirtecek iradi güçte, yürekli olması lazım, inanması lazım. Bir "de Gaulle" bir "Mendès France" Fransa'nın kaderini değiştirdi. Bu adamlar Hindiçin olayını hemen kestiler. Kelle koltukta yaptılar bunu. Onun için bahane bulunmasın. Buradaki meclisin iradesi ve iktidardaki kişiler tarihe karşı ve bu millete karşı sorumludurlar. Çözecekse onlar çözecek. Biz asker masker bahanesini de kabul etmiyoruz.

Hepinizi sevgiyle kucaklıyorum.

BANU GÜVEN'LE ARTI PROGRAMI KONUŞMASI*

Banu Güven: Merhaba. Bugün konuğumuz Vedat Türkali. Zaman asla yetmez onunla konuşmaya, o yüzden ben hiç lafı uzatmıyorum. *Bir Gün Tek Başına* desem siz bilirsiniz, hatırlarsınız herhalde, daha birçok eseriyle hayatımızda yer tutan bir isim. Ve bugün de Türkiye meseleleri diyeceğiz seçim öncesinde. Önemli, onunla konuşmak açısından. Konuğumuz Sayın Türkali, hoş geldiniz!

Vedat Türkali: Hoş bulduk Banu Hanım.

Banu Güven: Tabii ki Kürt meselesine bakacağız. Dün de bu konuyu konuştuk. Siz de bu seçimin odağında bulunduğunu düşünüyorsunuz. Öncelikle ben, 12 Eylül darbesiyle ilgili Kenan Evren'in ifadesine başvurulması ile ilgili düşüncelerinizi almak isterim ve siz savcı olsaydınız ya da bir yurttaş olarak neler söylersiniz onu sormak isterim.

Vedat Türkali: Şimdi, Türkiye'de bugünkü gelişmeler o kadar çok yönlü ki, hepsine bizim el atmamız mümkün değil.

* *NTV*, 02 Haziran 2011.

Ben programdan önce gördüm sizin sorularınızı. Bunu rahat rahat, keşke vakit olsa da iki, iki buçuk saat konuşsak. Ben varım ama biliyorum ki program buna müsait değil. O zaman ister istemez, hani, zincirin en önemli halkası dediğimiz şeyden konuşalım, bugün bu, Kürt sorunu ve seçim sorunu, önemli olan bu. Bu arada evet...

Banu Güven: Kenan Evren...

Vedat Türkali: Kenan Evren meselesi çıktı.

Banu Güven: Siz romanlarınızda 80 dönemini anlatmışsınızdır, *Mavi Karalık*'ta vardır.

Vedat Türkali: Şimdi hâlâ öyle tasavvurlarım var ama şunu söyleyeyim ben. Bu Kenen Evren olayının da altında gene Kürt sorunu vardır. Çünkü yapısal bir sorun bu ve benim ilk yazdığım yazı Kürt meselelerine ait, Türk toplumunun temel yapısal sorunu Kürt sorunu idi. Ve askerler bu işi çok iyi bildikleri için, ben de ordudaydım, çok tedirgindiler. Zaten dikkat ederseniz Kemalist rejim, devleti kurarken de evvela bir tereddüt geçirdi. Uzatmamak için ayrıntılarını anlatmıyorum şimdi. Ve sonunda bu ulus devlet olayı çıktığı zaman, bütün Türk halkının Türkiye'de yaşayanların Türk olduğu, iddiasıyla çıktıkları zaman ortaya, o zaman temelde, Kürt sorunu karşılarına çıkıyordu. Kemalistler bir kurnazlık yaptılar. Yapmak istedikleri bu yeniliklerde biliyorlar ki karşılarına en büyük engel Kürdistan'dan gelecek, onun için irtica sorunu ile Kürt sorununu beraber tuttular. Bunlar şıhlar mıhlar falan (...) evet yapı öyleydi ama o yapının da daha iyi çözüme varması, rejimin selameti bakımından doğru olurdu ama bu kadarını düşünecek halde değildiler o gün.

Banu Güven: Evet...

Vedat Türkali: Evren meselesine geliyorum. Askerler daima devletin asıl sahibi. Rejim öyle kurulmuş. Kürt meselesi de

her an tedirgin oldukları bir mesele. Ve irtica, irtica, devrim inkılap düşmanları ile mücadele. Bunu yutturdular dünyaya. Ve Kürt sorunu da onun için hep ezik bir sorun olarak kaldı. 12 Eylül yapıldığı zaman bunlar Kürt sorununda çok zalim davrandılar. Yani bize yaptıklarının yirmi katı orada oldu. Bunları biz biliyoruz.

Banu Güven: Diyarbakır Cezaevi.

Vedat Türkali: Ooo neler, uzun uzun, ben de büyük bir dosyası var. Yaşım biliyorsun üç otuzu geçti. 93 yaşındayım. Yazamayacağım galiba ama mutlaka yazılması gerekiyor onların. Şimdi yalnız şunu söyleyeceğim. Benim bir yazım dolayısıyla değindiğim bir nokta var. Ahmet Hakan'a bir cevap vermiştim. Orada, o günlerde Kenan Evren diyor ki; biz yanlış yaptık diyor. Ne yapmışlar yanlış; "dillerini ve türkülerini serbest bırakacaktık" diyor. Ben dedim; Paşam, güzel ama senin şimdi rahat, kolaylıkla söylediğin bu şey, Türkiye'ye nelere mal oldu, ne acılara. Hiç aklınızdan geçiriyor musunuz, Père Lachaise Mezarlığı'nda yatan Ahmet Kaya'ya bir demet çiçek göndermeyi dedim. Hatta tabi onun genç yaşta dul kalan eşi Gülten Kaya var. Çocuğunu yetiştirdi yoksulluklar içinde. Bir özür dileme mektubu da beklenebilirdi. Bunları yapmazlar tabi. Ama ne diyor; "dillerini serbest bırakmalıydık" diyor. Niye bunları yapıyorlar? Sorunu çok iyi kabullenmedikleri için. Buna rağmen Mustafa Kemal'in de bu konuda öncü bir lafı var, *Vatan* gazetesi yazarı Ahmet Emin'e, Türkiye 1924'te anayasayı yapıyor o zamanlar, biz diyor, Kürt sorununu öyle Kürt sorunu diye koyamayız. Zaten eyaletler sistemi diyor, oluyor bir tür. Herkes kendi eğilimine göre verecek, bu ne demektir bu; bölgelerde özerklik sistemidir bir anlamda. Yani ayrıntısı bir yana. Evren Paşa da aynı şeyi söyledi. Bakın cümlesi şu; evet diyor, Türkiye önünde sonunda eyalet sistemine dönecek ama ne vakit olacak bilemem diyor. Şimdi ben niye bunların üzerinde duruyorum.

Banu Güven: Belki Kürt sorunu tamamen ortadan kaldırıldığı zaman, onun için, bilemeyiz. Herkes başka şey anlıyor bundan.

Vedat Türkali: Bakın misal vereyim. Şimdi aklıma geldi, Akın Birdal'ı tanıyorsunuz.

Banu Güven: Evet tabii ki.

Vedat Türkali: Vurduruldu. Kıl payı kurtuldu. Yürekli bir adam. Mücadelesine devam etti, insan hakları konusunda. Bir gün uçakta, Diyarbakır uçağında, bir hanım karşısına dikiliyor. Akın Birdal sen misin? diyor. Evet diyor. Allah senin belanı versin diyor. Şimdi bir dakika, bu hanım korgeneralin karısı, anlatabiliyor muyum. Şimdi bu korgeneralin karısına cevap vermemiş ama içinden hâlâ, senden daha çirkef, adi bela mı olur? Zaten geldin başıma demesi gerekirdi gibi geliyor bana.

Banu Güven: Şunu sorabilir miyim? Dün Tarhan Erdem buradaydı ve *Kürt Meselesinde Algı ve Beklentiler* adlı kitabı bugün çıktı. Burada en önemli sonuçlardan biri, Kürt meselesi ile ilgili Kürtlerin algısıyla, Kürt meselesinin nedenleri konusunda, Kürtlerin düşündüğüyle; kendilerine Türk diyenlerin düşündüklerinin arasında dağlar kadar fark olması. Ve bazen nefret de çıkıyor ortaya. Bu nasıl aşılabilecek?

Vedat Türkali: Şimdi temeldeki sorun aşıldı mı, tabii ki zamanla birtakım yaralar tedavi edilecek ama önce tedaviye başlamak lazım, nasıl başlanacak? Madde 1, bu öldürüşler duracak, bu silahlar bırakılacak. Başka çare yok. Biz şimdi bütün gücümüzü onun üzerinde birleştirdik ama maalesef bu meseleyi de iktidar ve iktidara yakın muhalefet partilerinde çoğuları yanlış algılıyorlar ve yanlış tavır takınıyorlar.

Banu Güven: Bir şey sorabilir miyim? Siz geçen yıl başbakana bir mektup yazdınız. Bir davet öncesinde. O mektupta

Kürt meselesi çözülmeden demokrasi olmaz ve demokrasi olmadan bu mesele çözülmez dediniz bir. İkincisi önce Kürt Açılımı denen sonra Demokratik Açılım'a çevrilen sonra, tamamen Habur'dan sonra geriye sarılan bir süreç var. Siz başta ümitliydiniz bundan. Bugün başbakanı dinlediğinizde ne düşünüyorsunuz? Bambaşka bir dil geliyor çünkü. Bir de CHP lideri de, o zaman CHP karşıydı bunlara, bugünse çözüm için herkesle konuşulur diyor. Yani resim değişti gibi bugün itibarıyla. Ne düşünüyorsunuz?

Vedat Türkali: Şimdi bakın. O zaman bir fırsat kaçırıldı. Ben buna inanıyorum. Çünkü bu ağırlığını koyduğu için maddi bakımdan, masraf bakımından, cinayet bakımından, halkların çektiği acılar bakımından. Tabii ki bir iktidar, en menfaatçi yolda bile olsa bitirmek ister bunu. Değil mi? Bunu yapması çok iyi bir zamana rastlamadı. Çünkü o zaman zaten ben mektupta da dedim. Sizin talihsizliğiniz maalesef karşınızda karaçalı bir muhalefet var dedim. Deniz Baykal ki bence Türk politikasının en olumsuz adamı olmuştur. Taa Ecevit zamanından beri. Uzatmak istemiyorum ve onlar kıyameti kopardılar önce ve sonra pişman oldular yaptıklarına, geri döndüler. Bu iş yürek işi kızım. Anlatabildim mi? Nazım ne diyor; "Bu ata atlayacak yürek, o kabzayı kavramaya bilek gerek" diyor. Başbakan bu cesareti gösteremedi.

Banu Güven: Şimdi gösterse, diyelim ki güçlü bir şekilde iktidara geldi. Ak Parti, bu Kürt açılımını...

Vedat Türkali: Kolay değil, kolay değil, gösteremez. Bak canım, şimdi ben izliyorum bu işleri. Bir defa ne muhalefetiyle ne iktidarıyla bugünkü mevcut partilerin hiçbiri asıl soruna ciddiyetle ve cesaretle parmak basmıyorlar. Şimdi bakın misal vereceğim size. Ben bugün bu Emek Özgürlük ve Demokrasi blokunu tabii ki destekliyorum. Çünkü en güvendiğim insanlar orada. Kürt olarak da Türk olarak da. Mesala Sırrı Süreyya Önder. Çok yiğit bir oğlan ve çok namuslu bir adam. Akın

Birdal, Mersin'deki Ertuğrul Kürkçü. Kürtler içerisinde de hemen hepsine güveniyorum. Başta kime güveniyorum biliyor musun, Leyla Zana'ya. Şimdi bakın, geçende tutturmuşlar; Leyla Zana köye gidince demiş ki köylülere; oyunuzu gerillaya verin demiş. Vay bak ne diyor. Yahu baba, ben de gerillaya veriyorum ama gerilla ölsün öldürülsün diye değil, gerilla dağdan insin diye veriyorum. Bugün dağdan indirmeden bir şey çözemeyiz. Bakın size komik bir şey anlatacağım, komik geliyor bana çünkü. Şimdi Abdullah Öcalan var. Vaktiyle çok kuşkulu baktık adama. Çünkü biliyoruz ki Kürt sorunu kaşınır ve oradan en demokratik haklarımıza saldırı yaparlar ama o aşama geçti. Bugün geçenlerde bir kitap okudum ben. Cengiz Sapmaz'ın kitabı. Herkese tavsiye ederim.

Banu Güven: İmralı*...

Vedat Türkali: Tek tek okudum. Gayet yiğitçe yazılmış bir yazı. Şimdi bakın, benim çok sevdiğim bir Kürt var Bodrum'da. Sayın Öcalan demiş. Buna övgüden ceza vermişler. Peki, bir dakika, ben orada görüyorum, zaten bugün gizlisi kapaklısı kalmadı. İmralı'ya gitmeyen kalmamış ki. Generaller gitmiş, değil mi; polisler gitmiş, MİT gitmiş, görevli birçok aydıngitmiş. Gidiyor, geliyorlar, bunların hepsi "sayın" değil mi? Eee, peki bu kadar "sayın" adam, bu hiç de "sayın" olmayan bir adama niye gidiyorlar? Saçma. Biliyorlar ki saygınlığı var. Onun siyasal rakibi olan şey var. Karşı partiden adam, diyor ki gerektiği zaman yüz kişi kendini yakabilir diyor, Öcalan için. Şimdi bakın, ben şimdi burada Sayın Öcalan dersem ceza mı alacağım? Vallahi razıyım, hiç umurumda değil. Çünkü ayıp, vallahi ayıp. Bu devlet bu kadar saçma sapan işlere vakit ayırmamalı. Ben bunu ciddi bulmuyorum.

Banu Güven: Aslında ne dendiği nasıl dendiği ile ilgili meselenin aslına dönük, çözmeye dönük cesaret tam olarak ortaya çıkmış görünmüyor sizin açınızdan. Meseleyi çözmeye yöne-

* Cengiz Kapmaz, *Öcalan'ın İmralı Günleri*, İthaki Yayınları, 2011.

lik tam bir irade olması gerekiyor ve onun bugün itibarıyla olmadığını söylüyorsunuz.

Vedat Türkali: Şimdi bak kızım; bugün Öcalan'ı beğenin beğenmeyin, ben yıllardan beri söylüyorum, en güçlü adam. Bunun rakibi ne diyor, ki rakip partiden bu adam, beraber oluyorlar şimdi. Nedir o parti başkanı, sağdan bir adam. Şimdi cephe kurdular onlar, biliyorsunuz. En sözü geçen adam budur diyor. Şimdi bu bir fırsat, elimize geçmiş. Bu adam çözebilir bunu. Ben de onun çözmesinden yanayım. Niye? Çünkü bugün Türkiye koşullarında bu vatanı bu memleketi hesaba katarak, anlatabiliyor muyum, Kürtler ile Türklerin barışması yolunda her türlü çabayı gösteren adam bu. Açın okuyun isterseniz. Ben uydurmuyorum bunu. Ben bu adamın dostu da değilim, inanın yani.

Banu Güven: Öcalan'dan söz ediyorsunuz.

Vedat Türkali: Kürtler bilirler, Londra'da bilirler, ben sırasında çok da ağır davranışlarım olmuştur. Bugün gerçekçi olmak lazım. Anlatabiliyor muyum Banu Hanım?

Banu Güven: Peki o zaman ne yapmak gerekiyor?

Vedat Türkali: Bir saniye, ben buna vatansever demeyeceğim de çözüm için mağarada titreşerek bekleyen yedi tane Kürt'ü öldürene, öldürme emrini verene mi vatansever diyeceğim. O mu vatansever oluyor? Böyle saçma şey olur mu ya? Bunlar hepsi yanlış şeyler. Adam ne diyor bugün. Başbakana diyor ki; bir tek söz ver, bu işi çözeceksin, ben diyor dağdakileri toplar bu işi bitiririm diyor. O gücü var.

Banu Güven: Peki liderler bu yönde adım attığı zaman toplumda varolan dışlamacı tutum da zaman içinde ortadan kalkar mı?

Vedat Türkali: Tabi kalkacak, başka çare yok. Bunlar acı şeyler ama kolay kolay da geçmez. Halkların hafızası yani olum-

suz hafızalar kuvvetlidir ama bitirmezsek , hiç başlatmazsak hiçbir zaman bitmez. Ne dedi, Süleyman Demirel, cumhurbaşkanıyken, 28 defa yendik, gene yeneceğiz. Baba, 28 defa yenilmez ki sen 28 defa yenmemişsin, yenilmişsin. Sorunu çözmemişsin. Anlatabiliyor muyum, bugün ben inanıyorum bu iş çözülecektir başka çaremiz yok.

Banu Güven: Öcalan ev hapsi talep ediyor. İmralı değil ev hapsi deniyor mesela. Bununla ilgili siz ne düşünüyorsunuz?

Vedat Türkali: Bu işin ister istemez geleceği, bir genel aftır. Bakın, paşaları maşaları doldurdular. Siz onların ömürlerinin hepsini hapishanede geçireceğine inanıyor musunuz? Mecburlar. Çünkü Türkiye bir yapısal hercümerç içerisinde. Türkiye devleti bugün bataklık devlet haline gelmiş kızım. Bakın Hrant davasında da görüldü değil mi? Yani o kadar suçlu var ki kim kimi ele verecek, o belli değil.

Banu Güven: Peki, şimdi bütün bunları konuşuyoruz. Siz Türkiye tarihini takip eden bir yazarsınız ve yazılarınızda belgelerden de yararlanıyorsunuz. *Güven* bunun en iyi örneklerinden biri. Tarih devam ediyor. 80 sonrasında yaşananları da söylediniz, yazmak lazım dediniz. Siz şimdi yazıyor musunuz? İçinizden bir şeyler yazmak geliyor mu? Arada bir yazıp duruyor musunuz? Nedir durum?

Vedat Türkali: Bakın Banu Hanım, ben yedi roman yazdım, yedi roman Türkiye'de solun bir nevi panoramik sergilemesidir. 12 Eylül'de bıraktım. Yirmi sene var, 20. yüzyılın bitmesi için. O romanı çattım. Hazırladım. Fakat bu olaylardan dolayı henüz maalesef başlayamadım gibi. Hâlâ içindeyim bunun ama hiç zannetmiyorum yaşımın buna müsaade edeceğini. Eğer siz bana o yaşı sağlarsanız ben de o romanı tamamlamakta elbette ki mutluluk duyacağım.

Banu Güven: Biraz söz etmek ister misiniz neyle ilgili kalem oynattınız?

Vedat Türkali: Yoo yoo, bak kızım, bunlar hiç konuşulmaması gerekli şeyler, çünkü ben yaptım demeyi severim. "Yapıyorum, yapacağım" palavra. Yedi roman yazdım mı? yazdım, şu filmleri çektim mi? çektim. Tasavvur ettiğim neler vardı, onlar yok ortada bugün. Onları, bilemem ne olacağını fakat ben bu dünyanın içindeyim, ülkemin insanıyım, yazarıyım. Ben bugün bir korkaklık gösterirsem ülkem utanır bundan ileride.

Banu Güven: Burada da aslında söylediklerinizin hepsi bunu gösteriyor. Siz biraz önce sonunda olacak olan genel aftır dediniz. Ben, mesela Öcalan'a ev hapsi mümkün olmalı mı sizce ve nasıl olmalı diye sordum. O sorunun üzerine bunu söylediniz. Tekrar ona dönmek için, yani onu da kapsayacak bir genel af da olabilmelidir mi diyorsunuz? Öcalan'ı kapsayacak bir genel af olmalı mı diyorsunuz?

Vedat Türkali: Elbette, elbette. Yahu ben Öcalan'ı hiç görmedim. Görmek istiyorum, evet. Buraya gitmeyen kalmamış. Bir tek bize yasak bu. Yahu ben bir yazarım. Ben roman için başvurdum. Diyarbakır hapishanesini gezeceğim, görmek istiyorum diye. Cevap vermiyorlar.

Banu Güven: Ne zaman başvurdunuz?

Vedat Türkali: Yirmi gün, bir ay evvel.

Banu Güven: Buradan bu başvuruyu tekrar ediyoruz. Yirmi gün önce ya da bir ay önce Diyarbakır Cezaevi'ni gezmek üzere...

Vedat Türkali: Diyarbakır Belediyesi aracılık ediyor, onlara da göstermiyorlarmış. Ama ben bir başka yoldan çözdüm bu işi, itiraf ediyorum. Önemli olan benim kafamı kaybetmemem ve biraz geç bunamam. Ama diyorsunuz ki şimdiden ahh ah başladı mı.

Banu Güven: Siz benden iyisiniz. Biz onu program öncesinde de gördük. Yani öyle anlıyorum ki biraz önce söylediniz, 1980

sonrasında özellikle Kürt meselesinin de belki odağında olduğu ve Diyarbakır Cezaevi gerçeğini de ortaya koyan bir roman yazmak arzusundasınız diyelim.

Vedat Türkali: Elbette, elbette ama çok iddialı olamam, yaş engel bir de...

Banu Güven: Onu kabul etmiyoruz.

Vedat Türkali: Teşekkür ederim.

Banu Güven: O izni buradan tekrar hatırlatmak istiyorum, daha doğrusu izin talebini. Diyarbakır Cezaevi'ni gidip görmek istiyor Vedat Türkali.

Vedat Türkali: Ayrıca onu tamamlayayım. Gidip ben Öcalan'la da konuşmak istiyorum. Bu devlet ne kaybedecek yahu. Adamı oraya hapsetmişler. 12 senedir bu adam hiç kimseye temas etmiyor. Kendi adamlarını yolluyorlar. Tamam mı. Bu ve buna rağmen büyük irade gösteriyor. Selam ve sevgi ona, benden. Evet, sayın demiyorlarmış. Peki, bu kadar "sayın" adam niye gidiyor ona birader. Yani onlar gidiyorlar da ben niye göremiyorum? Ben de "sayın" değil miyim yani?

Banu Güven: Peki aslında zamanımızın sonuna geldik. Bundan sonra aslında konuşacağımız çok şey var. Sizi tekrar konuk etmeyi, belki seçimlerden sonra da çok isterim Sayın Türkali. Süremizin sonuna geldik. Kapatmam gerekiyor. Bir cümle alabilirim sizden belki.

Vedat Türkali: Bir cümle mi? Herkese sevgi, selam ve kan bitsin. Kürt-Türk birbirini öldürmesin. Anlatabiliyor muyum? İlk yapılacak şey bu.

Banu Güven: Bu arada *Bir Gün Tek Başına*'yı da yakında perdede göreceğiz herhalde diye ümit ediyoruz. O konuda çalışmalar var, biliyoruz. Çok kişinin belki gençliğinde aşk beslediği Günseli, Kenan'ı beyaz perdede göreceğiz. Programımızın sonuna geldik. Vedat Türkali konuğumuzdu

ve bu seçim döneminde özellikle üzerinde durmak istediği konu Kürt meselesi oldu. Memleketin de böyle görmesi gerektiğini düşündü. Çok teşekkürler yayınımıza katıldığınız için tekrar. Hoşça kalın.

GÜNDEMİN RENGİ PROGRAMI*

Ufuk Uras: İyi akşamlar. Erol Katırcıoğlu ile birlikte gündemin rengi programına hoş geldiniz. Hepinizin Newroz bayramı kutlu olsun. Biliyorsunuz Öcalan'ın Newroz deklarasyonu hepimizi çok umutlandırdı. Barışın örülmesinde önemli bir ilk adım olarak değerlendirildi. Bugün çok değerli bir konuğumuz var, Vedat Türkali. Bu kritik süreci hep beraber değerlendireceğiz. Hoş geldiniz.

Vedat Türkali: Teşekkür ederim. Şimdi, önce sizlere teşekkür ederim, söz hakkı tanıdığınız için. Birkaç gün evvel yani Newroz'dan sonra *Dicle Haber Ajansı*'ndan iki hanım geldi. Dediler ki sizinle bir konuşma yapmak istiyoruz. Kızım dedim, ben birkaç gün sonra konuşma yapacağım, ayrıca sağır olduğum için Öcalan ne dedi duyamadım. Siz bana bir iyilik etmek için Öcalan'ın tüm konuşmasını bana verir misiniz dedim. Hazırdaymış bana verdiler, ben de tamamını okudum.

* Erol Katırcıoğlu-Ufuk Uras-Vedat Türkali, *IMC TV*, 15 Mayıs 2012.

Hazırlıklıyım yani. Çok mutlu oldum okuduğumda. 95 yaşındayım, ilk defa Kürt meselesinin iddialı bir biçimde ortaya atılmasına şahit oldum, bundan daha büyük mutluluk olmaz. Bizler bunların içinde büyüdük ama yasaklarla, aman bu konuyu açmayın diye. Vaktiyle, biliyorsunuz bu meseleden ilk bahseden biziz, TKP ilk programında bahsetti. Parti diyor ki eğer iktidara gelirsek büyük kalabalıklar halinde yaşayan halklar; Kürtler ve Lazlar gibi, eğer bağımsız bir devlet isterlerse TKP onlara bu hakkı verir diyor. Açıkça. Mustafa Kemal'le ilk ayrılık çıkıyor böylece 1915'te. Ve bir de orduyu dağıtıp milis kurmak. Ordusu olmayan Mustafa Kemal ne ki? Çoban, hiç. Bunun intikamı ağır oldu. TKP'yi kuran 16 kişi, Kahya denen kişiden verilen emirle Karadeniz'de boğduruldu. TKP ilk kurbanını verdi. Bazen bizim liberaller demokrasi kahramanı arıyorlar. Bula bula Menderes'i bulmuşlar. İnsan gülüyor ama acı gülüyor. Bugün demokrasi için kim mücadele etti, Kürtler. Onlara, Öcalan'a yürekten borç[luluk] duyuyorum. Öcalan'a sayın denmiyormuş. Herkes diyor, bana yasak. Bir gün ben de diyeceğim dedim, Banu Güven'in programında. Ertesi gün kızı işten attılar. Çok üzüldüm ama ne yapayım. Sonradan bu işler çoğaldı. Öcalan bu iş için çok uğraştı. 3 ayağı var bu işin, 1- dağdakiler, 2- Öcalan, 3- zaman zaman kapatılan ama bitirilemeyen Kürt partileri. Bu partilerin olmaması için her şeyi yaptılar. Mesela %10 barajı koydular. Şimdi Recep Tayyip övünüyor, ben bu işi yaptım diye. E iyi ama evladım bu iş olmadan, sen bu %10 barajından en ufak bir fedakârlık yaptın m? Kürtlere ne verdin? Kürtler sağduyuları ve ülkeye bağlılık heyecanıyla kanlarını döktüler, uğraştılar ve bugünkü güzel günlere eriştik. Şimdi bu metni dikkatlice okudum. Çok tartışılacak şeyler var, onlara değiniriz. Ama asıl tartışılmayacak bir şey var, bunların aramızda serbestçe tartışılıp sindirilmesi gerek, bu zorunluluk. Yaparsak yepyeni bir Türkiye doğacak. Türkiye yapısı itibarıyla çok garip bir ülke. Dünyada kapitalizm, Türkiye doğduğunda, Avrupa'da büyük birikimler olu-

yor. Daha emperyalist safhaya geçilmemiş dünya kapitalizminde. İlk defa sermaye ihracı metanın ihracının yerine başlıyor. İlk sermaye ihraç edilen yer Osmanlı. Yani emperyalizme, yapı itibarıyla ilk yaklaşılan yer Osmanlı. Ve bu Türk toplumunu belirledi. Bunun üzerine uzun uzun konuşulabilir. O günlerde kahramanlar çıktı ortaya. Bakü'de parti kuruldu. Partiye Enver Paşa başarı diledi. TKP kuruluyor. Bir metin yazılmış, aklınız durur. Sanki Marksist. Yahudi gazeteci, Bolşevik. O yazmış, Enver de imzalamış. Alışkın böyle şeylere. Ve o zaman oradaki gerçek solcular isyan ediyorlar, böyle şey olmaz bunlar memleketi batırdılar diye. Şimdi bunu saygı ile bir tarafa bırakıyorum. Gelelim bana verdiğiniz sorulara. Yeni sorularınızı yazın verin aklım yettiğince anlatırım. Öcalan'ın Newroz mesajı, ona değinelim. Barış sürecinin son ayağı. Şu anda Türkiye'de sol denebilecek ciddi bir örgüt var da ben habersizsem boşa yaşamışım demek ki. Hatta Türkiye'de ne var biliyor musun, TKP bile var. Başlarında da bir adam var, Kemal Okuyan. Ben ona biliyorsun Kemal Okuyan demedim, maval okuyan dedim. Çünkü dediklerinin hepsi yanlış. Kürt meselesiyle ilgili bir şey oldu mu ara sıra çıkıyor meydanlarda bağırıp çağırıyorlar. Bu yetmez. Ciddi bir parti, Kürt partilerinin yaptığını yapar. Sol parti odur. Sol ayağı, bence Türklerden yok. CHP var. CHP solsa ben neyim. Ben bir şey değilim o zaman. CHP sol olamaz, olmadı da. Ecevit zamanında en uzlaşmacı ve teslimiyetçi yolu tuttular. Ecevit askere sırtını dayamış bir adam. Bugünküler neyse, ordunun içinde zarar veren unsurları durdular susturdular, Ecevit onu da yapmadı. Ecevit bir şeyle çıktı ortaya, TBMM devlete kafa tutmanın yeri değildir dedi, alkış kıyamet. Peki orada değilse nerede kafa tutacak bu halk. Başkaldırmak başka şey. Kaldı ki bugün dünyada başkaldırmak da hak sayılıyor, eğer demokratik haklar çiğnenmişse. Böyle bir durum geçti Türkiye'de. Şimdi bunlarla vakit geçirmeyelim, CHP'nin hali malum. MHP var, o da komedi. Aslında ben bu adamalar ciddi mi değil mi onu da

bilmiyorum. Bir toplantı yaptılar, emret dövelim diyorlar, onlarda mutlu oluyor. Devlet Bahçeli kudurdu demişler, hakikaten kudurmuş ki adamları da öyle diyor. Vur de vuralım öl de ölelim. Böyle yerde demokrasi olur mu? Ben sana ne güveneceğim. Yanında paytak bir adam var, laf etmiş. Sana kim inanır, Kadir İnanır diyor. Ben Kadir'i çok severim. Benim ilk filmini çektiğim arkadaşlardan biri. Cesur bir çıkış yaptı aferin dedim. Ve bu adamların gerçekten herhangi bir faydalı iş için düşünmeleri mümkün değil. Bugün gene umutlar BDP ve AKP'de. AKP garip bir parti. AKP içerisinde namuslu adamlar da var. Mesela Bülent Arınç. Bu adama hep iyi not verdim: meclis başkanıymış. Biliyorsunuz ABD Türkiye'yi Irak Savaşı'na sokmak için elinden geleni yaptı. Bu adam dedi ki oylama yapacağız, oylarınızı verirken de ABD'den korkmayın Allah'tan korkun dedi. Bizim CHP'liler vıdı vıdı yaptı. Helal olsun. Ve sonra oylar verildi. Orada vicdan meselesi devreye giriyor. Hesap edildi ve reddedilmiştir diye ilan etti. Ben o adama saygı duyarım. Bizim Reşat Fuat vardı duymuşsunuzdur TKP'de. Ne işkenceler gördü 51 Tevkifatı'nda. Bir sözü vardı, hiç unutmuyorum onu. Kalktı mahkemede konuşuyor. Yapılanları herkes biliyor, en rezil işkenceler yapıldı. Hâkim buna bir şey sordu. Şöyle bir güldü. Ne kanunu, oradakilerde kanun korkusu değil, Allah korkusu bile yok dedi. Bunu bizim Reşat söyledi. Evvela ben de bir irkilmiştim, ne diyor bu diye. Ama doğru söyledi. Çünkü bir insanda Allah korkusu da yoksa ondan ne umuyorsun. Bizim Doktor Hikmet, bu konuya çok önem verir. Şimdi Erdoğan'la helalleşecek. Erdoğan zaten böyle bir çözüme varıldığından herhalde mutlu. Onun asıl felaketi, karşısında elini taşın altına koyacak, destekleyecek muhalefet yok. Şimdi biz daha derine ineceğiz. İş bu kadar basit değil çünkü. Öcalan'ın İslam vurgusu. İslam meselesinde ne düşündüğümü Doktor Hikmet'e yakınlığımdan biliyorsunuzdur herhalde. İlk defa Türkiye'nin bu finans kapital yapısına parmak basan o adamdır. Dünyada emperyalizm denen

aşama başladı, İngiltere Harbi, İspanyol-Amerikan savaşı ve ondan sonra dünya yeni bir döneme geçti, yağmalar dönemi başladı. Doktor bunu çok iyi biliyordu ve Doktor, *Osmanlı Tarihinin Maddesi* ve *Allah Peygamber Kitap* kitaplarında yazdı. Bunları okudum katılmadığım yerler de oldu tabi. Geçende bir sempozyum oldu, aslında ben konuşmak da istemedim ama gene de hatırlattım. İslami kesimde bir arkadaş var İhsan Eliaçık. Bu adam Allah'a İslam'a inanıyor ve inanırken de İslam'ın esası, malı bölüşmektir diyor. Bunu diyen bir adam artık birçok şeye hazırdır. Olay bu zannediyorum. Biliyorsunuz 1 Mayıs'ta geçen sene, Türkiye'ye sosyalizm geliyor diye şey verdiler, bende gitmiştim oraya. Celal Bayar'ın, bu kış Türkiye'ye komünizm gelecek demesine benziyor. Diyeceğim, bugün Türkiye önemli bir birikim yapmış durumda. Şimdi tam böyle bir zamanda Obama kalktı İsrail'e geldi. İsrail konusunda benim sevdiğim bir İtalyan sinema oyuncusu vardı; Robert de Niro, dedi ki; ya ne şikâyet ediyorsunuz siz İsrail'den. İsrail'in zincirini ABD verdi, köpekti. İsterlerse bir anda durdururlar. Onlar yapıyorlar dedi. Gelir gelmez açtı telefonu Erdoğan'a, barışın bakalım hadi, dedi. Oo büyük başarı oldu. Halbuki hiç öyle değil. Bugün Türkiye'de çok sinsi bir hazırlık var. Türkiye dünyanın atom bombası ihtimali olan bir bölgede öncü rolüne itildi. Tayyip de, –bir zamanlar Enverland diyorlardı şimdi Erdoğanland oldu– bir günde kayıpland olabilir. Şaka değil Türkiye'de bugün, vaktiyle Almanlarınki gibi Yavuz ile Midilli gibi. Ve Türkiye savaşa girdi ve koca imparatorluk yok oldu. Basımızdakiler de haza aptallardı, başkanlardı çünkü. Unutturmayın başkanlık meselesine de geleceğim. Şimdi Sadrazam Talat Paşa tipik bir başkandı. Ne diyor, Abdülhamit 20 sene Ermenileri öldürmeye kalktı. Ben onların öldürdüğü Ermenileri iki senede bitiririm diyor. Utanmaza bak. Bundan daha rezil bir beyan olur mu. Bu adam başkandı. Bizde başkanlık sistemi böyle işliyor çünkü. Devam ederiz buna. İsrail'le bugün anlaştılar. Doğuda

İran var. İran Şii. Ama ABD en büyük kaygıyı ondan duyuyor çünkü kafa tutuyor. Ve biliyorsun Chavez öldüğü zaman kardeşçe bir şey yaptı onun adına. Bu çok önemli bir olaydır. Yani, din farkına falan bakmadan ABD'ye kafa tuttu ve tavrını koydu. Şimdi böyle bir bölgede, Türkiye'ye 2 tane füze yollandı biliyorsun. Biri Sinan Cemgil'in öldüğü bölgede, oraya dikiyorlar. Ve gelen adamlar da 500 kişi, uzman değiller. Yani yanlış da yapabilirler. Rezalete bak. İsrail de bunların işine ortak oluyor böyle bir ortamda. ABD'nin savaşa ihtiyacı var. Wall Street işgal edildi, bunalım içinde. ABD'lilerin çıkan kitapları var, öyle bir anlatıyorlar, şaşarsınız. ABD acılar ülkesi olmaya mahkûm bu gidişle. Şimdi ne yapıp edip bir savaş çıkaralım, paçayı kurtaralım derdinde. Bunun için de Ortadoğu'da çıkaracakları savaş için, önemli adam olarak Erdoğan'ı görüyorlar. Şimdi biz böyle bir dönemde anayasa değiştireceğiz de başkanlık sistemini ne yapalım diye ortaya attılar. Şimdi başkanlık sistemi hep Türkiye'de oldu. Menderes hep başkandı. Celal Bayar kenarda duruyordu o kendi başına hareket ediyordu. Talat Paşa başkandı, Enver başkandı. Ondan sonra gelen herkes başkandı Türkiye'de. Bakın İsmet Paşa, bir rivayete göre Kırımoğlulları'ndan. Yıllar önce Bitlis'ten sürgüne gönderilmiş bir Ermeni ailesi. İsmet Paşa'yı Mustafa Kemal bu işe memur etmedi, Bayar'ı memur etti. Bayar, Türk finans kapitalinin bir numaralı adamı. Rumların, Ermenilerin katili, yapmadığı rezillik de yok. Celal Cayar, bu Dersim hareketine memur oldu. Celal Bayar için en övücü lafı Mustafa Kemal söyledi. Mustafa Kemal için de en övücü lafı İsmet Paşa söyledi; askerliği mühim değildir o kadar ama tam bir ince komitacıydı dedi. Mustafa Kemal hakikaten böyle bir adam. Ve Celal Bayar için dedi ki; adama bir torba altın verdik bana bir çuval altın getirdi, düşünebiliyor musunuz? İşte Türkiye'nin finans kapital yapısında Doktor'un değindiği bu. Atlayarak gidiyorum ama aslında değinecek çok şey var.

Erol Katırcıoğlu: Merhabalar programımıza devam ediyoruz. Vedat Türkali ile Kürt meselesini ve özellikle Newroz vesilesiyle atılan adımlar üzerine konuşuyoruz. Bu kısımda başkanlık sistemini ve anayasayı konuşacağız. Nasıl yorumluyorsunuz bunu Vedat Bey?

Vedat Türkali: Şimdi başkanlık sistemini nasıl yorumluyorum? Kel başa şimşir tarak derler, biraz ayıp oldu ama. Bu bize uymaz. Neden? İki yerden misal vereceğim. Başkanlık sisteminin yarı başkanlık sistemi olarak Fransa'da bir uygulaması var. de Gaulle zamanında. Bir de ABD de var. İkisinden de örnek vereyim siz karar verin. de Gaulle kahraman fakat savaştan sonra kuvvetli bir sol var Fransa'da ve bu adam da namuslu bir adam. Bir albay aslında. Marshall Peter vardı, onu idama mahkûm ettiler, milli kahramandı. Bu bir albay, Fransa'yı iyi bilen ve savunan bir adam, kısaca bu adam o zamanki yenilen orduyu çekti oradan ve Vietnam'ı boşalttı. Ve Vietnam'a girerken de bu arı kovanına bacağınızı sokmayın dedi. Biliyorsunuz orada büyük bir hezimet oldu, Ho Chi Minh başlarındaydı o zaman da. Ve sonunda adamlar öyle bir kaçtılar ki ABD'liler, sefaletin anahtarını bile alamamışlar. Sonra sermaye onları başka yollardan elde etti o başka. Şimdi burada başkanlık sistemi nasıl işledi? Bir ara Nickson başkandı. Kimse ciddiye almadı. İçlerinde bir tane film yıldızı vardı, Jane Fonda. O uçağa bindi, kalktı Vietnam'a gitti. Radyonun başına geçip ABD ordusuna konuşma yaptı. Bu memleket sizin değil, ne işiniz var burada? dedi. Dönün memleketinize gidin dedi ve uçağa binip işinin başına döndü. Başkanlık sistemiyle idare ediliyor burası. Çünkü öyle gelenekler var ki insan alıkoyamıyor. Ben şeyi de söyledim, Kanuni diye film çıkardılar. Ben bir yandan da filmciyim. Bizim Erdoğan tutturdu; milli duygularımıza ters kaldırın diye. ABD'de bir başkanın tutup da öyle bir laf etmesine müsaade edilir mi? Valla teşhir ederler adamı, kimse söyleyemez. Buralarda başkanlık öyle işliyor, bu şartlarda faydalı da olabiliyor. Şimdi de

Gaulle'e gelelim. Birçok olay oldu. Fransız Komünist Partisi'nin bir geleneği var biliyorsunuz. Cezayir'e ilk defa Paris Komünü bağımsızlık verdi. Hatta bizim Osmanlı aydınları hayran kaldılar, Namık Kemal falan. Ama onları tutmadılar. Nasılsa devrim olacak bunlarda bizimle beraber diye. Orada galiba isyan oldu de Gaulle gelsin diye. de Gaulle bir şart aldı, kanunu değiştirip bana başkanlık tanırsanız gelirim dedi. Adam oraya girdi ama girer girmez de orada da ağırlığını gösterdi. Bir şey anlattılar, biliyorsunuz Ruslarla bunların bir anlaşmaları var yani devlet olarak, eski bir gelenek. Seyahate gitti orada göstermişler. Nedir bu diyorlar. NATO karargâhı. NATO karargâhı da Paris. Döner dönmez Fransa askerini çekti NATO'dan ve NATO karargâhını da Belçika'ya gönderdi. Bizimkiler yapabilir mi bunu? Böyle bir adam var mı? Sayın Başbakan Erdoğan biraz akıllı bir adamsan bu işe kalkışma. Bu işin büyük tarihsel sorumluluğu var. Bugünler hep böyle sürmez, değişecek, tarih yazar bunları. Zannetmesin ki başkanlık sistemini oturtursam işleri düzeltirim, olmaz. Bugün ABD Türkiye'de üs yaptı. Şimdi Nurhak bölgesinde üs var. Bizden galiba Fevzi Başaran bir yazı yazdı. Diyor ki gittik görmeye ABD'liler müsaade etmediler, gezdiremeyiz dediler. Şimdi oraya başbakanı sokacaklar mı? Hayal. Şimdi bir gün o iki şey dünyayı birbirine kırdırabilir. Bu arada da ABD der ki "aa İsrail yaptı". Robert de Niro der ki "İsrail sizin köpeğinizdi niye tasmasını tutmadınız" Türkiyeli insan der ki "ben ne yaptım da bu akılsız adamlara ülkeyi teslim ettim" der, Enver Paşa'ya dedikleri gibi. Enver Paşa harika bir mektup yazdı TKP'ye. Sonra bu gitti Rus isyanına. orada meşhur bir Rus tümeni var, Alman işgalinde de mücadele eden. Vaktiyle Enver orada genç bir subaymış. Kılıcını çekmiş en önde gidiyor. Makineyi kuruyorlar, tııırrt. Enver orada gidiyor. Evet ama Enver gitmeden evvel 90.000 insanımızı dondurdu, Kafkaslarda, Çanakkale'de birçok insanın ölümüne sebep oldu, imparatorluğu yıktılar. Bunları anlatmıştım zaten yaz-

mıştım da. Şimdi bir anayasa yapılmalı mı tabi yapılmalı. Ama gerçekten demokratik olmalı. Erdoğan da seçilsin cumhurbaşkanı olsun. Yok o kuşanacak Çerkez beyleri gibi. Dediğim gibi Kürtlerde zaten sağ bir eğilim vardı. Şimdi Süleyman Demirel tuttu ilk defa 28 kere yendik bu adamları, isyan etti bunlar dedi. Şimdi aklınıza sığınıyorum, hiçbir halk 28 defa isyan eder mi? Gelip köylünün karısına kızına saldırıyorlar veya tahsildar gidiyor. Vergi getiriyor, öküzünü hayvanını götürüyor. Onlarda vuruyorlardı geleni. Dağa çıkıyorlardı veya bir mağaraya saklanıyorlardı. Bunun adı da oluyor sana Kürt isyanı. Dediğim gibi Şeyh Sait çok yanlış bir harekette bulundu. Ulu'l-emre itaat var İslam'da. Yani iktidarda olana itaat edeceksin. Onlar mahkemede dediler ki biz kötü bir şey yapmadık. Biz ulu'l-emre itaat ettik bize dokunamazsınız. Çünkü siz halifeliği kaldırdınız, biz onlara karşıydık onu söyledik. Böyle olunca gerçekten çok kurnaz olan Kemalistler dünyaya kendilerinin çok ileri olduğunu ve Kürtlerin geriyi temsil ettiği fikrini yaymakta muvaffak oldu. Ve Kürtler bundan çok kaybetti. 28 defa yendik, 29'uncuyaya gene yeneceğiz dediler. Nedeni burada. Nedeni açık seçik, Öcalan diyor ki biz bütün dinlere, bütün mezheplere, bütün halklara özgürlük istiyoruz. Beraber yaşayalım, kardeşçe diyor. Daha ne desin. Kim diyor bunu, %10 barajıyla meclise 30 küsur vekil sokan partinin lideri söylüyor. Bu bizim için bir şans, tarihsel bir lütuf. Bana Öcalan reklamı yapıyor diyorlar. Benim kimseye bir şeyim yok, Öcalan'ı tanımam. Hatta Öcalan ilk çıktığında posterleri falan var, ben kör değilim, Remzi Kartal var, Van'dan tanırım. Baktım baktım, ya Remzi dedim, siz bu adamı çıkardınız ama bu nedir, yapmayın bunu, basınıza iş çıkarmayın, dedim. Ya Vedatçığım yapma böyle, sen de böyle deme dedi. Şimdi anlıyorum adam yıllarca direndi, 28 isyan diye yutturdukları Kürt halkının yazgısını sildi attı. Ve halkı bugün onunla beraber. Ben de onu yürekten alkışlıyorum ve teşekkür ediyorum. Bize bir sol çizgiyi aştıkları için Kürtlerden

çok şey kazandık daha da kazanırız. Yapmamız gereken önemli şeyler var. Ama başkanlık sistemini içermeyen demokratik bir anayasa lazım. Herkes anadilini konuşabilmeli. O sloganı da biz atmıştık; silahlar sussun insanlar konuşsun demiştik. Hatta birkaç arkadaş, ya gitmeyelim kimse bizi dinlemez demişti. Ama sonunda dinleniyor. Bugün Öcalan söylüyor bunu ve Başbakan da teveccüh göster yapsınlar diyor. Evet yapsınlar ama illa beni başkanlık konusunda destekle şartını koymasın. O da zarar eder, memleket de zarar eder. İsrail kazanır. Olay bu. Hem size de teşekkür ederim sabırla dinlediniz. Sorularınız varsa gene cevaplamaya çalışırım. Buradan başta Öcalan olmak üzere bütün Kürtlere, Türklere, Lazlara, Çerkezlere (...) ne geniş bir bahçemiz var değil mi? İnsanımız bol. Filmde vardı, biz Osmanlıyız bizde çok insan var diyordu. Hakikaten öyle. Herkes kendi çapında destek olabilir. Çok güzel günlere gidebiliriz. Savaşı önleyelim, kanı önleyelim, barışçı olalım insanlığı savunalım. Öcalan bize bunu gösteriyor. Bir şeyi eklemeyi unuttum. Misak-ı Milli diye bir şey var. Bakın Misak-ı Milli, milli mutabakat demek. Savaş bittiği zaman Osmanlı orduları nerede kalmışsa o ülkeler bizimdir diye Misak-ı Milli yapıldı. Erzurum ve Sivas kongresiyle yapıldı. Osmanlı Meclis-i Mebusan'ına gönderildi. Mustafa Kemal'in de etkisi vardı. Ve Lozan'dan en sona bu kaldı. Bunu kabul ettiremediler. George var, ABD başbakanı, ya ne uzattınız diyor Irak meselesini imzalayın gitsin diyor. Ancak şu var, oradaki petrollerin ortağı ve bu işin koparılması için her kozu oynuyor. Mustafa Kemal Lozan'ı okuduğunda Kürt mebuslar ayağa kalktı, Kürtler ayağa kalktı bizi parçaladınız, ikiye böldünüz diye. Mustafa Kemal bir konuşma yapıyor orada, biz orayı açık bırakabilirdik ama o zaman da devamlı savaş halinde olurduk İngilizlerle, o lehimize olmazdı diyor. Ben buna inanmıyorum. Neden? Şu sebeple; sonra Mustafa Kemal'in tuttuğu yoldan belli çünkü. Mustafa Kemal mümkün mertebe Türkler egemen bir bölge edinmek istiyor-

du ve onun için de, Dersim olayında en hunhar yolları seçti. Ve Seyid Rıza'yı astırdı. Çocuğunu da daha evvelden astırdı. Daha çok şey söylenir ama neyse. Şimdi böylece Kürtler çoğunluk olma hakkından çok şey kaybettiler. O ara gazeteciler soruyor; Kürt meselesini nasıl halledeceksiniz, Mustafa Kemal; valla yeni anayasada belli bölgeler neredeyse özerk olacaklar kendilerine yakın bölgeleri seçecekler diyor. Böylece halledilmiş olacak diyor. Bu bir vaattir. Hatta Kenan Evren en son dedi ki Türkiye önünde sonunda bir eyalet sistemine gidecek ama ne vakit olur bilinmez. Ama söylemiyor ki TBMM'de bir yaprak yırtılmış. Şimdi evvela dediği biçimde bir anayasa yapmışlar sonra bakmışlar Kürtler karlı bu işten. Ben bu savaşın içine doğdum, 1919 doğumluyum. Mustafa Kemal Samsun'a geldiği zaman ben 40-50 günlük falanmışım. Ve Mustafa Kemal ondan sonra hep hayatımıza hâkim oldu. Sonra İnönü, hep başkanlık böyle devam etti. Fakat bu ne mutlu Türk'üm meselesi var ya, ta içimize işlemiş. Halbuki bizim mahallede Kürt var Ermeni var. Hatta benim son romanımda benim evde, mahallede beraber olduğum Doktor Faik Açıkgöz var, partide ortak arkadaşım, ona ithaf edeceğim bitirebilirsem, iki de resmimizi koyacağım. Şimdi Misak-ı Milli için benim Şefik Hüsnü'den duyduğum şu. Dedi ki Sovyetler iki şeyde Kemalistleri çok sert eleştirdiler. Birincisi Düyun-u Umumiye. Kabul ettiler ve ödediler, halktan alıp. İkincisi de Kerkük ve Süleymaniye meselesinde. Vermeyip diretebilirlerdi. Zaten ondan sonra üçüncü hedefimiz iktisattır deyip İzmir Kongresi başladı. Kongreye, bütün bakkal, kasap, tüccar herkesi davet ettiler. Yalnız herkes kendi biletini alacak, orada konaklamasını da kendi karşılayacak. Kim gitti, gidenler belli. Doktor Şefik Hüsnü genç bir adam, o da gitmek istiyor ama para bulamıyor, ikinci gününe gidebiliyor. Buradan herkese selam sevgi, Kürt halkına başta Öcalan'a kanları pahasına bu güzel günleri bize getirdikleri için hepsini gönülden kucaklıyorum.

Ufuk Uras: Newroz vesilesiyle Vedat Türkali duygularını sizlerle paylaşmak istedi. Biz de hepinizin Newroz'unu kutluyoruz. Bir kez daha "Newroz Piroz Be" diyoruz. İyi akşamlar.

ŞİMDİ SÖZ SİZDE*

Hilmi Hacaloğlu: İyi akşamlar efendim, Türkiye'nin interaktif haber tartışma programı Şimdi Söz Sizde'ye hoş geldiniz. Ben Hilmi Hacaloğlu. Türkiye pür dikkat 21 Mart'ı bekliyor. Yarın Newroz. Newroz'da PKK lideri Abdullah Öcalan'ın açıklamaları, çağrılarına kulak verilecek. Türkiye nefesini tuttu bu açıklamayı bekliyor. Başbakan Erdoğan bu süreçle ilgili olarak akil adamların devreye girebileceğini söyledi, bununla ilgili bir komisyon kurulabileceğini söyledi. Biz de akil adam deyince akla gelen ilk ismi, Türk edebiyatının ulu çınarı Vedat Türkali'yi programımıza davet ettik. Vedat Bey programımıza hoş geldiniz. Hızla şununla başlamak istiyorum akil adamlar komisyonunun çözüm sürecine katkısı olur mu ve akil adamlar deyince sizin aklınıza gelen ilk isimler kimler?

Vedat Türkali: Başbakan diyor ki akil adamlar... Zaten akil adamları bulmuş o. Yani konuştuğu insanlar, başta Öcalan olmak üzere bu işin belki de en akil adamı. O yanındaki arka-

* Hilmi Hacaoğlu – Vedat Türkali, *SkyTürk 360*, 20 Mart 2013.

daşlar da ara sıra görüşme vuku buluyor, çoğunu tanıyorum bunlar denenmiş adamlar ve işi iyi biliyorlar. Beni çağırsalar gider miyim? Ben bu işe karışmam. Çünkü aklımın erdiği kadarını yazıyorum, söylüyorum... Geri kalan şey işin resmi tarafıdır. Benim resmi bir kişiliğim yok ki. Ben bir yazarım nihayet, değil mi? Eğilimimi gösteririm, söylerim, söylüyorum da kızıyorlar bazen insanlar, MHP mesela... E kızar ne yapayım? O kızdı diye ben düşüncemi değiştirecek değilim tabi. Diyeceğim bu yani...

Hilmi Hacaloğlu: Peki, yıllarca Kürt sorununun çözümü için fikir beyan ettiniz belki de bugün Türkiye Cumhuriyeti kürt sorununun çözümü için çözüm sürecinde en yakın noktadayız. Ancak kimileri bu yaklaşımları çok iyimser buluyor, siz umutlu musunuz?

Vedat Türkali: Şimdi, ben tabii ki umutluyum. Baştan beri umutluyum. Ben aşağı yukarı cumhuriyetin bütün cumhurbaşkanları zamanında yaşadım, Mustafa Kemal dahil. En umutlu zaman bugün. Birikim oldu çünkü. Kürtler baştan –kürtler de hatta diyelim– baştan yanlış yaptılar. İslami esaslara dayalı bir hataydı o. İlk Kürt isyanını yapan biliyorsun Şeyh Sait ve arkadaşları Diyarbakır'da mahkeme edildiler. Biz Kürtüz, Kürt halkındanız, Kürt milletiyiz demediler. Dediler ki; şeriat gidiyordu, hilafet kalktı, padişahı sepetlediler biz buna isyan ettik. Bu vahim bir tarihsel hataydı.

Hilmi Hacaloğlu: Efendim şununla devam edelim (...) Öcalan'ın İmralı tutanaklarına baktığımız zaman şöyle bir şey vardı; başkanlık sistemi konusunda Öcalan'ın destek verdiğini görüyoruz. Sizce başkanlık sistemi Türkiye'nin lehine midir? Evet, nasıl düşünüyorsunuz?

Vedat Türkali: Şimdi burada biraz duracağız. En çetrefilli meseleye geldik zannediyorum yani. Baştan hemen söyleyim tutumumu. Hayır. Ben Türkiye'de bu başkanlık sistemini

katiyen desteklemem. Hatta Kürt arkadaşlara da özellikle uyarıda bulunuyorum ve üzerinde bir daha düşünmelerini rica edeceğim. Türkiye'ye göre bir sistem değil bu. Biliyorsunuz Amerikan sistemidir bu, Amerika eyaletler sistemi... Amerika'da öyle ki, eyaletin birinde geçerli olan kanun diğerinde geçerli olmayabiliyor yani parlementodan geçmiş olup olmaması önemli değil. Hatta cumhurbaşkanını bile önemsemiyorlar bazen. Gerektiği zaman cumhurbaşkanını bir kadın meselesinden dolayı mahkemeye verdiler değil mi? Çok ağır şartlara bağlı orada her şey. Şimdi, Türkiye'de başkanlık sistemi (...) orada iki parça var ve iki senato var bir de parlemento var. Yani bu iki tane ağır denetleme sistemiyle beraber işleyen bir başkanlık sistemi var. Bizde bunların hiçbiri yok. Bu ne demektir biliyor musunuz? Yani Allah korusun da bugün Erdoğan'ın eline Türkiye'nin kaderini teslim etmek gibi olur. Çok tehlikeli bir şeydir. Hatta biraz düşünse Erdoğan kendisi istemez bunu. İstememelidir. Ben, asistanım Sebahat'in internet gazetesi var, her ay oraya bir yazı yazıyorum. Ben bir yazımı buna ayırdım. Uzun uzun anlattım orada. Ve durumunu da anlattım, Erdoğan'ın durumunu. Bu bize çok pahalıya mal olur. Bugün düşünün ki, bugünkü haliyle bile içine tüküreyim sizin yaptığınız gazeteciliğin dediği anda iki gazeteciyi kovuyorlar peşinden. Düşün, Amerika'da böyle bir laf etsin bir başbakan da gazete... Mümkün değil böyle bir şey. Yani o sistemi siz buraya uygularsanız Türkiye'yi cehenneme çevirirsiniz. Hele Türkiye bugün tarihin en dramatik bir düğüm noktasını yaşıyor. Bugün yeryüzü finans kapitalizminin en buhranlı bir aşamasına vardı ve savaş çıkarmak için Amerika bahane arıyor. Bu savaşın bir termo nükleer savaş olma ihtimali de var. Bugün, biliyorsun savaşlar artık eski cephe savaşları değil ki. Yani şu kadar bir kimyasal madde bir ülkeyi mahvedebiliyor. Bir hidrojen bombası, burada hatta Irak'ta kullandı, hafifletilmiş bir nükleer bomba, bir milyon insanın ölümüne sebep oldu. Türkiye perişan olabilir. Ben

Erdoğan'a da uyarıda bulunuyorum ve şiddetle, böyle bir sorumluluğu üstlenmemesini onun kendi hesabına rica ediyorum. Kürt kardeşlerimiz de bu konuda lütfen etraflı düşünsünler. Öcalan akıllı adamdır, uzun uzun konuşulsun bu. Hayır. Bugün Türkiye'de bir cumhurbaşkanı var başkomutan aynı zamanda. Bir de başbakan var. Başbakandan başı sıkışan iyi kötü cumhurbaşkanına gidiyor. O zaman böyle bir fırsat da kalmayabilir. Bu konuda ben çok hazırlıklıyım aslında ama kanalın da vaktini almak istemiyorum. Söyleyeceklerimi söyledim zannediyorum.

Hilmi Hacaloğlu: Peki, şimdi bunun dışında bir de Öcalan'ın *Milliyet* gazatesinde yayımlanan İmralı zabıtlarında enterasan çıkışları vardı. Siz az önce bahsederken özellikle Şeyh Sait İsyanı'ndaki İslami vurgulara değinmiştiniz (...) orada da İslami referanslar üzeriden bazı değerlendirmeler yapıyor.

Vedat Türkali: Şimdi bakın, biz din meselesini yanlış aldık. Bu din meselesinde ben bugün dinsel kesimin en geri bir adamı var: İhsan Eliaçık, o benim ahbabım oldu. İslam'ı ve Kuran-ı Kerim'i tefkir ediyor, doğru tefkir ediyor. İslam biliyorsunuz, ilkel, komünal duygulardan çok şey kazanmıştır ve devam ettirir. Ve Ebu Süfyan tayfası yani İslamın en zengin tayfası sonunda İslamiyet'e teslim olmuştur ama sonunda da İslamiyet'i ellerine geçirme fırsatı buldular, Muaviye'den sonra. Muaviye katibiydi şeyin biliyorsunuz. Şimdi, ben Öcalan'ın bu yaklaşımını sevgiyle saygıyla karşılıyorum. Namaz kılıyormuş helal olsun. Benim evimde namaz kılınırdı, ablam hafızdı, babam çok Müslüman bir adamdı, ben Kuran-ı Kerim'i altı defa hatmettim. Sonra komünist oldum ve biz bunu tartışmışızdır. Mesela Lenin bakın, herhangi bir Hıristiyan kendi mezheplerinden, kendi dinlerinden olan birisi kiliseye gidiyorsa partiye almazdı onu. Bize yaramaz dedi. Ama İslami kesime böyle davranmadı. Siz dedi halkınızı ancak camide bulursunuz, size işte Sultan Galiyev

olayı var ya buradan doğdu. Müslümanlara bu hakkı tanıdı ve Müslümanlarda, İslami kesimde bu hareket hemen gelişti. Ama orada bu yeşil ordu meşil ordu çıkmıştı o zamanlar. Oralara kadar gitti. Şimdi Öcalan'ın bu haberini duyunca ben emin ol çok sevindim. Ben namaz da kıldım, hatta babam, bizim ev uzaktaydı, şehrin uzağındaydı, kar yağdığı zaman teravih namazına gidemezler, babam imamete geçer, ben de müezzinlik yapardım biliyor musunuz?

Hilmi Hacaloğlu: Öyle mi?

Vedat Türkali: Evet. Konu komşu toplanır Allahuekber diye... Çok iyi bilirim bunları. Hayır ne kaybettim ben, ne kaybettim? Kötü bir komünist olmadım ama inanıyor muyum ben? Şu anda inanmıyorum. Ama benim inanmamam, inanmam hiçbir şeyi değiştirmez. Bu halkın geniş bir kesimi Müslüman. Ama Müslümanlığı demin altını çizdiğim gibi ulu'l-emre itaat biçiminde, Kürtlüğü inkâr halinde getirdiğiniz zaman demin anlattığım olaya geliyor; Şeyh Sait zamanına. Dini iyi tahlil etmek lazım. Bu Eliaçık arkadaşla konuşuyoruz, onun kitaplarını tavsiye ederim size okuyun.

Hilmi Hacaloğlu: Biz de programda konuk ettik kendisini.

Vedat Türkali: Diyor ki; İslamın direği paylaşmaktır diyor. Aslında biliyorsunuz, bu mezopotamya tek Allah'lı dinlerin ortaya çıktığı yerdir. İlk çıkan din Museviliktir. Sonra Hristiyanlık, en son din de Müslümanlıktır. Daha Musevilikte var bu. Musevilik diyor ki; kırk yılda bir eşitleşeceksiniz diyor. Yani malın üstüne oturmayacaksın diyor. İslam'da da kısmen işte zekât var, fitre var bilmem ne var ama İslami dayanışma da olması lazım baştan bunu bir biçimde kullandılar. Ama Türk halkı eğer bir değişme gösterir, bilinçlenir ve örgütlenme tam etkili hale gelirse bunların hepsi tam rayına oturur.

Hilmi Hacaloğlu: Peki, şimdi Öcalan'a PKK'ya çözüm süreci başarısız olursa, Öcalan diyor ki; çözüm süreci başarısız olur-

sa ben yokum. Böyle bir mesaj veriyor. Öcalan'ın olmadığı bir PKK bölünür mü? Öcalan'ın yokluğu Kürt siyasi hareketini nasıl etkiler?

Vedat Türkali: Şimdi, Öcalan'ın olmadığı bir süreç olmamalı, olamaz. Bu ilk defa da böyle oldu hatta o zaman onun bir avukatı bana gelmişti. Ben özel bir haber yolladım, rica ettim. O adam da sonradan çıktı, meğer polis ajanıymış. Ve şaşırdım, hükümet yollamış. Televizyonda söyledim hükümete, bre hükümet dedim ben neyimi gizledim sizden? Gelin bana sorun, ajan niye yolluyorsunuz? Her şeyi açık söylüyorum ben. Öcalan o zaman da ben yokum dedi, bir nevi tahrik ediyor, onları harekete geçiriyor. Öcalan'ın olmadığı bir süreç, halledilmiş bir süreç olmaz. Onu söylediği zaman Kürt halkını uyarmış oluyor. Herhalde biz öyle bir kötü gün görmeyeceğiz diye düşünüyorum ben. Görüyorsun ki ben iyimser bir adamım.

Hilmi Hacaloğlu: Çok iyimser konuşuyorsunuz. Umarım sizin iyimserliğiniz sonuç verir ve hakikaten bu iyimserlik sonucunda bu sorun çözülmüş olur. Peki Oslo süreci var. bu süreç yarım kaldı. Bu süreçte de benzer manzara olabilir mi?

Vedat Türkali: Oslo süreci dedikleri aslında, Kuzey Irak'ta kimlerle olduğu da belli. Hükümet tereddütler içinde yani attığı adımdan korkuyor. Karşısında çünkü doğru dürüst bir muhalefet partisi yok. MHP ile uğraşıyor, hesaba katıyor. Ya kaybedersem korkusuna düşüyor. Halbuki bence böyle bir korkuya düşmesine gerek yok. Bu kafayla MHP, dünyada seçimle iktidara gelmez. CHP de gelemez kolay kolay. Ama bizim gördüğümüz bu. Ama onlar nasıl bunu telakki ediyorlar ve bu iş nereye varır bunu tahmin etmek kolay değil tabi bilemeyiz. Tarih eğer öyle olsaydı düz bir çizgide giderdi, tarih öyle gitmiyor ki. Antlaşmalar, çatışmalar... Bazen geriye gider gibi ama sıçramalar... Dünya böyle. Tatmin etmedi sizi galiba?

Hilmi Hacaloğlu: Yok yok devamında bir şey gelecek mi diye merak ediyordum. Şu soruyu şöyle vereyim buradan da size ne sorduğumuzu anlatayım. Şimdi Newroz öncesinde çeşitli açıklamalar yapıldı. Dün Batman'da miting vardı. Yarın Diyarbakır mitingi öncesinde. Ayla Akat Batman'da bunu söylüyor; Kürtlere statü ve özgürlük. Bunu istiyoruz diyor.

Vedat Türkali: Şimdi yarın bakalım Öcalan ne mesaj verecek? Umuyorum ki umutlu ve güzel, çözüme ışık tutan mesajlar verecektir, versin dilerim öyle olacaktır. E o zaman Kürtlerin statüsü belli olmalıdır tabii ki. Yani Kürt kardeşlerimiz eee? Kürt kardeşlerimiz sonra Kürt kardeşlerimiz... E güzel de kardeşim senin bu kardeşinin dünya kadar sorunu var. Bakın, ben senelerce evvel gitmiştim. Adam elli liraya çalışıyordu bir otelde, sevinerek çalışıyor elli liraya vallahi. Otelin sahibi akrabamız olur beni buraya koydu diyor. Yahu İstanbul'da öyle bir adamı sen beşyüz liraya çalıştıramazsın. Yani rakamlar bu civardaydı aşağı yukarı. İşsizlik var, açlık var. Van'da üniversiteye giden çocuklar öğle yemeği yiyemiyorlar biliyor musun çoğu? Ben bunu araştırdım baktım öğle yemeğinde ya bir dilim ekmek kemiriyorlar, soğan alıyorlar filan yani. Nerede yaşıyoruz biz? Şimdi bakın, Amerika o kadar göklere çıkarılıyor bugün. Amerika bakmayın palavralarına. Resmi rakam olarak elli milyon aç var aç, Amerika'da evet. Savaş çıkarmak istemelerinin nedeni de o zaten. Amerika'yı bir savaş kurtarır diyorlar. Savaş demek hırsızlık demek zaten onlar için de. Şimdi, bizde de sık dişini Karaoğlan bilir işini derlerdi bir zamanlar biliyorsunuz. Karaoğlan işi çok iyi bildi ne dedi, geldi mecliste kafa tuttu. İşte şapka giyeceksin bilmem ne giyeceksin hey yarabbim...Hatırlarsınız o şeyi; meclise çıktı burası devlete kafa tutma yeri değildir diye bağırdı kahraman, ordu da tabii alkışlıyor o da hesaba katıyor o zamanlar. Peki baba, meclis değilse bu millet, demokrasi varsa nerede kafa tutacak? başkaldırmak başka, isyan hareketi başka... Tabi mecliste kafa tutacak bas bas bağıracak: Burası

benim meclisim, şunları şunları istiyorum diyecek. Hayır demeyecek, e demeyecek Karaoğlan bilir işini devam etti. Böyle hurafelerle yaşarsak daha çok acı çekeriz ve acı çektiririz diye düşünüyorum.

Hilmi Hacaloğlu: Peki, şimdi sorumuz burada...

Vedat Türkali: Yarın Newroz'da bize nasıl bir şey verecek, heyecanla bekliyorum televizyonun başından ayrılmayacağım. Umuyorum ki ışıklı bir mesaj verecek onu bekliyorum çünkü. İş bu hale geldi. Artk Türkiye'yi bırakamaz diye düşünüyorum ben.

Hilmi Hacaloğlu: Şimdi, PKK silahlarını bırakacak mı? Çünkü İran'da PJAK, Suriye'de PYD, Irak'ta...

Vedat Türkali: Türkiye en fazla silahı kullanan yer oldu.

Hilmi Hacaloğlu: Doğru.

Vedat Türkali: Yani bu iş artık bitti. Gerçekten bitti. Gerçekçi olarak baktıkları zaman da bu dağı boşaltmak lazım. Ve artık kansız ve dostça ikna ile yeni bir Türkiye yaratmak lazım. Bunu yalnız biz istiyor değiliz. Bunda emin ol AKP'nin militanları da bunu istiyorlar. Artık millet bıktı kan lafı edilmesinden, insanların ölmesinden...

Hilmi Hacaloğlu: Şehit cenazelerinden...

Vedat Türkali: Dağı hemen boşaltmalıyız diyor Öcalan. Bir tek insan bile fazla ölmemeli artık diyor. Bir tek insan. Tabii. Bir tek insan ne demek yahu? Bir dünya demek yani. Evet, güzel bir kafa, açık seçik gören bir yaklaşım... Ben çok umutluyum. İnşallah umudumuza kavuşuruz.

Hilmi Hacaloğlu: Peki Türkiye uzunca bir süre askeri vesayetten yakındı bunun yerine şimdi sivil vesayet inşa edildi deniyor. Dün Ergenekon mahkemelerinde Ergenekon davası, önceki gün 64 ağırlaştırılmış müebbetle sonuçlandırıldı.

Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz? Hakikaten askeri vesayet yerine sivil vesayet var mı? Sürmekte mi? Böyle bir şey var mı?

Vedat Türkali: Bence, Ak Parti'nin yaptığı en güzel iş bu askerleri politikaya egemen tavırlarından dolayı çekip atmış olması. Ha burada yanlışlar oldu mu? Herhalde olmuştur. Bu kadar geniş bir operasyonun hepsi doğru, yüzde yüz oturdu denemez. E nihayet yapılan da iyi koşullarda oturuyorlar, mahkemeleri görülüyor. Bir an evvel bitsin isteriz tabi ve kimse haksız yere ceza görmesin. Ama bunun bitmesi Türkiye'de sorunların bitmesi anlamına gelmez. Askerler gider, onların yerine siviller gelir. Doktor Hikmet'in bir güzel sözü vardır hiç unutmam: Çocuklar, dedi bize bir gün hapishanedeyiz, hiçbir askeri terör sivil terörün yaptığı vahşeti yapamaz dedi. Hiç unutmuyorum onu. Evet yani böyle bir olay da var. İnşallah başımıza bir de yeniden böyle bir bela çıkmaz. Gelelim o baştan konuştuğumuz şeye... Yani başkanlık sistemi mi? Öyle hemen hediye gibi vermeyelim aynı en rezil en aşağılık en insanlık dışı ortam aynı yoldan tekrar başımıza gelebilir. Çok daha kötüsü gelebilir.

Hilmi Hacaloğlu: Sert bir vesayet olabilir diyorsunuz.

Vedat Türkali: Öyle düşünüyorum.

Hilmi Hacaloğlu: Peki, Türkiye basın ifade özgürlüğü konusunda çok tartışılıyor. Özellikle son birkaç senedir bununla ilgili sicilimizin bozuk olduğu söyleniyor...

Vedat Türkali: Türkiye basın ve ifade özgürlüğünde öyle bir yerde ki, Erdoğan sizin yaptığınız gazeteciliğe lanet olsun diye bir laf etti...

Hilmi Hacaloğlu: Batsın böyle medya...

Vedat Türkali: Bu koca koca basındaki gazeteler, hoop adam kovdular. Eğer bir gün başkanlık sistemi olursa demesine bile lüzum kalmayacaktır. Bunlar olmasın. Olabilir. Türkiye'nin

yapısı öyle bir yapı ki bakın, ona dikkatinizi çekeyim. Türkiye, Avrupa'da biliyorsunuz kapitalizm bin dokuz yüz küsurlardan sonra İngiliz Boer Afrika'da, İspanyol Amerikan savaşı Amerika'da. Emperyalizmin düğüm noktasıdır. Bundan evvel Avrupa'da para birikimi var. Müthiş para var yatıracak yer bulamıyorlar. Mali sermayedir bunlar. Finans kapital. Türkiye, finans kapitalin hiçbir yere gitmediği zamanda ilk defa Osmanlı'ya geldi. Yani emperyalist dünyanın ilk alanı oldu Türkiye.

Hilmi Hacaloğlu: İlk oyun alanı.

Vedat Türkali: Bu çok önemli. Ve Türkiye bugün toprak ağaları, ithalat, ihracat grupları biliyoruz bunların hepsini. Büyük sanayi devleri. Bütün bunlar karmaşık bir sistem ve para babalarının egemen olduğu bir sistem. Böyle bir sistemden demokrasi çıkarmak kolay değildir. Ve Türkiye'de sorunları çözmek için çok güçlü olmak lazım. Şükredelim ki Kürt sorunumuz çıktı da Kürtler bize bu paslı kilidi kırma fırsatını verdiler. Şimdi bu Kürt sorunuyla birlikte Türkiye'deki değişiklikler ister istemez bu yapıyı da etkileyecektir. Bir biçimde etkileyecektir. Ama biliyorsunuz daha ayrıntılarına girmek istemiyorum, konuşabilirim hazırlıklarım da var yeni romanımda bunların üzerinde duruyorum ama unutmayın ki bir de bizi dinleyenler var illallah dediler. Bu ihtiyar adam geçti karşımıza boyuna anlatıyor. İnşallah dinleyen vardır.

Hilmi Hacaloğlu: Dinliyorlar valla, ben tweetlerden görüyorum. Soru böyle, siz az önce TKP'li olduğunuzu söylediniz ama hâlâ Marksist Leninist misiniz ve devrim ve komünizmin yeniden bir seçenek olacağına inanıyor musunuz?

Vedat Türkali: Tabii ki Marksist Leninistim. Ama Lenin bugün hayatta olsaydı, bugün dünya yer yüzünde hayat kalmayacak kadar büyük bir şiddette patlamaya aday. Onun için

dünyada bir harbi kışkırtmak kolay değil. Yani büyük bir felaket getirebilir. Lenin silaha sarılsın proleterya diyordu. Silahla indirelim diyordu ama o zaman zaten silahlar belliydi. Şimdi silahlar belli değil. Şimdi böyle bir hareket herhangi bir yerde böyle, bir patladığı anda biyolojik silahlar, kimyasal silahlar, termo nükleer silahlar...Yeryüzü, bütün dünya yok olabilir. Lenin böyle bir devirde yaşasaydı tıpkı bizim gibi düşünürdü. Demokratik yoldan çözüm aramak lazım. Çünkü Lenin zannettikleri, tanıtmaya çalıştıkları gibi hunhar bir adam değil. İnsan. İnsan hayatına değer veren bir insan. O da bizim gibi tabi. Ama zannediyorum ki o da bugün hayatta olsa Stalin döneminde çok şeyler yapıldı ama ne vakit Stalin'e dediler Hiroşima, Nagazaki'ye bomba atıldı orada duraladı. Ama buna rağmen unutmayın Churchill ne dedi... hemen Sovyetler Birliği casuslar vasıtasıyla aldı bu planı bombayı da yaptılar kullanmayacağız dediler. Churchill dedi ki; eğer bir savaş açarlarsa onlar kullanmasa da biz kullanacağız dedi. Bu bir egemen sınıf hunharlığıdır. Yani ne diyor biliyor musunuz bizden sonra tufan... Eğer bize kalmıyorsa bu dünya, kimseye bırakmayız dünyayı diyor adam değil mi?

Hilmi Hacaloğlu: Evet.

Vedat Türkali: Öyle bir dünyada yaşamak zor yani. Söyleyecek çok şey var ama fazla konuştum galiba.

Hilmi Hacaloğlu: Yok yok süremiz gayet var. Peki, şunu sorayım, doksan beş yıllık yaşamınızda en büyük pişmanlığınız en büyük hayal kırıklığınız nelerdir ve en fazla övünç duyduğunuz, en fazla size mutluluk veren şeyler neler oldu acaba? Bu konuda da bir şey söyler misiniz?

Vedat Türkali: Bunlar magazin soruları.

Hilmi Hacaloğlu: Magazin soruları ama biraz izleyicilerimiz bunları da merak ediyorlar.

Vedat Türkali: Bana en güzel en büyük mutluluk veren, yarın mesela Öcalan güzel bir bildiri yayınlar, Kürt sorunu çözülür. Benim için bayramdır o işte en güzel. Keşke iki sene evvel aynı anlaşmayı yapsalardı. Keşkem de bu mesela. Ben cumartesi Londra'ya gittim pazartesi geldim zaten yorgunum ben buraya biraz da zorlama geldim açıkçası.

Hilmi Hacaloğlu: Biliyorum biliyorum sağ olun eksik olmayın kırmadınız geldiniz.

Vedat Türkali: İyi ki de gittim. Niye gittim biliyor musun? Moralim şöyle düzeldi. Ben birçok roman yazdım yedi roman yazdım. *Bir Gün Tek Başına* yazıldığı zaman kıyamet koptu. Ben bunlara bir cevap verdim susturdum hepsini. Hepsi küstü bana rahatladım. Ve sonra altı roman daha yazdım. En güzel romanım *Güven* romanı. *Güven* 1300 sayfa ve Londra'da yazdım. 11 sene kaldım Londra'da onun için ve onun için gittim biraz da. O Londra'da, o yazdığım havayı teneffüs ettim. Gerçekten mutlu oldum yani. Şimdi son düşüncem yazdığım son roman 12 Eylül'de bitiyor, *Yalancı Tanıklar Kahvesi* diye. Ondan sonraki yirmi senenin romanını yazmıyorum. İşte film, senaryo filan onlar çıkıyor uğraşıyoruz onlarla bazen. Sonra aklıma geldi niye yazmıyorum? Karar verdim dedim ki yirmi yıllık süreyi içeren bir roman yazacağım ismini de açıklıyorum "Bitti Bitti Bitmedi" romanın adı bu. Onu yazmaya çalışıyorum.

Hilmi Hacaloğlu: "Bitti Bitti Bitmedi" yeni romanın adı...

Vedat Türkali: Eğer biraz daha fırsat verirlerse bana yani...

Hilmi Hacaloğlu: Allah uzun ömürler versin daha...

Vedat Türkali: Eğer daha bir sene bir buçuk sene yaşarsam romanımı da bitiririm zannediyorum o zaman hocanın kayığına rahat binerim.

Hilmi Hacaloğlu: İnşallah daha çok uzun ömürlü olursunuz. Peki bu soru hakkında ne düşünürsünüz? Türkiye'de edebiyat,

sanat, şiir vs. Şu anda ne aşamada görüyorsunuz, Türkiye'deki entelektüel üretim hakkında neler söyleyeceksiniz?

Vedat Türkali: Başlı başına bir dizi konusu bu. Çünkü bu, içinde çok tanıdığım sevdiğim isimler var, eleştiri yapmam gereken insanlar var. Şimdi bir sürü insanı küstürmek ve kırmak da istemem ayrıca ben her ay bizim Sebahat, benim asistanım onun biliyorsun bir internet gazetesi var...

Hilmi Hacaloğlu: Oraya yazıyorsunuz.

Vedat Türkali: "Bizce" diye bir yazı yazıyorum. "Bizce". Edebiyata geldi sıra. Bu ay çıktı bi yerlerde görülmüş zannediyorum şimdi nisanda bu konuya değineceğim tekrar Türkiye'de edebiyat ne durumda diye. Lütfen ona başvursunlar seyircilerimiz. Benden bu kadar. Başka?

Hilmi Hacaloğlu: Son sorum şu: Nasıl bir Türkiye hayal ediyorsunuz? 95 yaşındasınız, evet Kürt sorunuyla ilgili düşüncelerinizi öğrendik yarın önemli bir açıklama bekliyorsunuz bundan sonrası için nasıl bir Türkiye...

Vedat Türkali: Nasıl bir Türkiye hayal ettiğimi zaten aklı başında herkes çıkarmıştır. Senin de kafanda bir şey var. Ben bütün insanlarımızın eşit ve işinde gücünde, yaratıcı, dünya standartları içersinde, düşük seviyede olmayan üstün düzeyde daima gelişmekte olan bir toplumun bilinçli ama ne olursa olsun Laz, Kürt, Ermeni, Arnavut o kadar çok adamımız var ki değil mi? Yahudi, Rum, Çingene, Bulgar kim varsa Türkiye'de hepsinin eşit haklarla ve mutlu günlerde gülerek yaşamalarını istiyorum. Bir de, ben de eğer fırsat bulursam, aralarında olursam filmle uğraşmak istiyorum. Ben sinemacıyım aslında. Romanlarımda da bu görülüyor zaten.

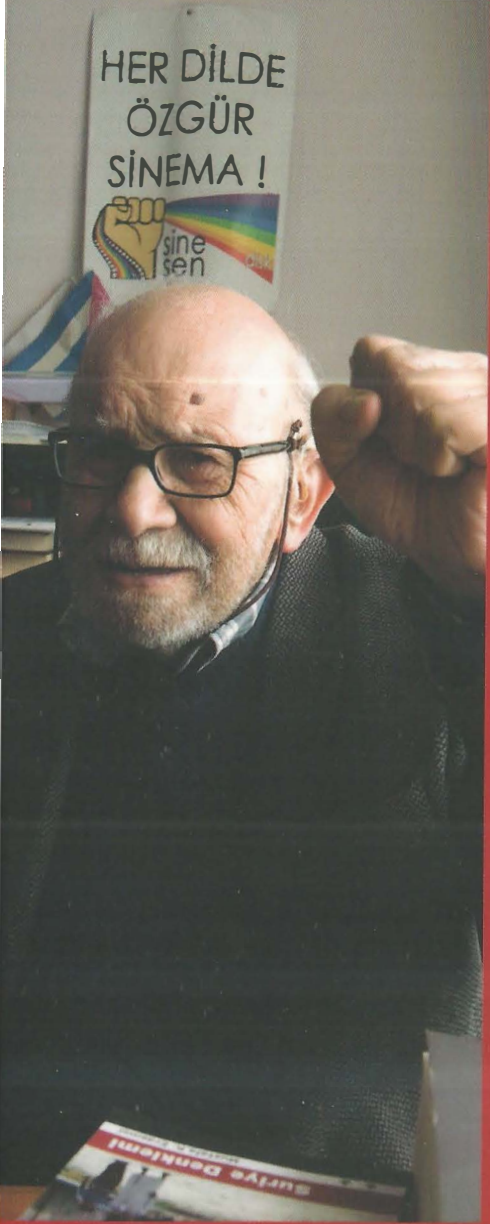
Hilmi Hacaloğlu: Biliyoruz ilk senaryolarınız vardı. *Bir Gün Tek Başına* film yapılacaktı ama orada birtakım aksilikler oldu *Bir Gün Tek Başına*'yla ilgili. Umarız önümüzdeki dönemde

en azından bunun film yapıldığını görürsünüz. Hakikaten çok teşekkür ederim müthiş bir program oldu, izleyicilerimizden de müthiş katkılar geldi. Birkaç tweet okuyup programı öyle bitireceğim...

Hakikaten 1919 doğumlu 94-95 yaşındaki bir ustayı ağırladık. Yarın Newroz, umarız Öcalan'ın mesajları olumlu gelir ve Türkiye önümüzdeki dönemde yeni sürece, çözüm sürecine daha emin adımlarla ilerler. Efendim çok teşekkür ederiz programa katıldınız...

Vedat Türkali: Ben teşekkür ederim.

Hilmi Hacaloğlu: Bizi hakikaten mutlu ettiniz bu program hakikaten ben aslında üç diyorum. Başka bir konu ve konuklarla karşınızda olacağız hoşça kalın efendim...



Eğer bir Kürt, kendi diliyle kitap yazmıyorsa, sinema, tiyatro, şiir ya da çeviri yapmıyorsa, illa da İran dilini ya da Türkçe'yi kullanıyorsa, o Kürt halkına yabancı demektir. Efendim Kürtlere dil hakkını verin deniliyor. O dil hakkını yazarlar isterse söke söke alır. Kürtçe'de 40 bin kelime var. Ahmedê Xâni, üç yüz yıl evvel Mêm u Zin'i yazmış. Bugün dünyada belli milletler var. Rusya denince akla Gogol, Tolstoy, Dostoyevski, Çehov, Gorki geliyor. Türk deyince akla Nazım Hikmet, Oktay Rıfat, Fazıl Hüsnü Dağlarca geliyor. Bunlar çok önemli şeylerdir. Fransa da öyle. Fransa'nın romanı, edebiyatı, şiiri olmasa nedir Fransa? Onun için Kürtlere çok önemli bu görev düşüyor. Ben birçok Kürt gencine telif hakkı da almadan kitaplarımı Kürtçe'ye çevirin diyorum. Kürt tiyatrosu, Kürt sineması, Kürt romanı artık Kürtçe'yi ağırlığını koyarak kabul ettirmeli.

AYRINTI YAYINLARI
ISBN: 978-975-539-818-1
9 789755 398181

THG
0353315
BVP

10 TL